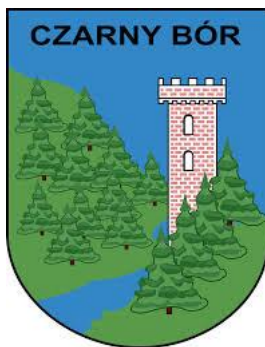

RAPORT O STANIE GMINY CZARNY BÓR

2020

GMINA CZARNY BÓR

URZĄD GMINY CZARNY BÓR

ul. Główna 18
58-379 Czarny Bór
tel. 74 8450 139
fax. 74 8450 006
www.czarny-bor.pl
e-mail: sekretariat@czarny-bor.pl

Opracowanie:
Instytut Maxa Webera Sp. z o.o.
dr Jerzy Tutaj
mgr inż. Karolina Drewnicka
Wojciech Tutaj
we współpracy z Urzędem Gminy Czarny Bór

WSTĘP

Szanowni Radni i Mieszkańcy,

Przedkładam Państwu **"Raport o stanie Gminy Czarny Bór za 2020 rok"**, który przygotowany został zgodnie z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. W myśl zapisów tej ustawy wójt co roku do dnia 31 maja przedstawia Radzie Gminy „Raport o stanie gminy”, który obejmuje podsumowanie jego działalności w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii realizowanych przez gminę i jej jednostki organizacyjne, uchwał Rady Gminy i funduszu sołectkiego.

Rok 2020, który przejdzie do historii jako okres walki z pandemią Covid-19, był ogromnym sprawdzianem w wielu dziedzinach życia i postawił mnóstwo wyzwań również przed naszym lokalnym samorządem. Pomimo trudności i ograniczeń, jakie pojawiły się w związku z pandemią, realizacja planowanych dochodów i wydatków ukształtowała się na zadowalającym poziomie. Większość inwestycji planowanych na 2020 rok udało się zakończyć, a niektóre z zadań są na etapie realizacji i będą kontynuowane w kolejnych latach budżetowych. Ponadto, niski poziom zadłużenia i efektywne zarządzanie, umożliwia zapewnienie finansowania realizowanych inwestycji przy relatywnie niskim zaangażowaniu środków przeznaczonych na obsługę długu, co nie zagraża płynności finansowej i pozwala na bezpieczne prowadzenie polityki finansowej Gminy.

W 2020 roku Gmina Czarny Bór znalazła się w czołówce ogólnopolskiego „Rankingu Samorządów” Rzeczypospolitej, oceniającym kształtowanie zrównoważonego rozwoju wspólnoty lokalnej, ujmowanego w strategicznych kategoriach trwałości: ekonomicznej, środowiskowej i społecznej oraz w zakresie jakości zarządzania. Zajęła wysokie 36. miejsce wśród 1.537 gmin wiejskich w kraju i 3. na Dolnym Śląsku. Została również finalistą ogólnopolskiego konkursu „Innowacyjny Samorząd” w kategorii gmin wiejskich, zgłaszając projekt: Ekomuzeum wokół Trójgarbu jako modelowy przykład partnerstwa i współpracy. W rankingach opublikowanych w 2020 roku przez Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”, Gmina Czarny Bór trafiła również do czołówki Samorządowych liderów wydatków inwestycyjnych w latach 2017-2019 zajmując 31. miejsce wśród gmin wiejskich w Polsce i 7. na Dolnym Śląsku oraz w pierwszej 100. liderów samorządu w kraju wśród Samorządowych liderów pozyskania środków unijnych w latach 2014-2019, zajmując 97. miejsce w Polsce wśród samorządów wiejskich i 4. na Dolnym Śląsku. Na działania na terenie naszej Gminy w 2020 roku wydatkowaliśmy 28,9 mln zł, w tym blisko 1/4 środków, w kwocie 7,1 mln zł, przeznaczona została na realizację 30 zadań inwestycyjnych. W minionym roku udało się zrealizować między innymi wiele zadań **z zakresu inwestycji drogowych**. Kluczową z nich była przebudowa ulic Sportowej i Skalników w Czarnym Borze – na największym osiedlu w miejscowości. Koszt całkowity zadania wyniósł ok. 3,3 mln zł przy dofinansowaniu z rządowego Funduszu Dróg Samorządowych na poziomie blisko 2,2 mln zł. Działania **w zakresie gospodarki mieszkaniowej** zaowocowały zakończeniem budowy budynku wielorodzinnego przy ul. Wesołej w Czarnym Borze (12 mieszkań jedno i dwupokojowych). Wartość zadania wyniosła

2,9 mln zł, przy dofinansowaniu w wysokości 922.000,00 zł z Banku Gospodarstwa Krajowego. Wykonano także adaptację budynku w Jaczkowie pod nr 22 na cele mieszkaniowe. Inwestycje **w zakresie obiektów sportowych** objęły budowę systemu sztucznego naśnieżania na nartorolkostradzie w Czarnym Borze. Koszt całkowity zadania pochłonął blisko 500.000,00 zł. Dofinansowanie na ten cel Gmina pozyskała ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w kwocie ponad 200.000,00 zł. W 2020 roku Gmina skorzystała z **doposażenia gminnej placówki oświatowej** w niezbędny sprzęt komputerowy do nauki zdalnej dla uczniów i nauczycieli w ramach Programu „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+”. W pierwszej i drugiej edycji Programu zakupiono sprzęt za 60.000,00 i 45.000,00 zł. Zadanie było dofinansowane ze środków EFRR w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Systematyczne zabiegi mające na celu **poprawę bezpieczeństwa mieszkańców** zakończyły się sukcesem: Ochotnicza Straż Pożarna w Grzędach otrzymała dofinansowanie na zakup średniego wozu ratowniczo-gaśniczego o wartości 830.000,00 zł. Podjęto również działania zmierzające do **promocji i pozyskania inwestorów gospodarczych** poprzez udział Gminy Czarny Bór w Polskiej Strefie Inwestycji. W tym celu zawarto porozumienie między Gminą a Wałbrzyską Specjalną Strefą Ekonomiczną „Invest-Park”. Zakłada ono promocję terenów inwestycyjnych leżących w Gminie oraz wspólne działania w celu pozyskania nowych inwestorów i rozwoju obecnych przedsiębiorstw z wykorzystaniem ulg podatkowych. Jednocześnie Gmina kontynuuje udział w projekcie ABC obsługi inwestora, realizowanym przez Dolnośląską Agencję Współpracy Gospodarczej na lata 2019-2021, mającym na celu przygotowanie oferty gminnych terenów inwestycyjnych. **W zakresie walki z Covid-19** Gmina m.in. wsparła Powiatowe Centrum Zdrowia w Kamiennej Górze oraz Specjalistyczny Szpital im. A. Sokołowskiego w Wałbrzychu w zakupie środków ochrony osobistej w kwocie w 25.000,00 zł. Przekazano również środki dezynfekujące oraz ochrony osobistej dla gminnych przychodni zdrowia, Zakładu Lecznictwa Odwykowego, szkoły, instytucji kultury, seniorów oraz mundurowym z Komisariatu Policji w Boguszu – Gorcach. Radnym gminy oraz sołtysom zostały przekazane maseczki ochronne, po które mogli się zgłaszać mieszkańcy.

W 2020 roku Gmina uzyskała **środki finansowe** w ramach tzw. Tarczy Antykrzysowej 4.0. w wysokości 1.055.444,00 zł. Uzyskane wsparcie zostało przekazane na dofinansowanie dwóch inwestycji drogowych – przebudowę ulic Sportowej i Skalników w Czarnym Borze oraz przebudowę drogi dojazdowej do gruntów rolnych Czarny Bór – Borówno – Witków. Gmina otrzymała także bezzwrotne wsparcie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych o wartości 7,2 mln zł. Zostanie ono przeznaczone na następujące inwestycje:

- budowa żłobka gminnego – 2,5 mln zł,
- budowa strefy aktywności gospodarczej – 2,5 mln zł,
- rozbudowa obiektów rekreacyjnych i sportowych – 1,5 mln zł,
- budowa ciągu pieszo-rowerowego – 0,7 mln zł.

Dodatkowo w minionym roku Gmina pozyskała również dofinansowanie z programu Maluch+ z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na budowę żłobka w kwocie 1,815 mln zł. To tylko przykłady działań i inwestycji zrealizowanych w 2020 roku w toku wdrażania strategii i programów obowiązujących na terenie naszej Gminy, o których możecie przeczytać Państwo w niniejszym Raporcie. Zapraszam do lektury oraz do dyskusji nad przyszłymi kierunkami rozwoju naszej Gminy!

Wójt Gminy
/-/ Adam Górecki

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. GMINA CZARNY BÓR	6
1.1. WÓJT GMINY	8
1.2. RADA GMINY	11
1.3. DOKUMENTY STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	12
→ Strategia rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2012-2020	13
2. GOSPODARKA FINANSOWA	18
2.1. WYKONANIE BUDŻETU	18
2.2. BUDŻET PARTYCYPACYJNY	26
2.3. INFORMACJA Z WYKONANIA WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ	28
2.4. STAN MIENIA	28
3. DZIAŁANIA I INWESTYCJE 2020	29
GMINA CZARNY BÓR DLA ŚRODOWISKA	29
3.1. OCHRONA ŚRODOWISKA I GOSPODARKA KOMUNALNA	29
Realizacja programów	33
→ Plan gospodarki niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Gminy Czarny Bór z uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej	33
→ Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Bór na lata 2014-2032	34
→ Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku	34
GMINA CZARNY BÓR DLA MIESZKAŃCÓW	35
3.2. OŚWIATA I WYCHOWANIE	35
3.3. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	36
3.4. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA	40
3.5. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	42
3.6. GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	45
3.7. PLANOWANIE PRZESTRZENNE	46
3.8. GOSPODARKA MIESZKANIOWA	47
3.9. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA	48
3.10. OCHRONA ZDROWIA	51
Realizacja programów	51
→ Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii na terenie Gminy Czarny Bór na 2020 rok	51
3.11. POMOC SPOŁECZNA I RODZINA	54
Realizacja programów	57
→ Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Czarny Bór na lata 2019-2029	57
→ Program wspierania rodziny w Gminie Czarny Bór na lata 2019-2021	58
→ Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Czarny Bór na lata 2019-2022	61
→ Wieloletni program osłonowy Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2019-2023	63
3.12. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	63
Współpraca wewnętrzna	63
Realizacja programów	63
→ Program współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok	63
Współpraca samorządów	66
Współpraca międzynarodowa	67
3.13. ADMINISTRACJA PUBLICZNA I PROMOCJA	67
ZAŁĄCZNIKI	70
Załącznik 1. Realizacja Uchwał Rady Gminy Czarny Bór	70
Załącznik 2. Realizacja Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej	73
Załącznik 3. Realizacja Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska	74
Załącznik 4. Informacje dotyczące systemu gospodarowania odpadami komunalnymi	74
SPIS TABEL	76

1. GMINA CZARNY BÓR

Gmina Czarny Bór położona jest w południowej części województwa dolnośląskiego, w zachodniej części powiatu wałbrzyskiego. Graniczy od północy z gminami Marciszów i Stare Bogaczowice, od wschodu z gminą Boguszów-Gorce, od południa z gminą Mieroszów oraz od zachodu z gminą Kamienna Góra. Zlokalizowana jest około 93 km od stolicy regionu miasta Wrocławia, w strefie przygranicznej z Republiką Czeską w odległości około 12 km od przejścia granicznego w Lubawce i Golińsku, w pobliżu głównych miast: Kamienna Góra 8,7 km, Wałbrzych 16 km, Jelenia Góra 43 km, a od czeskiego Trutnowa dzieli ją około 38 km. Zewnętrzne połączenia komunikacyjne gminy zapewnia droga wojewódzka nr 367 relacji: Jelenia Góra-Kamienna Góra- Wałbrzych, stanowiąca główną oś komunikacyjną na kierunku wschód-zachód i mająca podstawowe znaczenie dla powiązań komunikacyjnych w skali lokalnej i regionalnej. Na osi północ-południe powiązania komunikacyjne gminy umożliwia droga powiatowa relacji: Jaczków – Grzędy. Przez obszar gminy przebiega także linia kolejowa nr 274, relacji: Wrocław – Wałbrzych- Jelenia Góra-Zgorzelec, z przystankiem w Witkowie. Położenie w strefie przygranicznej zapewnia gminie obsługę lotnisk cywilnych, zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego i Republiki Czeskiej. W promieniu zasięgu około 110 km i maksymalnym czasie dojazdu do 2 h znajdują się dwa międzynarodowe porty lotnicze: Wrocław-Strachowice oraz Airport-Pardubice.

Gmina Czarny Bór, w swoich granicach administracyjnych, zajmuje powierzchnię 6 640 ha, co stanowi 15,4% powiatu wałbrzyskiego. Strukturę osadniczą tworzy Czarny Bór – największa miejscowość na obszarze gminy, będąca ośrodkiem administracji i usług (2 117 mieszkańców) oraz 5 miejscowości: Witków (967 osób), Borówno (529 osób), Grzędy (530 osób), Jaczków (464 osoby) oraz Grzędy Górne (180 osób). W 2020 roku gminę zamieszkiwało ogółem 4 862 osoby, w tym 4 787 zameldowanych na pobyt stały, 75 na pobyt czasowy i urodziło się 47 dzieci. W porównaniu do 2019 roku ich liczba zwiększyła się o 6 osób.

Schemat 1. Położenie gminy na tle Polski, województwa dolnośląskiego i powiatu wałbrzyskiego [2020].

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wikipedia.org.

Tabela 1. Liczba ludności wg stanu na 31.12.2020.

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba ludności zameldowanych na pobyt stały [os.]	Liczba ludności zameldowanych na pobyt czasowy [os.]	Liczba urodzonych dzieci [os.]
1.	Borówno	529	7	7
2.	Czarny Bór	2 117	49	10
3.	Grzędy	530	5	9
4.	Grzędy Górne	180	0	4
5.	Jaczków	464	7	8
6.	Witków	967	7	9
	Ogółem:	4 787	75	47

Gmina Czarny Bór laureatem nagród i wyróżnień:

W 2020 roku Gmina Czarny Bór otrzymała następujące wyróżnienia:

→ W Rankingu Samorządów Rzeczypospolitej Polskiej 2020 (XVI edycja)¹, oceniającym kształtowanie zrównoważonego rozwoju wspólnoty lokalnej, ujmowanego w strategicznych kategoriach trwałości: ekonomicznej, środowiskowej i społecznej oraz w zakresie jakości zarządzania, Gmina Czarny Bór znalazła się w czołówce ogólnopolskiego rankingu. Zajęła wysokie **36. miejsce wśród 1.537 gmin wiejskich w kraju i 3. na Dolnym Śląsku**. Kluczem do podium Rankingu Samorządów 2020 okazały się zrównoważone działania samorządu we wszystkich dziedzinach.

→ W 2020 roku Gmina Czarny Bór została finalistą ogólnopolskiego konkursu Innowacyjny Samorząd, zorganizowanego przez Polską Agencję Prasową. Gmina znalazła się w gronie finalistów w kategorii gmin wiejskich, zgłaszając projekt: Ekomuzeum wokół Trójgarbu jako modelowy przykład partnerstwa i współpracy. W rywalizacji wzięło udział 180 samorządów. Konkurs zorganizowany został pod Patronatem Honorowym Ministerstwa Rozwoju, Ministerstwa Cyfryzacji i Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Partnerem Strategicznym rywalizacji był Polski Fundusz Rozwoju i Budimex, natomiast Patronat

Medialny ogłosił TVP Info oraz Polskie Radio. Laureatów wybrała kapituła w składzie:

- Jacek Paziewski, dyrektor Biura Analiz i Projektów Strategicznych w Ministerstwie Cyfryzacji,
- Jan Staniłko, dyrektor Departamentu Innowacji w Ministerstwie Rozwoju,
- Daniel Baliński, zastępca dyrektora Departamentu Strategii Rozwoju w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej,
- Rudolf Borusiewicz, dyrektor biura Związku Powiatów Polskich,
- Andrzej Porawski, dyrektor biura Związku Miast Polskich,
- Leszek Świątalski, sekretarz generalny Związku Gmin Wiejskich RP,
- prof. Stanisław Łobejko, Szkoła Główna Handlowa,
- dr Tomasz Pilewicz, Szkoła Główna Handlowa,
- Jacek Pochłopień, redaktor naczelny samorząd.pap.pl.

→ W rankingach opublikowanych w 2020 roku przez Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”, Gmina Czarny Bór znalazła się w czołówce **Samorządowych liderów wydatków inwestycyjnych w latach 2017-2019**, zajmując **31. miejsce w Polsce i 7. na Dolnym Śląsku** na 1.537 gmin wiejskich w kraju oraz w pierwszej 100. liderów samorządu w kraju wśród **Samorządowych liderów pozyskania środków unijnych w latach 2014-2019**, zajmując **97. miejsce w Polsce** wśród samorządów wiejskich i **4. na Dolnym Śląsku**².

WSPÓLNOTA

Fundusze Europejskie

Ranking wykorzystania środków europejskich przez samorządy 2014–2019

¹ Ranking Samorządów Rzeczypospolitej to prestiżowe krajowe zestawienie samorządów gminnych i powiatowych oraz dużych aglomeracji. Od 16 lat redakcja "Rzeczypospolitej" ocenia dokonania lokalnych władz w Polsce, pozwala wyróżnić i pokazać te samorządy, które najlepiej dbają o swój zrównoważony rozwój. Więcej o rankingu na <https://rankingi.rp.pl/rankingsamorzadow/2020>.

² Więcej na temat rankingu na www.wspolnota.pl.

W rankingu **Samorządowych liderów wydatków inwestycyjnych w latach 2017-2019** autorzy zestawienia brali pod uwagę całość wydatków majątkowych na przestrzeni lat 2017-2019, aby jednoroczne inwestycje samorządów, czy chwilowe trendy, nie miały wpływu na jakość danych. W tym czasie, na terenie Gminy Czarny Bór, zrealizowanych zostało wiele kluczowych inwestycji z zakresu infrastruktury drogowej, oświaty, ekologii, sportu i turystyki, m.in.:

- przeprowadzono termomodernizację budynków użyteczności publicznej – szkoły, przedszkola, Ośrodka Pomocy Społecznej i GOK-u w Witkowie,
- wybudowano wieżę widokową na Trójgarbie i nartorolkostradę,
- przeprowadzono remonty dróg we wszystkich sołectwach, w tym ul. Głównej w Czarnym Borze,
- wybudowano remizę strażacką w Witkowie,
- wybudowano świetlicę wiejską w Grzędach.

W latach 2017-2019 średnie wydatki inwestycyjne na mieszkańca w Gminie Czarny Bór wyniosły 2.111,51 zł.

WSPÓLNOTA

Liderzy inwestycji

Ranking wydatków inwestycyjnych samorządów
2017-2019

1.1. WÓJT GMINY

Wójt Gminy stanowi organ wykonawczy Rady Gminy. Zgodnie z ustawą wykonuje on uchwały Rady oraz zadania gminy określone przepisami prawa, m.in.: gospodarowanie mieniem gminy, wykonywanie budżetu, przygotowywanie projektów uchwał rady gminy, opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, określanie sposobu wykonywania uchwał.

Wójt Gminy nadzoruje zadania realizowane przez przydzielone im referaty Urzędu Gminy i pośrednio podporządkowane gminne jednostki organizacyjne³ oraz wydzielone stanowiska. W 2020 roku w skład kierownictwa Urzędu Gminy Czarny Bór wchodziło 4 członków:

- Wójt Gminy – Adam Górecki,
- Zastępca Wójta Gminy – Dorota Skibska,
- Sekretarz Gminy – Tomasz Gromala,
- Skarbnik Gminy – Paweł Twardowski.

Wójt Gminy Czarny Bór- Adam Górecki- pełni swoją funkcję od trzech kadencji. W wyborach w 2018 roku otrzymał poparcie na poziomie 74,23%. Do Rady Gminy komitet wyborczy Wójta wprowadził 15 radnych.

W 2020 roku Wójt Gminy Czarny Bór:
wykonał:

- **76 uchwał Rady Gminy**- rejestr uchwał dostępny jest w Załączniku 1. Raportu oraz na Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Czarny Bór: <http://bip.czarny-bor.pl/dokumenty/3533>,

wydał:

- **132 zarządzenia**- rejestr zarządzeń dostępny jest na Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Czarny Bór: <http://bip.czarny-bor.pl/dokumenty/3512>,

opublikował:

- **16 obwieszczeń, zarządzeń i decyzji**- rejestr obwieszczeń, zarządzeń i decyzji dostępny jest na Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Czarny Bór: <http://bip.czarny-bor.pl/dokumenty/menu/58>,
- **22 komunikaty i ogłoszenia**- rejestr komunikatów i ogłoszeń dostępny jest na Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Czarny Bór: <http://bip.czarny-bor.pl/dokumenty/menu/24>.

³ Biblioteka + Centrum Kultury w Czarnym Borze, Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czarnym Borze, Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Istotne działania Wójta Gminy Czarny Bór w 2020 roku:

31 stycznia 2020 roku Adam Górecki – Wójt Gminy Czarny Bór wraz z władzami miast i gmin z Dolnego Śląska gościli w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Podczas spotkania, w którym uczestniczyli Mateusz Morawiecki – Premier RP oraz Michał Dworczyk – szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, podsumowano inwestycje, które udało się realizować na Dolnym Śląsku w ostatnim czasie. Rozmawiano także na temat współpracy na linii rząd – samorząd oraz zaprezentowano plany dotyczące rozwoju regionu.

- Działania w **zakresie gospodarki mieszkaniowej** zaowocowały zakończeniem budowy budynku wielorodzinnego przy ul. Wesolej w Czarnym Borze (12 mieszkań jedno i dwupokojowych). Wartość zadania wyniosła 2,9 mln zł, przy dofinansowaniu w wysokości 922.000,00 zł z Banku Gospodarstwa Krajowego. Wykonano także adaptację budynku w Jaczkowie pod nr 22 na cele mieszkaniowe. Modernizacji poddano budynek po byłej szkole podstawowej i świetlicy wiejskiej. Dzięki czemu powstały dwa mieszkania o powierzchni ponad 40 m². Koszt całkowity inwestycji wyniósł ponad 400.000,00 zł.
- Udało się zrealizować wiele zadań **z zakresu inwestycji drogowych**:
- kluczową z nich była przebudowa ulic Sportowej i Skalników w Czarnym Borze (na największym osiedlu w miejscowości). Koszt całkowity zadania wyniósł ok. 3,3 mln zł, przy dofinansowaniu z rządowego Funduszu Dróg Samorządowych na poziomie blisko 2,2 mln zł. W ramach prac:
 - wykonano nawierzchnię drogową szerokości 5 m na długości blisko 1 km oraz chodników na długości blisko 1,5 km,
 - wytyczono 45 miejsc postojowych, w tym 2 dla osób niepełnosprawnych,
 - zamontowano 24 słupy oświetleniowe LED,
 - przebudowano 4 skrzyżowania,
 - wykonano kanalizację burzową na długości blisko 900 m;
 - wykonano przebudowę dróg transportu rolnego z dofinansowaniem z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Łącznie wydatki na ten cel wyniosły ponad 1,5 mln zł przy dofinansowaniu ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego na ponad 535.000,00 zł. Przebudowie poddano trzy drogi:
 - droga Czarny Bór – Borówno – Witków, której koszt całkowity opiewał na kwotę 988.000,00 zł, przy dofinansowaniu na poziomie 346.200,00 zł,
 - droga w Witkowie, której koszt całkowity wyniósł 443.000,00 zł, przy dofinansowaniu na poziomie 159.000,00 zł,
 - droga w Jaczkowie, której koszt całkowity wyniósł 99.000,00 zł, przy dofinansowaniu na poziomie 30.240,00 zł,
 - remont chodników przy ulicy Nadrzecznej w Czarnym Borze. Wartość inwestycji wyniosła ponad 86.000,00 zł. Zadanie będzie kontynuowane w roku bieżącym.
- Inwestycje w **zakresie obiektów sportowych** zaowocowały budową systemu sztucznego naśnieżania na nartorolkostradzie w Czarnym Borze. Koszt całkowity zadania pochłonął blisko 500.000,00 zł. Dofinansowanie na ten cel Gmina pozyskała ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w kwocie ponad 200.000,00 zł.
- Gmina konsekwentnie realizuje działania w **zakresie ochrony środowiska**. W ramach podjętych inicjatyw, w 2020 roku, wykonano m.in.:

- nasadzenia krzewów i roślin miododajnych,
 - pogłębianie świadomości ekologicznej poprzez przeprowadzenie akcji zakupu 500 dzbanków filtrujących wodę, które trafiły do mieszkańców gminy,
 - współpracowano z Mineral Polska Sp. z o.o., której efektem był montaż 3 czujników badających jakość powietrza (Grzędy, Czarny Bór, Witków),
 - budowa 3 instalacji gazowych w budynku wielorodzinnym, komunalnym.
- Gmina skorzystała z **doposażenia gminnej placówki oświatowej** w niezbędny sprzęt komputerowy do nauki zdalnej dla uczniów i nauczycieli w ramach Programu „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+”. W pierwszej i drugiej edycji Programu zakupiono sprzęt za 60.000,00 i 45.000,00 zł. Zadanie było dofinansowane ze środków EFRR w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.
- Gmina w dalszym ciągu podejmuje **działania promujące aktywny wypoczynek i sprzyjające rozwojowi turystyki** na terenie Masywu Trójgarbu. Po otwarciu w ubiegłych latach wieży widokowej i udostępnieniu infrastruktury turystycznej, w 2020 roku w ramach projektu oznaczono trasy i szlaki. Realizacja wspólnego Projektu „Z flagą na Trójgarbie”, w ramach Funduszu Toyoty „Dobre pomysły zmieniają nasz świat”, polegała na wytyczeniu i oznaczeniu ponad 80 km szlaków, 4 tras biegowych, 2 spacerowych, ponad 100 słupków z oznaczeniami i 6 tablic turystycznych na Masywie Trójgarbu. Przedsięwzięcie udało się zrealizować we współpracy z Gminą Stare Bogaczowice, Nadleśnictwem Wałbrzych oraz Fundacją Edukacji Europejskiej.
- Gmina regularnie inwestuje w **ochronę zabytków**. W 2020 roku wsparła Parafię Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Witkowie, przekazując na prace remontowo-konserwatorskie kwotę 25.000,00 zł. Dodatkowo, Biblioteka+ Centrum Kultury zrealizowała projekt grantowy pt. „Czarnoborskie kapliczki i pomniki” w ramach programu „Zachowanie dziedzictwa lokalnego – miejsca odtworzenia krajobrazu kulturowego wsi” we współpracy z Lokalną Grupą Działania Kwiat Lnu. Na działania, polegające na uporządkowaniu terenu, zamontowaniu tablic turystycznych oraz ławek, spełniających również funkcję stojaków na rowery B+ CK, otrzymała dofinansowanie w wysokości 20.000,00 zł.
- Podjęto działania zmierzające do **promocji i pozyskania inwestorów gospodarczych** poprzez udział Gminy Czarny Bór w Polskiej Strefie Inwestycji. W tym celu zawarto porozumienie między Gminą a Wałbrzyską Specjalną Strefą Ekonomiczną „Invest-Park”. Zakłada ono promocję terenów inwestycyjnych, leżących w gminie oraz wspólne działania w celu pozyskania nowych inwestorów i rozwoju obecnych przedsiębiorstw z wykorzystaniem ulg podatkowych. Jednocześnie, gmina kontynuuje udział w projekcie ABC obsługi inwestora, realizowanym przez Dolnośląską Agencję Współpracy Gospodarczej na lata 2019-2021, mającym na celu przygotowanie oferty gminnych terenów inwestycyjnych. Udział pracowników Urzędu Gminy: reprezentant kadry kierowniczej – Adam Górecki, pracownik merytoryczny – Tomasz Gromała (sekretarz).
- Systematyczne zabiegi ze strony Wójta Gminy mające na celu **poprawę bezpieczeństwa mieszkańców** zakończyły się sukcesem:
- Ochotnicza Straż Pożarna w Grzędach otrzymała dofinansowanie na zakup średniego wozu ratowniczego-gaśniczego o wartości 830.000,00 zł. Środki udało się pozyskać z następujących źródeł:
 - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – 270.000,00 zł,
 - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu – 240.000,00 zł,
 - Gmina Czarny Bór - 230.000,00 zł,
 - Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu – 40.000,00 zł,
 - zakłady ubezpieczeń – 50.000,00 zł.

- Gmina uzyskała dotację z Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Ministerstwo Sprawiedliwości, na zakup sprzętu ratowniczego, w tym m.in. namiotu ratowniczego pneumatycznego, nagrzewnic olejowych z oprzyrządowaniem, agregatu prądotwórczego o mocy 80 kW. Sprzęt został użyczony dla jednostki OSP Jaczków, a całkowita wartość zadania wyniosła 125.000,00 zł, przy dofinansowaniu na poziomie 100.000,00 zł.

→ Z inicjatywy Wójta, pracownicy Urzędu Gminy, przeprowadzili **kontrolę segregacji odpadów** na terenie gminy. Kontroli podlegała segregacja odpadów przez mieszkańców oraz sposób odbierania i transportu odpadów przez firmę, która jest kompetentna w tym zakresie. W przypadku niewłaściwej segregacji mieszkańcy otrzymywali żółtą naklejkę, która ma mobilizować do poprawy. Czerwona naklejka skutkować będzie wszczęciem postępowania.

→ Gmina uzyskała **środki finansowe** w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej 4.0. w wysokości 1.055.444,00 zł. Uzyskane wsparcie zostało przekazane na dofinansowanie dwóch inwestycji drogowych – przebudowę ulic Sportowej i Skalników w Czarnym Borze oraz przebudowę drogi dojazdowej do gruntów rolnych Czarny Bór – Borówno – Witków. Gmina otrzymała także bezzwrotne wsparcie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych o wartości 7,2 mln zł. Zostanie ono wydatkowane na następujące inwestycje:

- budowa żłobka gminnego – 2,5 mln zł,
- budowa strefy aktywności gospodarczej – 2,5 mln zł,
- rozbudowa obiektów rekreacyjnych i sportowych – 1,5 mln zł,
- budowa ciągu pieszo-rowerowego – 0,7 mln zł.

1.2. RADA GMINY

Rada Gminy stanowi organ stanowiący i kontrolny na terenie Gminy Czarny Bór. W ramach swoich kompetencji podejmuje ona uchwały charakteru prawnym, w tym przepisy gminne, budżet gminy, uchwały o wyborze członków organów gminy. Do właściwości rady należą wszystkie sprawy będące w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Organizację wewnętrzną oraz tryb pracy rady i jej organów określa statut gminy.

W 2020 roku Rada Gminy Czarny Bór obradowała na 16 sesjach i podjęła 76 uchwał. Przy Radzie Gminy funkcjonowało 6 komisji, które odbyły 16 posiedzeń: Komisja Rewizyjna (2), Komisja Skarg, Wniosków i Petycji (3), Komisja Budżetu, Strategii Rozwoju i Promocji Gminy (2), Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia (1), Komisja Spraw Społecznych, Rolnictwa i Ochrony Środowiska (2), wspólne posiedzenia Komisji Stałych (4), wspólne posiedzenie Komisji Budżetu, Strategii Rozwoju i Promocji Gminy oraz Komisji Spraw Społecznych, Rolnictwa i Ochrony Środowiska (1), wspólne posiedzenie Komisji Budżetu, Strategii Rozwoju i Promocji Gminy, Komisji Spraw Społecznych, Rolnictwa i Ochrony Środowiska oraz Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia (1).

Skład **Rady Gminy** kadencji 2018-2023:

1. Marzena Łatka - Przewodnicząca Rady Gminy
2. Krystyna Stawiarska - Wiceprzewodnicząca Rady Gminy
3. Katarzyna Ladenberger - Radna Gminy
4. Stanisław Pogwizd - Radny Gminy
5. Stanisław Stąpor - Radny Gminy
6. Andrzej Florian - Radny Gminy

15 Radnych

16 sesji Rady Gminy

76 uchwał Rady Gminy

6 Komisji Rady Gminy

16 posiedzeń Komisji

7. Monika Romanik - Radna Gminy
8. Wiesława Wilk - Radna Gminy
9. Tomasz Kosek - Radny Gminy
10. Barbara Osiadły - Radna Gminy
11. Mariusz Truszczyński - Radny Gminy
12. Artur Mazurek - Radny Gminy
13. Waldemar Poręba - Radny Gminy
14. Krzysztof Kaczanowski - Radny Gminy
15. Dorota Kaziuk - Radna Gminy

Komisje Rady Gminy 2018-2023:

- Komisja Rewizyjna:
 - Monika Romanik - Przewodnicząca Komisji
 - Mariusz Truszczyński - Zastępca Przewodniczącej Komisji
 - Wiesława Wilk - Członek Komisji
 - Dorota Kaziuk - Członek Komisji
 - Stanisław Stąpor - Członek Komisji
- Komisja Budżetu, Strategii Rozwoju i Promocji Gminy:
 - Waldemar Poręba - Przewodniczący Komisji
 - Tomasz Kosek - Zastępca Przewodniczącego Komisji
 - Krzysztof Kaczanowski - Członek Komisji
 - Artur Mazurek - Członek Komisji
 - Krystyna Stawiarska - Członek Komisji
- Komisja Spraw Społecznych, Rolnictwa i Ochrony Środowiska:
 - Tomasz Kosek - Przewodniczący Komisji
 - Katarzyna Ladenberger - Zastępca Przewodniczącego Komisji
 - Barbara Osiadły - Członek Komisji
 - Krzysztof Kaczanowski - Członek Komisji
 - Stanisław Pogwizd - Członek Komisji
- Komisja Skarg, Wniosków i Petycji:
 - Stanisław Pogwizd - Przewodniczący Komisji
 - Andrzej Florian - Zastępca Przewodniczącego Komisji
 - Artur Mazurek - Członek Komisji
 - Barbara Osiadły - Członek Komisji
 - Stanisław Stąpor - Członek komisji
- Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia:
 - Wiesława Wilk - Przewodnicząca Komisji
 - Dorota Kaziuk - Zastępca Przewodniczącej Komisji
 - Andrzej Florian - Członek Komisji
 - Katarzyna Ladenberger - Członek Komisji
 - Mariusz Truszczyński - Członek Komisji
 - Monika Romanik - Członek Komisji
 - Waldemar Poręba - Członek Komisji
- Komisje Doraźne (Komisja do zmian Statutu Gminy Czarny Bór)

1.3. DOKUMENTY STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

W 2020 roku na terenie Gminy Czarny Bór obowiązywały następujące dokumenty strategiczne i programowe:

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY	
	Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
DOKUMENTY STRATEGICZNE	Strategia rozwoju gminy Czarny Bór na lata 2012-2020	Uchwała Nr XII/57/2011 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 22 grudnia 2011 r.
OCHRONA ŚRODOWISKA	Plan gospodarki niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla gminy Czarny Bór z uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej	Uchwała Nr XI/60/2015 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 24 września 2015 r.
	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Bór na lata 2014-2032	Uchwała Nr XLVI/230/2014 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 7 listopada 2014 r.

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY	
	Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku	Uchwała Nr XXIV/123/2020 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 30 kwietnia 2020 r.
KULTURA	Gminna Ewidencja Zabytków	Zarządzenie Wójta Gminy Czarny Bór 74/2018 z dnia 7 czerwca 2018 r.
OCHRONA ZDROWIA	Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii na terenie Gminy Czarny Bór na 2020 rok	Uchwała Nr XIX/94/2019 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 19 grudnia 2019 r.
POMOC SPOŁECZNA	Gminny program wspierania rodziny w Gminie Czarny Bór na lata 2019-2021	Uchwała Nr IV/24/2019 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 4 stycznia 2019 r.
	Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Czarny Bór na lata 2019-2022	Uchwała Nr VII/35/2019 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 28 marca 2019 r.
	Wieloletni program osłonowy Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2019-2023	Uchwała Nr VI/33/2019 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 21 lutego 2019 r.
	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarny Bór na lata 2019-2029	Uchwała Nr X/51/2019 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 30 maja 2019 r.
PLANOWANIE PRZESTRZENNE	Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarny Bór	Uchwała Nr XIII/68/2019 i XIII/69/2019 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 27 sierpnia 2019 r.
WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	Program Współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020	Uchwała Nr XVIII/88/2019 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 28 listopada 2019 r.
	Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r.	Uchwała Nr LI/263/2018 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 30 sierpnia 2018 r.
	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „Strategia Rozwoju Sudety 2030”	Uchwała Nr III/12/2018 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 20 grudnia 2018 r.
GOSPODARKA FINANSOWA	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Czarny Bór	Uchwała Nr XIX/100/2019 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 19 grudnia 2019 r.

→ Strategia rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2012-2020

Zgodnie z przyjętą do realizacji w 2011 roku **Strategią rozwoju gminy Czarny Bór na lata 2012-2020** misją Gminy Czarny Bór jest tworzenie przyjaznej przestrzeni życiowej, z doskonałą i dobrze zarządzaną infrastrukturą społeczną, techniczną i gospodarczą, w oparciu o energię mieszkańców oraz zasoby lokalne. W toku wdrażania strategii realizowane są działania i inwestycje mające na celu rozwój w obszarach turystyki i ekologii, kultury i sportu, infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej. Działania i inwestycje, zrealizowane w 2020 roku w ramach wdrażania Strategii rozwoju gminy Czarny Bór na lata 2012-2020, przedstawione zostały w tabeli poniżej. Natomiast realizacja poszczególnych branżowych programów, planów i uchwał wskazana została w kolejnych rozdziałach dokumentu raportu.

Tabela 2. Realizacja Strategii rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2012-2020 w 2020 roku.

Obszar / Cele operacyjne	Realizacja 2020
TURYSTYKA I EKOLOGIA	
1. Pomoc w rozwoju agroturystyki poprzez umożliwienie prowadzenia szkoleń i pozyskiwania środków na prowadzenie działalności agroturystycznej i ekoturystycznej	→ publikacja oferty gospodarstw agroturystycznych na stronie internetowej gminy, → organizacja imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych o zasięgu ogólnopolskim i regionalnym przyciągających turystów, → promocja gminy;

Obszar / Cele operacyjne	Realizacja 2020
2. Przygotowanie terenu i ulg podatkowych dla inwestorów chcących uruchomić działalność hotelarską i gastronomiczną	→ zrealizowane wcześniej: zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
3. Modernizacja istniejących i tworzenie nowych szlaków pod narciarstwo biegowe	→ wytyczenie i oznaczenie ponad 80 km szlaków, 4 tras biegowych, 2 spacerowych, ponad 100 słupków z oznaczeniami i 6 tablic turystycznych na Masywie Trójgarbu, → zrealizowane wcześniej: budowa integralnego systemu naśnieżania rekreacyjnych tras narciarskich;
4. Modernizacja istniejących i tworzenie nowych szlaków rowerowych i pieszych	→ wytyczenie i oznaczenie ponad 80 km szlaków, 4 tras biegowych, 2 spacerowych, ponad 100 słupków z oznaczeniami i 6 tablic turystycznych na Masywie Trójgarbu, → zrealizowane wcześniej: Ekomuzeum wokół Trójgarbu (szlak pieszy);
5. Stworzenie szlaków konnych	→ inwestycja niezrealizowana;
6. Budowa punktów widokowych	→ zrealizowane wcześniej: budowa wieży widokowej na Trójgarbie (2018);
7. Modernizacja i uruchomienie zalewu w Grzędach wraz z niezbędną infrastrukturą	→ inwestycja niezrealizowana;
8. Budowa miejsc parkingowych przy infrastrukturze turystycznej	→ przebudowa ulic Sportowej i Skalników w Czarnym Borze, obejmująca budowę 45 stanowisk parkingowych, w tym 2 dla niepełnosprawnych;
9. Remont baszty zamkowej w Czarnym Borze	→ planowany na następny okres programowy na lata 2021-2027;
10. Szkolenia i akcje informacyjne dot. ekologii wśród mieszkańców gminy	→ udział w Programie Gmina Przyjazna Pszczółom, sadzenie roślin miododajnych, drzew i krzewów, → pogłębianie świadomości ekologicznej poprzez przeprowadzenie akcji zakupu 500 dzbanków filtrujących wodę, które trafiły do mieszkańców gminy, → organizacja Akcji Sprzątanie Świata, → organizacja konkursu ekologicznego z okazji Światowego Dnia Ochrony Środowiska Naturalnego, → kontrola segregacji odpadów, → montaż 3 czujników badających jakość powietrza (Grzędy, Czarny Bór, Witków) w efekcie współpracy Mineral Polska Sp. z o.o.;
11. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów	→ kontrola segregacji odpadów, → przygotowania do budowy PSZOK w Czarnym Borze, realizację tego zadania gmina uzależnia od pozyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych;
12. Likwidacja istniejących i zapobieganiu nowych „dzikich wysypisk”	→ prowadzenie kampanii informacyjnych z zakresu ekologii;
13. Stworzenia bazy stałych markowych imprez jako atrakcji turystycznej	→ zrealizowane wcześniej: organizacja imprez kulturalnych (Dolnośląskie Święto Pieroga) oraz sportowo-rekreacyjnych (Mistrzostwa Polski w Biathlonie Letnim, Półmaraton Górski „Z flagą na Trójgarbie”), → w 2020 roku organizacja imprez w ograniczonym zakresie ze względu na panujące warunki epidemiczne;
14. Prowadzenie stałej i efektywnej kampanii promocyjnej	→ prowadzenie strony internetowej www.czarny-bor.pl oraz fanpage na Facebooku, → organizacja imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych o zasięgu regionalnym i krajowym;
15. Remont i udostępnienie dla celów turystycznych zabytkowych i sakralnych obiektów: Kapliczka Św. Anny w Witkowie, Kapliczka MB Częstochowskiej w Borównie, „kapliczka” na Lipkach	→ dotacja na remont Kapliczki Św. Anny w Witkowie oraz projektu grantowego pt. „Czarnoborskie kapliczki i pomniki” przez B+CK;
16. Kampania promocyjna	→ na bieżąco- w 2020 roku realizacja w ograniczonym zakresie ze względu na panujące warunki epidemiczne;
17. Wykorzystanie potencjału „szlaku cysterskiego”	→ inwestycja niezrealizowana;
18. Rozwój Góralskiego Centrum Kultury	→ inwestycja niezrealizowana;

Obszar / Cele operacyjne	Realizacja 2020
KULTURA I SPORT	
1. Modernizacja istniejących boisk sportowych i budowa nowych wraz z zapleciami	→ zrealizowane wcześniej;
2. Rozbudowa ośrodka sportów biathlonowych w gminie	→ budowa systemu sztucznego naśnieżania;
3. Pomoc w poszukiwaniu pozabudżetowych środków wsparcia finansowego na zadania statutowe	→ na bieżąco;
4. Promocja klubów na zewnątrz	→ Zrealizowano;
5. Wsparcie przy organizacji imprez sportowych o charakterze ponadgminnym	→ organizacja ogólnopolskich i regionalnych imprez (m.in. Półmaraton Górski „Z flagą na Trójgarbie”);
6. Budowa Zespołu Kulturalno-Bibliotecznego	→ zrealizowana wcześniej
7. Modernizacja i budowa nowych świetlic wiejskich	→ wyposażenie świetlicy w Grzędach;
8. Poszukiwanie nowych alternatywnych form spędzania czasu wolnego wśród dzieci, młodzieży i dorosłych	→ bieżąca działalność B+ CK;
9. Wspieranie i rozwój lokalnych zespołów ludowych	→ zapewnienie wsparcia dla działalności Zespołów Janicki i Grzędowianki poprzez dofinansowanie projektów, jubileuszy i wyjazdów;
10. Nawiązanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi świadczącymi usługi w zakresie kultury wyższej	→ utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku (2018) i bieżąca współpraca z wykładowcami wyższych uczelni w ramach realizacji programu;
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
11. Budowa obwodnicy Czarnego Boru	→ inwestycja zrealizowana;
12. Modernizacja i remont dróg gminnych	→ przebudowa ulic Sportowej i Skalników, → przebudowa dróg gminnych i dojazdowych do gruntów rolnych Czarny Bór – Borówno – Witków;
13. Poprawa bezpieczeństwa ruchu - budowa chodników, modernizacja oświetlenia ulicznego	→ przebudowa ulic Sportowej i Skalników (budowa chodników, spowalniaczy itd.), → remont chodników przy ul. Nadrzecznej w Czarnym Borze, → budowa drogi z kostki brukowej w kierunku cmentarza w Jaczkowie;
14. Rozbudowa kanalizacji, w tym przydomowych oczyszczalni ścieków	→ zrealizowano: budowa 31 przydomowych oczyszczalni ścieków, → budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Borówno przez WZWiK;
15. Wsparcie budowy przyłączy kanalizacyjnych	→ budowa 6 przyłączy do sieci kanalizacyjnej WZWiK;
16. Regulacja cieków wodnych i urządzeń wodnych (rowy, przepusty itp.)	→ czyszczenie rowów i roboty odwodnieniowe;
17. Modernizacja infrastruktury mostowej	→ inwestycja zrealizowana- → modernizacja mostów w Czarnym Borze, Witkowie, Grzędach;
18. Nawiązanie współpracy z nowymi podmiotami świadczącymi nowoczesne usługi teleinformatyczne	→ inwestycja zrealizowana;
19. Rozwój gospodarki przestrzennej gminy w kierunku utworzenia nowych miejsc pod rozwój terenów gospodarczych i mieszkaniowych	→ zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, → przyjęcie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie Czarny Bór;
20. Uzbudowanie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną	→ Inwestycje WZWiK;
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
1. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych poprzez: realizację projektów aktywizujących, tworzenie KISów	→ bieżąca działalność OPS;
2. Inkubator NGO's	→ inwestycja niezrealizowana;

Obszar / Cele operacyjne	Realizacja 2020
3. Wspieranie istniejących i tworzenie nowych grup wsparcia dla seniorów	→ dofinansowanie projektów realizowanych przez seniorów z budżetu gminy, → bieżąca działalność Uniwersytetu III Wieku;
4. Wspieranie inicjatyw oddolnych	→ współpraca z organizacjami pozarządowymi, → organizacja konsultacji społecznych;
5. Stałe doposażanie bazy oświatowej	→ doposażenia gminnej placówki oświatowej w niezbędny sprzęt komputerowy do nauki zdalnej dla uczniów i nauczycieli w ramach Programu „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+” (42 laptopy);
6. Organizacja imprez, spotkań międzysołeckich	→ organizacja imprez sołeckich;
7. Wymiana dobrych praktyk między sołectwami	→ cykliczne spotkania oraz współpraca przy organizacji imprez o zasięgu gminnym i regionalnym;
8. Modernizacja istniejących i budowa nowych placów zabaw	→ doposażenie placu zabaw (FS Grzędy), → zagospodarowanie terenu użyteczności publicznej – budowa siłowni zewnętrznej (FS Grzędy Górne), → ogrodzenie placu zabaw (FS Borówno);
9. Budowa skwerów jako miejsc integracji lokalnych	→ zagospodarowanie placu przy Ośrodku Kultury w Witkowie;
10. Rozwój monitoringu	→ inwestycja realizowana- → montaż instalacji monitorujących;
11. Służby kontraktowe	→ Niezrealizowana;
12. Tworzenie rabat kwiatowych, kwietników	→ inwestycja zrealizowana;
13. Konkurs ładna posesja	→ planowana realizacja;
14. Iluminacje świąteczne	→ inwestycja zrealizowana- → montaż iluminacji świątecznych na słupach ulicznych oraz choinki wolnostojące w sołectwach;
15. Akcja sprzątanie świata	→ zrealizowana.

Zarządzanie strategiczne, monitoring efektów i nakładów oraz zaawansowane planowanie o charakterze partycypacyjnym są obecnie niezbędnym elementem skutecznego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. W trosce o zaspokojenie potrzeb mieszkańców, jak i rozwój infrastruktury technicznej, społecznej oraz zapewnienie wzrostu gospodarczego jednostki samorządu terytorialnego, jak również ze względu na konieczność dostosowania dokumentów do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wskazane jest posiadanie aktualnego dokumentu Strategii rozwoju, sięgającego swoim horyzontem najbliższych 10 lat. W perspektywie roku 2020+ należy również przygotować gminę do kreowania rozwoju prowadzącego do zwiększenia jej samodzielności finansowej. Efektywna polityka samorządowa powinna być oparta o racjonalne inwestowanie w podstawy dla wzrostu lokalnej bazy dochodowej i prowadzić do trwałego wzrostu dochodów własnych jednostki. Strategia rozwoju gminy stanowi więc narzędzie niezbędne do profesjonalnego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego oraz jest warunkiem przy ubieganiu się o zewnętrzne środki finansowe. Dokument ten wskazuje wieloletnie cele i uwarunkowania rozwoju gminy wraz z uwzględnieniem zewnętrznych i wewnętrznych czynników o charakterze gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Strategia pozwala również na skuteczne wykorzystanie potencjałów rozwojowych gminy i wzmacnia jej atrakcyjność zarówno zewnętrzną, rozumianą jako konkurencyjność, jak i wewnętrzną, stawiającą w centrum mieszkańców oraz ich potrzeby. W lutym 2020 roku Uchwałą Nr XXII/112/2020 Rady Gminy Czarny Bór przystąpiono do opracowania Strategii rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2021-2022, a Zarządzeniem Nr 8/2020 Wójta Gminy Czarny Bór powołany został Zespół ds. opracowania ww. Strategii. W kwietniu 2020 roku przeprowadzono konsultacje społeczne projektu Strategii, w których mieszkańcy Gminy mogli wyrazić swoją opinię na temat Projektu Strategii, natomiast we wrześniu 2020 roku Uchwałą Nr XXIX/147/2020 Rady Gminy Czarny Bór przyjęty został do realizacji dokument "Strategii Rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2020-2027", określający następujący plan strategiczny, w postaci misji, wizji i celów strategicznych do 2027 roku:

CZARNY BÓR – GMINA LUDZI Z PASJĄ !

MISJA Gminy Czarny Bór jest:

- Systematyczne podnoszenie jakości życia
- Kształtowanie postaw otwartości, szacunku, zaufania, aktywności obywatelskiej i zawodowej
- Włączanie wszystkich mieszkańców do decyzji oraz odpowiedzialności za sprawy gminy

WIZJA Gminy Czarny Bór do 2027 roku:

- Gmina Czarny Bór pięknym, bezpiecznym i przyjaznym miejscem do życia
- Gmina Czarny Bór otwarta na turystów i przedsiębiorców
- Gmina oferująca wysoką jakość usług społecznych
- Gmina atrakcyjna rekreacyjnie, sportowo i kulturalnie dla mieszkańców i turystów
- Gmina Czarny Bór na ekologicznej ścieżce
- Gmina aktywnych społecznie mieszkańców
- Gmina nowoczesna, obywatelska i sprawnie zarządzana

CEL GŁÓWNY: **PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA** **MIESZKAŃCÓW GMINY CZARNY BÓR**

CEL STRATEGICZNY 1.
ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ DLA POPRAWY
WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY I OCHRONY ŚRODOWISKA

CEL STRATEGICZNY 2.
ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL STRATEGICZNY 3.
ROZWÓJ GMINY JAKO CENTRUM TURYSTYCZNO-REKREACYJNE

CEL STRATEGICZNY 4.
ROZWÓJ GOSPODARCZY I WSPARCIE LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

2. GOSPODARKA FINANSOWA

2.1. WYKONANIE BUDŻETU

W budżecie Gminy Czarny Bór na 2020 rok, przyjętym przez Radę Gminy Uchwałą Nr XIX/99/2019 z dnia 19 grudnia 2019 roku, zaplanowano dochody na kwotę 31.500.000 zł, z czego: 25.180.994,95 zł stanowiły dochody bieżące i 6.319.005,05 zł dochody majątkowe oraz wydatki na kwotę 34.000.000,00 zł, z czego: 23.107.507,84 zł stanowiły wydatki bieżące, natomiast 10.892.492,16 zł wydatki majątkowe. W toku realizacji, w trakcie roku, plan budżetu uległ zmianom zarówno po stronie dochodów jak i wydatków. Skorygowanie pierwotnie ustalonych wielkości budżetowych było wynikiem m.in. zaktualizowania przez Ministerstwo Finansów kwoty części oświatowej subwencji ogólnej dla gminy, a także: uzyskania dodatkowych środków na zadania z zakresu pomocy społecznej, realizację zadań z zakresu pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również zwrotu podatku akcyzowego dla producentów rolnych. Ponadto Gmina w 2020 roku uzyskała środki na realizację projektów dofinansowanych ze środków UE, w tym w formie refundacji poniesionych wydatków w latach ubiegłych na realizację dwóch projektów. Zgodnie z kompetencjami organy gminy dokonały zmian w budżecie podejmując stosowne uchwały i zarządzenia. Po dokonanych korektach, pierwotnie planowane dochody uległy zwiększeniu o 6.473.355,64 zł, do kwoty 37.973.355,64 zł. Natomiast zmniejszeniu o 3.438.670,15 zł, do kwoty 30.561.329,85 zł, uległy planowane wydatki. W wyniku dokonanych zmian, w planie dochodów i wydatków, zmianie uległa kwota planowanego wyniku budżetu, z pierwotnie planowanego deficytu budżetowego w kwocie 2.500.000,00 zł do kwoty 7.412.025,79 zł, stanowiącej nadwyżkę budżetową. Istotną część tej nadwyżki stanowi wartość dofinansowania otrzymanego przez Gminę Czarny Bór ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 7.200.000,00 zł. Kwota ta została wprowadzona do planu dochodów 2020 roku, natomiast wykonanie wydatków, sfinansowanych tymi środkami nastąpi w kolejnych latach (2021-2023).

Dochody

Plan dochodów Gminy Czarny Bór na 2020 rok wykonany został na kwotę 37.435.435,22 zł, co stanowi 98,6% wielkości planowanej, z czego dochody bieżące stanowią kwotę 25.700.613,37 zł (99,1% planu), a dochody majątkowe kwotę 11.734.821,85 zł (97,5% planu):

Tabela 3. Dochody Gminy Czarny Bór w 2020 roku.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 2020 r.	Wykonanie za 2020 r.	Wykonanie w %	Udział % w dochodach ogółem
1.	dochody własne	19.617.608,64	19.334.031,27	98,6	51,6
2.	subwencja ogólna	5.629.457,00	5.629.457,00	100,0	15,0
3.	dotacje celowe z budżetu państwa	7.948.662,00	7.810.434,85	98,3	20,9
4.	udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	4.597.628,00	4.466.627,00	97,2	11,9
5.	udziały w podatku dochodowym od osób prawnych	180.000,00	194.885,10	108,3	0,5
OGÓŁEM:		37.973.355,64	37.435.435,22	98,6	100,0

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

Realizacja planu dochodów bieżących w 2020 roku ukształtowała się na poziomie 99,1%, natomiast w przypadku dochodów majątkowych 97,5%. Najistotniejszą pozycję dochodów budżetu gminy Czarny Bór (51,6%) stanowiły dochody własne, których wykonanie na koniec 2020 roku wyniosło 98,6%.

W ramach dochodów własnych najistotniejszą pozycję stanowiło dofinansowanie otrzymane w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, stanowiące 22,1% ogółu wykonanych dochodów budżetu gminy Czarny Bór. Następne, z punktu widzenia istotności, były: wpływ z podatku od nieruchomości (7,9%), wpływ z opłaty eksploatacyjnej (4,1%), wpływ z dotacji otrzymanych na inwestycje ze środków UE (4,0%),

dofinansowanie otrzymane w ramach Funduszu Dróg Samorządowych (3,7%). Poza dochodami własnymi z istotnym udziałem w wykonaniu dochodów ogółem znalazły się: dotacje celowe z budżetu państwa (20,9%), subwencja ogólna (15,0%), udziały w PIT (11,9%).

Tabela 4. Dochody własne Gminy Czarny Bór w 2020 roku.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 2020 r.	Wykonanie za 2020 r.	%
I.	Wpływy z podatków:	3.778.960,00	3.804.783,40	101,8
1.	podatek od nieruchomości	2.935.000,00	2.945.621,89	100,4
2.	podatek rolny	101.000,00	100.978,65	100,0
3.	podatek leśny	79.034,70	79.119,37	100,1
4.	podatek od środków transportowych	488.000,00	504.321,00	103,3
5.	podatek dochodowy od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	6.000,00	4.622,95	77,0
6.	podatek od spadków i darowizn	21.000,00	20.720,00	98,7
7.	podatek od czynności cywilno-prawnych	148.700,00	149.399,54	100,5
II.	Wpływy z opłat:	3.022.338,00	3.006.857,50	99,5
1.	opłata skarbową	6.100,00	6.377,00	104,5
2.	opłata targowa	300,00	10,00	3,3
3.	opłata eksploatacyjna	1.536.806,00	1.536.805,20	100,0
4.	opłata za trwałe zarząd, użytkowanie i służebności	49.832,00	49.831,24	100,0
5.	opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	69.000,00	63.916,67	92,6
6.	opłata za posiadanie psa	200,00	170,00	85,0
7.	opłata produktowa	100,00	33,50	33,5
8.	opłata za gospodarowanie odpadami	1.000.000,00	993.328,20	99,3
9.	opłata z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości	204.000,00	203.718,20	99,9
10.	opłata za korzystanie z wychowania przedszkolnego	10.200,00	10.051,22	98,5
11.	opłata za korzystanie z żywienia	97.800,00	95.446,60	97,6
12.	opłaty różne	12.000,00	11.636,90	97,0
13.	pozostałe opłaty	36.000,00	35.532,77	98,7
III.	Wpływy z majątku gminy	755.066,00	472.265,96	62,5
1.	dochody ze sprzedaży mienia	330.000,00	33.507,78	10,2
		6.156,00	6.696,88	108,8
2.	wpływy z najmu i dzierżawy	408.410,00	421.585,57	103,2
3.	wpływy z tyt. przekształcenia praw własności	10.500,00	10.475,73	99,8
IV.	5% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa...	10.004,10	7.108,62	71,1
V.	Wpływy z odsetek	41.330,00	43.987,29	106,4
1.	odsetki od zwróconych dotacji	170,00	170,00	100,0
2.	odsetki od nieterminowych wpłat podatków i opłat	28.960,00	32.021,99	110,6
3.	pozostałe odsetki	12.200,00	11.795,30	96,7
VI.	Dotacje od innych jednostek samorządu terytorialnego	573.068,70	573.068,70	100,0
1.	Powiat Wałbrzyski - pozimowe i letnie utrzymanie dróg powiatowych na terenie gminy (roz.60016)	30.000,00	30.000,00	100,0
2.	Powiat Wałbrzyski - organizacja prac społecznie użytecznych (roz.85295)	7.628,70	7.628,70	100,0
3.	Województwo Dolnośląskie - droga dojazdowa do gruntów rolnych Witków dz. 189 (roz.60016)	159.000,00	159.000,00	100,0
4.	Województwo Dolnośląskie - droga dojazdowa do gruntów rolnych Borówno-Czarny Bór-Witków (roz.60016)	346.200,00	346.200,00	100,0
5.	Województwo Dolnośląskie - droga dojazdowa do gruntów rolnych Jaczków dz. 476 (roz.60016)	30.240,00	30.240,00	100,0
VII.	Inne dochody	11.436.841,84	11.425.959,80	99,9
1.	wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	8.025,00	9.038,94	112,6
2.	wpływy z usług	54.100,00	41.818,01	77,3
3.	wpływy z rozliczeń z lat ubiegłych	11.900,00	11.947,43	100,4
4.	wpływy z tytułu kar i odszkodowań	8.889,80	8.889,80	100,0
5.	otrzymane darowizny	10.310,00	10.310,00	100,0
6.	wpływy z różnych dochodów	4.280,00	6.386,95	149,2
7.	wpłaty innych gmin w związku z realizacją wychowania przedszkolnego	18.000,00	20.866,22	115,9
8.	wpływy ze zwrotów dotacji	4.760,00	4.760,00	100,0
9.	dotacja na projekt Szkoła Przyszłości - środki UE	61.484,00	56.991,95	92,7
10.	dotacja na projekt Szkoła Przyszłości - środki budżetu państwa	1.348,00	1.249,04	92,7
11.	dotacja na projekt „Zdalna szkoła” - środki UE	95.778,00	95.778,00	100,0
12.	dotacja na projekt „Zdalna szkoła” - środki budżetu państwa	9.222,00	9.222,00	100,0
13.	dotacja na projekt „Poprawa efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej na terenie Gminy Czarny Bór” - środki UE (refundacja części wydatków poniesionych w latach ubiegłych)	1.190.761,42	1.190.761,42	100,0
14.	dotacja na projekt „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Czarny Bór” - środki UE (refundacja części wydatków poniesionych w latach ubiegłych)	298.881,00	298.881,00	100,0
15.	Dofinansowanie otrzymane z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych	8.255.444,00	8.255.444,00	100,0
16.	Dotacja z budżetu państwa - stanowiące refundację części poniesionych w 2019 roku wydatków majątkowych w ramach funduszu sołeckiego	25.024,45	25.024,45	100,0
17.	Wpłaty mieszkańców do wkładu własnego projektu z 2019 r. - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	10.100,00	10.056,42	99,6
18.	Dotacja otrzymana w ramach Funduszu Dróg Samorządowych, na realizację Przebudowy ul. Skalników i Sportowej	1.368.534,17	1.368.534,17	100,0

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

Poza wymienionymi powyżej podstawowymi źródłami dochodów budżetu gminy, istotną jego część składową stanowi subwencja ogólna, przyznana gminie przez Ministra Finansów. Na wykonanie kwoty subwencji ogólnej w wysokości 5.629.457 zł, składają się:

- część oświatowa w wysokości 4.929.595 zł, tj. 100% kwoty planowanej,
- część wyrównawcza – uzupełniająca w wysokości 653.951 zł, tj. 100% kwoty planowanej,
- część równoważąca w wysokości 45.911 zł, tj. 100% kwoty planowanej.

Wpływy z tytułu sprzedaży majątku gminy ukształtowały się na poziomie 10,2% wartości planowanej. W 2020 roku sprzedano: 3 nieruchomości gruntowe o łącznej pow. 0,5023 ha za kwotę: 46.892,41 zł, w przypadku 1 nieruchomości, z uwagi na dokonanie sprzedaży na raty, wpływy 2020 roku obejmują kwotę i wpłaty w wysokości 7.429 zł. W trakcie procedury przetargowej, związanej ze sprzedażą, są kolejne nieruchomości stanowiące własność gminy, z których wpływy nastąpią w 2021 roku.

Pomimo trudności jakie wystąpiły w związku z pandemią Covid-19, która rozpoczęła się w Polsce w I kwartale 2020 r., realizacja planu dochodów bieżących budżetu Gminy Czarny Bór odbyła się w planowanym tempie. Niektóre z pozycji dochodów budżetowych w 2020 roku przekroczyły roczną kwotę planowaną, w związku z czym dokonano odpowiednich korekt planu (in plus). Niższe, niż zakładano uzyskano, wpływy z tytułu udziału w dochodach pobieranych na rzecz budżetu państwa, w tym w szczególności z tytułu świadczeń alimentacyjnych, na które samorząd gminy nie ma bezpośredniego wpływu, poza skutecznym kierowaniem spraw do postępowania egzekucyjnego, prowadzonego przez odpowiednie organy egzekucyjne. Pozostałe istotne kategorie dochodów bieżących oscylują wokół wartości 90-100%. Większe, niż zaplanowano, okazały się m.in. wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, podatku od nieruchomości, podatku od środków transportowych.

Należności

Ogółem należności z tytułu dochodów budżetowych gminy Czarny Bór na koniec 2020 roku wyniosły 1.935.662,67 zł, z czego: należności wymagalne obejmowały kwotę: 1.772.470,43 zł, na którą składają się m.in.:

Tabela 5. Należności wymagalne Gminy Czarny Bór w 2020 roku (stan na 31.12.2020).

Lp.	Wyszczególnienie	§	Kwota	% należności wymagalnych
1.	podatek od nieruchomości	0310	170.515,36	9,6
2.	podatek rolny	0320	7.490,83	0,4
3.	podatek leśny	0330	25,33	0,0
4.	podatek od środków transportowych	0340	30.954,84	1,7
5.	podatek opłacany w formie karty podatkowej	0350	7.576,65	0,4
6.	podatek od spadków i darowizn	0360	41.400,00	2,3
7.	opłata za gospodarowanie odpadami	0490	88.378,13	5,0
8.	pozostałe opłaty (planistyczna, adiacencka)	0490	2.204,77	0,1
9.	podatek od czynności cywilno-prawnych	0500	1.466,58	0,1
10.	opłata roczna za użytkowanie wieczyste	0550	1.142,10	0,1
11.	pozostałe opłaty (pobyt w przedszkolu i wyżywienie)	0660, 0670	3.093,94	0,2
12.	dochody z majątku gminy (czynsz dzierżawny, najem lokali)	0750	358.982,05	20,3
13.	dochody z tytułu sprzedaży mienia gminy	0770, 0870	26.971,55	1,5
14.	dochody ze świadczenia usług (sprzedaż wody, odbiór ścieków, pozostałe)	0830	234.219,46	13,2
15.	należne gminie wpływy z tytułu funduszu alimentacyjnego	2360	768.887,19	43,4
16.	pozostałe	0970, 0760, 2900, 6299	29.161,65	1,7
OGÓŁEM:			1.772.470,43	100,0

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

Najistotniejszą pozycją ww. należności są wpływy z tytułu funduszu alimentacyjnego (43,4%), na których ściągальność, jak wspomniano powyżej, samorząd gminy nie ma bezpośredniego wpływu. Kolejną istotną pozycją należności są te z tytułu dochodów z majątku gminy.

Przychody i rozchody

Do planowanych przychodów wprowadzono w 2020 roku kwotę niewykorzystanych środków pieniężnych, wynikających z rozliczenia dochodów (opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych) i wydatków nimi sfinansowanych (wydatki na Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii) w kwocie 13.450,39 zł, oraz środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w wysokości 121.390,37 zł (środki otrzymane w 2019 rok na realizację przez Ośrodek Pomocy Społecznej projektu pod nazwą: „Aktywny Czarny Bór” – wydatki lat: 2019 i 2020). Ponadto wprowadzono kwotę 866.133,45 zł, stanowiącą wartość wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. W ramach przychodów na 2020 rok zaplanowano również środki finansowe z kredytów, pożyczek w wysokości 727.000,00 zł, w związku z planowaną realizacją zadań inwestycyjnych (wyprzedzające finansowanie) i koniecznością sfinansowania pierwotnie planowanego deficytu budżetu. Przychody z tego tytułu zrealizowano do kwoty 146.054,11 zł. Suma ta stanowi wartość zaciągniętych pożyczek w Banku Gospodarstwa Krajowego na wyprzedzające finansowanie przedsięwzięć, na które pozyskano dofinansowanie ze środków UE w ramach PROW.

Rozchody budżetu Gminy w 2020 roku zrealizowano do kwoty 1.940.000,00 zł, kwota ta obejmuje wartość dokonanych spłat kredytów, zgodnie z poniższym zestawieniem:

Tabela 6. Rozchody z budżetu Gminy Czarny Bór w 2020 roku (stan na 31.12.2020).

Lp.	Wyszczególnienie:	Wartość dokonanych spłat w 2020 r.
1.	kredyt długoterminowy w BGK z 2018 roku w kwocie 5.000.000 zł	1.190.000,00
2.	kredyt długoterminowy w BS w Kamiennej Górze z 2019 roku w kwocie 3.000.000 zł	750.000,00
OGÓŁEM:		1.940.000,00

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

Wydatki

Plan wydatków budżetu Gminy Czarny Bór zrealizowano w wysokości 28.937.636,94 zł w stosunku do planowanej kwoty 30.561.329,85 zł, co daje ich wykonanie na poziomie 94,7%. Na wydatki bieżące zaplanowano w 2020 roku kwotę 23.157.121,86 zł, z której wydano 21.821.847,68 zł, tj. 94,2% planu, a na wydatki majątkowe kwotę 7.404.207,99 zł, co stanowi 24,2%. W 2020 roku, w ramach działalności bieżącej, wydatki majątkowe wykonano w kwocie 7.115.789,26 zł, tj. 96,1%, w ramach których sfinansowano:

Tabela 7. Wydatki bieżące Gminy Czarny Bór w 2020 roku (stan na 31.12.2020).

Lp.	Rodzaj wydatków	Plan na 2020 r.	Wykonanie za 2020 r.	Wykonanie w %	Udział % w wydatkach ogółem
1.	wynagrodzenia i składki od nich naliczane	8.141.972,32	7.820.722,92	96,1	27,0
2.	wydatki związane z realizacją zadań statutowych gminy i jej jednostek organizacyjnych	5.603.526,19	4.746.553,52	84,7	16,4
3.	dotacje na zadania bieżące	1.120.214,35	1.078.138,39	96,2	3,7
4.	świadczenia na rzecz osób fizycznych	7.829.682,39	7.753.731,05	99,0	26,8
5.	wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	321.827,61	311.689,73	96,8	1,1
6.	wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym	19.899,00	0,00	0,0	0,0
7.	obsługę długu jednostki samorządu terytorialnego	120.000,00	111.012,07	92,5	0,4
Razem wydatki bieżące:		23.157.121,86	21.821.847,68	94,2	75,4

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

Najistotniejszą grupę wydatków bieżących stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi z udziałem na poziomie 27,0%, oraz wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych z udziałem 26,8%. Łączny udział ww. wydatków, w wykonaniu wydatków budżetowych w 2020 roku, wyniósł 53,8%.

Największy udział w wydatkach budżetu Gminy Czarny Bór w 2020 roku stanowiły wydatki ponoszone w działach: rodzina (24,2%), oświata i wychowanie (23,2%) oraz transport i łączność (14,5%). Należy w tym miejscu zauważyć, że istotna część wydatków w dziale rodzina (6.910.172,87 zł) finansowana jest w ramach środków na zadania zlecone, które gmina otrzymuje w formie dotacji z budżetu państwa.

Tabela 8. Wydatki z budżetu Gminy Czarny Bór wg działów klasyfikacji budżetowej w 2020 roku (stan na 31.12.2020).

Dział	Nazwa / przeznaczenie	Plan	Wykonanie	% wykonania planu	udział % w wydatkach ogółem
010	Rolnictwo i łowiectwo	144 656,72	143 670,88	99,3	0,5
020	Leśnictwo	2 000,00	615,00	30,8	0,0
600	Transport i łączność	4 402 500,00	4 194 703,88	95,3	14,5
630	Turystyka	4 000,00	255,76	6,4	0,0
700	Gospodarka mieszkaniowa	2 673 000,00	2 502 596,60	93,6	8,6
710	Działalność usługowa	86 000,00	29 415,23	34,2	0,1
750	Administracja publiczna	2 865 200,47	2 561 107,28	89,4	8,9
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	41 906,00	33 836,08	80,7	0,1
752	Obrona narodowa	200,00	200,00	100,0	0,0
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	499 124,35	478 686,14	95,9	1,7
757	Obsługa długu publicznego	139 899,00	111 012,07	79,4	0,4
758	Różne rozliczenia	149 522,00	0,00	0,0	0,0
801	Oświata i wychowanie	6 826 129,26	6 702 883,53	98,2	23,2
851	Ochrona zdrowia	82 450,39	37 396,63	45,4	0,1
852	Pomoc społeczna	1 354 626,37	1 268 387,04	93,6	4,4
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	64 543,00	61 823,48	95,8	0,2
855	Rodzina	7 142 146,00	7 005 397,45	98,1	24,2
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 148 209,09	2 003 913,92	93,3	6,9
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 177 517,40	1 112 068,52	94,4	3,8
925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	15 000,00	8 316,00	55,4	0,0
926	Kultura fizyczna	742 699,80	681 351,45	91,7	2,4
OGÓŁEM:		30 561 329,85	28 937 636,94	94,7	100,0

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

W ramach wydatków majątkowych sfinansowano realizację zadań inwestycyjnych na łączną kwotę 7.115.789,26 zł, co stanowi 96,1% kwoty planowanej i 24,6% wszystkich dokonanych wydatków budżetowych w 2020 roku. Z powyższej sumy kwota 6.869.959,26 zł stanowi wartość wydatków inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych, w tym kwota 604.670,30 zł to wartość wydatków na projekty i programy zrealizowane z zaangażowaniem środków UE, oraz kwota 245.830,00 zł stanowiąca wydatki o charakterze dotacyjnym. Większość inwestycji zakończono i rozliczono, a ich efekty rzeczowe przyjęto w użytkowanie i na stan majątkowy gminy. Szczegółowy opis realizacji inwestycji oraz wysokość poniesionych nakładów finansowych na ich realizację zawiera poniższa tabela:

Tabela 9. Wykaz zadań inwestycyjnych zrealizowanych w 2020 roku (stan na 31.12.2020).

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy zadania oraz etap realizacji	Plan wydatków na 2020 r.	Wykonanie za 2020 r.	Źródło finansowania
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ			3.989.000,00	3.867.105,79	
1.	BUDOWA CHODNIKA PRZY DRODZE POWIATOWEJ NR 3367D W CZARNYM BORZE	Zadanie w trakcie przygotowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej. Realizację tego zadania odłożono na kolejny rok budżetowy. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych wspólnie z Powiatem Wałbrzyskim	2.000,00	0,00	Środki własne 0 zł
2.	BUDOWA CHODNIKA PRZY DRODZE POWIATOWEJ NR 3367D W WITKOWIE	Zadanie w trakcie przygotowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej. Realizację tego zadania odłożono na kolejny rok budżetowy. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych wspólnie z Powiatem Wałbrzyskim	0,00	0,00	Środki własne 0 zł
3.	ODBUDOWA DROGI DOJAZDOWEJ DO GRUNTÓW ROLNYCH - DZ. NR 189 W WITKOWIE	Zakres rzeczowy: odbudowa drogi na odcinku o długości 1,325 km; Na realizację zadania uzyskano dofinansowanie od Samorządu Województwa Dolnośląskiego w ramach funduszu rekultywacji gruntów rolnych. Zadanie zakończone.	430.000,00	424.604,58	Środki własne 265.604,58 zł Samorząd Województwa Dolnośląskiego

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy zadania oraz etap realizacji	Plan wydatków na 2020 r.	Wykonanie za 2020 r.	Źródło finansowania
					-159.000 zł
4.	PRZEBUDOWA DRÓG GMINNYCH	Zadanie, w ramach którego poniesiono nakłady na nowe zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury drogowej, przed ich wyodrębnieniem w budżecie gminy. W ramach tego zadania zabezpieczono środki konieczne do zapewnienia wkładu finansowego, do zadań na które uzyskano lub planuje się uzyskać dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych. Zadanie w trakcie realizacji.	30.000,00	15.001,30	Środki własne 15.001,30 zł
5.	PRZEBUDOWA DROGI DOJAZDOWEJ DO GRUNTÓW ROLNYCH CZARNY BÓR-BORÓWNO -WITKÓW	Zadanie to obejmowało przebudowę dwóch łączących się dróg: z Czarnego Boru do Borówna nr 114781D, oraz drogi z Borówna do Witkowa nr 114780D, na odcinku o łącznej długości 2,885 km. Zadanie zakończone.	1.000.000,00	988.517,15	Środki własne 30.303,15 zł Samorząd Województwa Dolnośląskiego -346.200 zł Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych 622.014 zł
6.	BUDOWA DROGI Z KOSTKI BRUKOWEJ W KIERUNKU CMENTARZA (FS JACZKÓW)	Wykonano utwardzenie drogi prowadzącej do wjazdu na cmentarz (Jaczków dz. nr 295 i 297/3) z kostki betonowej na odcinku o długości 65 m. -zadanie realizowane w ramach środków Funduszu Sołeckiego sołectwa Jaczków. Zadanie zakończone	63.000,00	61.844,97	Środki własne FS Jaczków: 30.769,76 Środki własne 31.075,21
7.	ZAGOSPODAROWANIE TERENU PO BYŁEJ DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 367	Zadanie w trakcie przygotowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej i na etapie poszukiwania możliwości dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych.	5.000,00	1.600,00	Środki własne 1.600 zł
8.	ZAKUP OPROGRAMOWANIA DO EWIDENCJI DRÓG, MOSTÓW I ZNAKÓW	Zakupiono oprogramowanie służące do zinventaryzowania i zarządzania infrastrukturą drogową i mostową zlokalizowaną na terenie gminy.	23.000,00	14.760,00	Środki własne 14.760 zł
9.	PRZEBUDOWA ULIC SPORTOWEJ I SKALNIKÓW W CZARNYM BORZE	Zadanie to obejmowało przebudowę dróg na odcinku o łącznej długości 940,46m, wraz z przebudową 4 skrzyżowań, wykonaniem miejsc parkingowych oraz przebudową infrastruktury kanalizacyjnej i oświetleniowej. Zadanie zakończone.	2.295.000,00	2.254.640,97	Fundusz Dróg Samorządowych -1.368.534,17 zł Środki własne 452.676,80 zł Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych - 433.430 zł
10.	PRZEBUDOWA DROGI DOJAZDOWEJ DO GRUNTÓW ROLNYCH - DZ. NR 476 W JACZKOWIE	Zakres robót obejmował wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego na odcinku 120m o szerokości 3m, wraz z obustronnym wykonaniem poboczy. Zadanie zakończone	100.000,00	93.618,62	Środki własne 63.378,62 zł Samorząd Województwa Dolnośląskiego -30.240 zł
11.	PRZEBUDOWA DROGI DOJAZDOWEJ DO GRUNTÓW ROLNYCH - CZ. DZ. NR 191/3 W JACZKOWIE	Opracowano dokumentację projektową dokonano niezbędnych uzgodnień. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych	10.000,00	3.172,56	Środki własne 3.172,56 zł
12.	PRZEBUDOWA DROGI DOJAZDOWEJ DO GRUNTÓW ROLNYCH - CZ. DZ. NR 415/3, DZ. NR 478,21 W WITKOWIE	Opracowano dokumentację projektową dokonano niezbędnych uzgodnień. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych	15.000,00	5.845,64	Środki własne 5.845,64 zł
13.	PRZEBUDOWA UL. AZALIOWEJ W CZARNYM BORZE	Opracowano dokumentację projektową. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych	15.000,00	2.660,00	Środki własne 2.660 zł
14.	UTWARDZENIE TERENU NA DZ. 572/6 W CZARNYM BORZE	Opracowano dokumentację projektową. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych	1.000,00	840,00	Środki własne 840 zł
GOSPODARKA MIESZKANIOWA			2.272.000,00	2.181.804,96	
15.	PRZEBUDOWA LOKALU MIESZKALNEGO - UL.PARKOWA 2/1 W CZARNYM BORZE	Odstąpiono od realizacji tego zadania w roku budżetowym	0,00	0,00	Środki własne 0 zł
16.	WYKONANIE OGRZEWANIA W LOKALU GRZĘDY 17/2A	Odstąpiono od realizacji tego zadania w roku budżetowym	0,00	0,00	Środki własne 0 zł
17.	WYKONANIE INSTALACJI GAZOWEJ W KOMUNALNYCH LOKALACH MIESZKALNYCH	W ramach tego zadania wykonano instalację gazową w 3 gminnych lokalach komunalnych, w budynku przy ul. Wesołej 26 (lok. 2,3,4). Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych	32.000,00	31.224,03	Środki własne 31.224,03 zł
18.	ADAPTACJA BUDYNKU JACZKÓW 22 NA CELE	W ramach tego zadania dokonano prac budowlanych mających na celu zmianę sposobu przeznaczenia budynku. W wyniku przeprowadzonych prac	440.000,00	439.961,26	Środki własne 439.961,26 zł

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy zadania oraz etap realizacji	Plan wydatków na 2020 r.	Wykonanie za 2020 r.	Źródło finansowania
	MIESZKANIOWE	wyodrębniono dla lokale mieszkalne, zamontowano niezbędną infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz elektryczną. Ponadto dokonano wymiany połąci dachowej. Na kolejne lata budżetowe planuje się wykonanie prac na 1 piętrze obiektu, w celu wyodrębnienia kolejnych lokali mieszkalnych			
19.	BUDOWA BUDYNKU KOMUNALNEGO PRZY UL. WESOŁEJ W CZARNYM BORZE	W ramach tego zadania wybudowany został budynek mieszkalny, w którym zlokalizowane jest 12 lokali mieszkalnych. Roboty budowlane zostały zgłoszone do odbioru, złożono również dokumenty w celu uzyskania pozwolenia na użytkowanie. Zadanie zakończone	1.650.000,00	1.582.895,42	*Bank Gospodarstwa Krajowego 922.000 zł Środki własne 660.895,42
20.	BUDOWA STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ W CZARNYM BORZE Poprzednia nazwa zadania: UZBROJENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH	W 2020 r. opracowano dokumentację projektową. Ponadto uzyskano dofinansowanie w wysokości 2.500.000 zł na realizację tego zadania w kolejnych latach budżetowych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Kontynuacja realizacji tego zadania planowana jest na kolejne lata.	150.000,00	127.724,25	Środki własne 127.724,25 zł RFIL w kolejnych latach 2.500.000 zł
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA			0,00	0,00	
21.	WYKONANIE ALEJEK I KWATER NA CMENTARZU KOMUNALNYM W CZARNYM BORZE	Odstąpiono od realizacji tego zadania w roku budżetowym	0,00	0,00	Środki własne 0 zł
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWOPOŻAROWA			271.000,00	270.830,00	
22.	DOFINANSOWANIE ZAKUPU RADIOWOZU POLICYJNEGO	W porozumienia z Komendą Wojewódzką Policji zakupiono nowy nieoznakowany radiowóz policyjny, który będzie wykorzystywany także na terenie Gminy Czarny Bór. Na mocy porozumienia Gmina przekazała dotację celową, którą rozliczono. Zadanie zakończone	16.000,00	15.830,00	Środki własne 15.830 zł
23.	DOFINANSOWANIE ZAKUPU SAMOCHODU RATOWNICZO-GAŚNICZEGO DLA OSP W GRZĘDACH Poprzednia nazwa zadania: ZAKUP SAMOCHODU RATOWNICZO-GAŚNICZEGO DLA OSP W GRZĘDACH	W ramach tego zadania udzielono Ochotniczej Straży Pożarnej w Grzędach dotacji na dofinansowanie zakupu wozu bojowego. Ww. pozyskała także dofinansowanie z innych źródeł, przez co udało się zakupić wóz bojowy o wartości 830.000 zł	230.000,00	230.000,00	Środki własne 230.000 zł
24.	ZAKUP APARATU PRĄDOTWÓRCZEGO ORAZ NAMIOTU RATOWNICZEGO Z WYPOSAŻENIEM WKŁAD WŁASNY DO PROJEKTU DOFINANSOWANEGO Z FUNDUSZU SPRAWIEDLIWOŚCI	Na realizację tego zadania Gmina uzyskała dofinansowanie w kwocie 100.000 zł z Fundusz Sprawiedliwości, z uwagi na konieczność wniesienia wkładu własnego należało zabezpieczyć w budżecie kwotę 25.000 zł. W ramach tego zadania zakupiono mobilny agregat prądotwórczy oraz namiot ratowniczy wraz z wyposażeniem	25.000,00	25.000,00	Środki własne 25.000 zł Fundusz Sprawiedliwości (środki pozabudżetowe) 100.000 zł
RODZINA			50.000,00	21.452,39	
25.	BUDOWA ŻŁOBKA W CZARNYM BORZE	Opracowano koncepcję architektoniczną, zawarto umowy na wykonanie przyłączy do instalacji gazowej i elektrycznej jak również dokonano niezbędnych wpisów ewidencyjnych. Ponadto uzyskano dofinansowanie w wysokości 2.500.000 zł na realizację tego zadania w kolejnych latach budżetowych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Kontynuacja realizacji tego zadania planowana jest na kolejne lata. Złożono także wniosek o dofinansowanie tego zadania z Rządowego Programu Maluch+ i uzyskano zapewnienie takiego dofinansowania w kwocie 1.815.000 zł	50.000,00	21.452,39	Środki własne 21.452,39 zł *RFIL w kolejnych latach 2.500.000 zł *Program Maluch+ w kolejnych latach 1.815.000 zł
GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA			36.000,00	34.775,14	
26.	ZAKUP TRAKTORA OGRODOWEGO	W ramach zadania zakupiono fabrycznie nową kosiarkę benzynową Kubota Z122 RKW z zestawem mulczującym	19.500,00	19.500,00	Środki własne 19.500 zł
27.	DOFINANSOWANIE KOSZÓW WYMIANY ŹRÓDEŁ CIEPŁA DLA MIESZKAŃCÓW GMINY	Opracowano zasady naboru wniosków i przyznawania dotacji, wypłata środków w ramach tego zadania nastąpi w 2021 r.	0,00	0,00	Środki własne 0 zł
28.	ZAKUP LAMPY SOLARNO-WIATROWEJ	W ramach tego zadania dokonano zakupu nowej lampy w miejsce uszkodzonej.	15.500,00	15.275,14	Środki własne 15.275,14 zł
29.	BUDOWA PUNKTU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH	Opracowano dokumentację kosztorysową. Poszukiwanie źródeł finansowania.	1.000,00	0,00	Środki własne 0 zł
KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO			314.000,00	271.308,23	
30.	ZAGOSPODAROWANIE PLACU PRZY OŚRODKU KULTURY (FS WITKÓW)	W ramach tego zadania zakupiono i zamontowano dodatkowe elementy zabawowe, na placu zabaw w Witkowie -zadanie realizowane w ramach środków Funduszu Sołectkiego sołectwa Witków	25.000,00	24.842,93	Środki własne FS Witków: 24.842,93

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy zadania oraz etap realizacji	Plan wydatków na 2020 r.	Wykonanie za 2020 r.	Źródło finansowania
31.	WYPOSAŻENIE ŚWIETLICY WIEJSKIEJ „NAD GRZĘDZKIM POTOKIEM”	W ramach tego zadania w 2020 r. zakupiono do świetlicy w Grzędach wyposażenie gastronomiczne, świetlicowe, komputerowe, nagłośnieniowe. Na realizację tego zadania Gmina pozyskała dofinansowanie ze środków UE w ramach PROW. Wartość dofinansowania zostanie przekazana Gminie po rozliczeniu projektu (2021 r.)	287.000,00	245.965,30	UE - PROW zawarto umowę na dofinansowanie w kwocie: 296.000 zł, nie więcej niż 63.63% wydatków kwalifikowanych Środki własne
32.	ZABEZPIECZENIE I UDOSTĘPNIENIE RUIN ZAMKU W CZARNYM BORZE	W ramach tego zadania w 2020 r. zlecono aktualizację mapy zasadniczej dla celów projektowych. Ponadto Gmina poszukuje źródeł finansowania realizacji tego przedsięwzięcia. Kontynuacja realizacji tego zadania planowana jest na kolejne lata budżetowe.	2.000,00	500,00	Środki własne 500 zł
KULTURA FIZYCZNA I SPORT			472.207,99	468.512,75	
33.	ZAKUP PIŁKOCHWYTÓW I MONTAŻ NA STADIONIE W CZARNYM BORZE (FS CZARNY BÓR)	W ramach tego zadania zakupiono i zamontowano na stadionie sportowym w Czarnym Borze piłkoczwyt o wysokości 6 m i długości 17 x 2,61 m wykonanego z siatki polipropylenowej, -zadanie zrealizowane w ramach środków Funduszu Sołeckiego sołectwa Czarny Bór	45.517,40	45.230,00	Środki własne FS Czarny Bór: 45.230,00 zł
34.	ROZBUDOWA OGÓLNODOSTĘPNEJ INFRASTRUKTURY REKREACYJNEJ W GMINIE CZARNY BÓR	Celem realizacji tego przedsięwzięcia jest poszerzenie oferty infrastruktury rekreacyjnej obszaru gminy Czarny Bór poprzez budowę inteligentnego systemu naśnieżania rekreacyjnych tras narciarskich. Na realizację tego zadania Gmina pozyskała dofinansowanie ze środków UE w ramach PROW. Wartość dofinansowania zostanie przekazana Gminie po rozliczeniu projektu (2021 r.) Zadanie zakończone, w trakcie procedury rozliczeniowej	362.000,00	358.705,00	UE - PROW zawarto umowę na dofinansowanie w kwocie: 201.075 zł, nie więcej niż 63.63% wydatków kwalifikowanych Środki własne
35.	DOPOSAŻENIE PLACU ZABAW (FS GRZĘDY)	W ramach tego zadania dokonano zakupu i zamontowano dodatkowe elementy zabawo-we na placu zabaw w Grzędach (dz. 256/2) -zadanie zrealizowane w ramach środków Funduszu Sołeckiego sołectwa Czarny Bór	21.076,05	21.076,05	Środki własne FS Grzędy: 27.590,46 zł
36.	OGRODZENIE PLACU ZABAW (FS BORÓWNO)	Realizacja tego zadania obejmowała wykonanie ogrodzenie placu zabaw zlokalizowanego na dz. nr 232/2, 233/2 -zadanie zrealizowane w ramach środków Funduszu Sołeckiego sołectwa Czarny Bór	30.000,00	29.984,00	Środki własne FS Borówno: 29.984 zł
37.	ZAGOSPODAROWANIE TERENU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ - BUDOWA SIŁOWNI ZEWNĘTRZNEJ (FS GRZĘDY GÓRNE)	Zadanie to obejmowało dostawę i montaż urządzeń siłowni zewnętrznej w Grzędach Górnych (działka nr 133) -zadanie realizowane w ramach środków Funduszu Sołeckiego sołectwa Czarny Bór	13.614,54	13.517,70	Środki własne FS Grzędy Górne: 13.517,70 zł
OGÓŁEM:			7.404.207,99	7.115.789,26	

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

Wynik budżetu

Planowany wynik budżetu na koniec 2020 roku to nadwyżka budżetowa w kwocie 7.412.207,79 zł, która po zamknięciu budżetu, w wyniku realizacji dochodów i wydatków budżetowych, wyniosła ostatecznie 8.497.798,28 zł. Wpływ na wystąpienie nadwyżki budżetowej na takim poziomie, miało otrzymane w grudniu 2020 roku dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 7.200.000 zł. Kwota ta zostanie wykorzystana na realizację wskazanych zadań inwestycyjnych w latach 2021-2023 i tym samym sfinansowanie wydatków na ten cel w kolejnych latach.

Zobowiązania

Na dzień 31.12.2020 r. zobowiązania bieżące (krótkoterminowe) gminy opiewały na łączną kwotę 666.803,79 zł z tytułu wydatków budżetowych. Łączne zobowiązania długoterminowe Gminy, z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, na koniec 2020 r. wyniosły 4.485.228,54 zł, z tego:

Tabela 10. Zobowiązania długoterminowe Gminy Czarny Bór w 2020 roku (stan na 31.12.2020).

Lp.	Rodzaj kredytu	Bank udzielający	Rok zaciągnięcia	Kwota kredytu/pożyczki zgodnie z Umową	Pozostała do spłaty kwota na dzień 31.12.2020 r.
1.	Kredyt długoterminowy	Bank Gospodarstwa Krajowego	2018	5.000.000,00	1.905.000,00
2.	Kredyt długoterminowy	Bank Spółdzielczy w Kamiennej Górze	2019	3.000.000,00	2.250.000,00

Lp.	Rodzaj kredytu	Bank udzielający	Rok zaciągnięcia	Kwota kredytu/pożyczki zgodnie z Umową	Pozostała do spłaty kwota na dzień 31.12.2020 r.
3.	Pożyczka na wyprzedzające finansowanie inw.: <i>Wyposażenie świetlicy w Grzędach</i>	Bank Gospodarstwa Krajowego	2019-2020	296.000,00	173.444,23
4.	Pożyczka na wyprzedzające finansowanie inw.: <i>Rozbudowa infrastruktury sportowej...</i>	Bank Gospodarstwa Krajowego	2019-2020	201.000,00	156.784,31

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

Na dzień 31.12.2020 r. nie wystąpiły wymagalne zobowiązania długoterminowe.

Szczegółowe informacje nt. wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok dostępne są w Sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok na <http://bip.czarny-bor.pl/dokumenty/4244>.

Stan zadłużenia

Stan zadłużenia Gminy na początek 2020 roku wynosił 6.279.174,43 zł. Po wykonanych zwiększeniach w kwocie 146.054,11 zł oraz zmniejszeniach w kwocie 1.940.000,00 zł, jego stan na dzień 31.12.2020 roku wyniósł 4.485.228,54 zł. Efektywne zarządzanie poziomem zadłużenia umożliwia zapewnienie finansowania realizowanych inwestycji, przy relatywnie niskim zaangażowaniu środków przeznaczonych na obsługę długu, co nie zagraża płynności finansowej Gminy.

Podsumowanie

Dokonując analizy przedstawionych danych, można uznać, że sytuacja finansowa Gminy jest dobra. Należy w tym miejscu zauważyć, że pomimo trudności i ograniczeń, jakie pojawiły się w związku z pandemią Covid-19 w 2020 roku, realizacja planowanych dochodów i wydatków ukształtowała się na zadowalającym poziomie. Większość zadań inwestycyjnych, planowanych do realizacji w 2020 roku, udało się zakończyć, a niektóre z zadań są na etapie realizacji i będą kontynuowane w kolejnych latach budżetowych. Ponadto efektywne zarządzanie poziomem zadłużenia umożliwia zapewnienie finansowania realizowanych inwestycji przy relatywnie niskim zaangażowaniu środków przeznaczonych na obsługę długu, co nie zagraża płynności finansowej Gminy. Oceniając wykonanie budżetu gminy za tak szczególny rok, jakim był rok 2020, należy pamiętać że, z uwagi na panującą sytuację związaną z pandemią, nie był on rokiem łatwym z różnych względów. Wprowadzane ograniczenia w działalności podmiotów gospodarczych, jak i samych mieszkańców, miały odzwierciedlenie w ich sytuacji finansowej i gospodarczej, co nie rzadko miało również negatywny wpływ na parametry finansowe wielu jednostek samorządu terytorialnego. Jednak, pomimo napotkanych w ciągu 2020 roku przeciwności, można stwierdzić, że Gminie Czarny Bór udało się zrealizować większość planowanych założeń.

2.2. BUDŻET PARTYCYPACYJNY

Fundusz sołecki stanowi odpowiednik Budżetu Obywatelskiego w miastach. Cel wydatkowania środków określany jest przez mieszkańców, w drodze uchwały, podczas zebrań wiejskich. Mieszkańcy gminy decydowali, jak chcą rozdysonować środki przyznane przez Gminę i wyliczone według algorytmu. W 2020 roku na realizację zadań w ramach funduszu sołeckiego wydatkowano ogółem kwotę 204.098,21 zł. Kwoty, w ramach funduszu sołeckiego, w poszczególnych miejscowościach wahały się od ponad 17.000,00 zł w Grzędach Górnych do ponad 45.000,00 zł w Witkowie i Czarnym Borze. Decyzją mieszkańców sfinansowano m.in. zakup i montaż piłkochwytych na stadionie w Czarnym Borze (45.230,00 zł), budowę drogi z kostki brukowej w kierunku cmentarza w Jaczkowie (30.769,76 zł), ogrodzenie placu zabaw w Borównie (29.984,00 zł), zagospodarowanie placu przy Ośrodku Kultury w Witkowie (24.842,93 zł), doposażenie placu zabaw w Grzędach (21.076,05 zł) oraz zagospodarowanie terenu użyteczności publicznej – budowa siłowni zewnętrznej w Grzędach Górnych (13.517,70 zł).

Tabela 11. Wykonanie funduszu sołectkiego wg sołectw w 2020 roku.

Sołectwo	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku sołectwa	Kwota planu w zł	z tego:		Wykonanie za 2020 r. w zł	z tego	
			wydatki bieżące	wydatki majątkowe		wydatki bieżące	wydatki majątkowe
Borówno	OGÓŁEM	33.409,77	3.409,77	30.000,00	33.136,19	3.152,19	29.984,00
	1 Ogrodzenie placu zabaw	30.000,00	0,00	30.000,00	29.984,00	0,00	29.984,00
	2 Zakup materiałów promocyjnych i wyposażenia	1.409,77	1.409,77	0,00	1.409,77	1.409,77	0,00
	3 Zakup i montaż ławek	2.000,00	1.550,00 450,00	0,00 0,00	1.542,42 200,00	1.542,42 200,00	0,00 0,00
Czarny Bór	OGÓŁEM	45.517,40	0,00	45.517,40	45.230,00	0,00	45.230,00
	1 Zakup piłkochwyłów i montaż na stadionie w Czarnym Borze.	45.517,40	0,00	45 517,40	45.230,00	0,00	45.230,00
Grzędy	OGÓŁEM	32.590,46	11.514,41	21.076,05	32.585,34	11.509,29	21.076,05
	1 Zakup kosy spalinowej + materiały eksploatacyjne	5.000,00	5.000,00	0,00	4.994,88	4.994,88	0,00
	2 Dopuszanie placu zabaw	21.076,05		21.076,05	21.076,05	0,00	21.076,05
	3 Wymiana bramy wjazdowej do OSP Grzędy	6.514,41	6.514,41	0,00	6.514,41	6.514,41	0,00
Grzędy Górne	OGÓŁEM	17.114,54	3.500,00	13.614,54	17.017,70	3500,00	13.517,70
	1 Dopuszanie wiaty	3.500,00	3.500,00	0,00	3.500,00	3.500,00	0,00
	2 Zagospodarowanie terenu użyteczności publicznej - budowa siłowni zewnętrznej	13.614,54	0,00	13.614,54	13.517,70	0,00	13.517,70
Jaczków	OGÓŁEM	30.769,76	0,00	30.769,76	30.769,76	0,00	30.769,76
	1 Budowa drogi z kostki brukowej w kierunku cmentarza	30.769,76	0,00	30.769,76	30.769,76	0,00	30.769,76
Witków	OGÓŁEM	45.517,40	20.517,40	25.000,00	45.359,22	20.516,29	24.842,93
	1 Bieżące utrzymanie toi - toi + serwis traktorka	2.000,00	1.289,00 711,00	0,00 0,00	1.288,67 710,64	1.288,67 710,64	0,00 0,00
	2 Dopuszanie Ochotniczej Straży Pożarnej	10.000,00	10.000,00	0,00	9.999,98	9.999,98	0,00
	3 Zagospodarowanie placu przy Ośrodku Kultury	25.000,00	0,00	25.000,00	24.842,93	0,00	24.842,93
	4 Zakup namiotu	2.000,00	2.000,00	0,00	2.000,00	2.000,00	0,00
	5 Zakup sprzętu elektronicznego	6.517,40	6.517,40	0,00	6.517,00	6.517,00	0,00
RAZEM		204.919,33	38.941,58	165.977,75	204.098,21	38.677,77	165.420,44

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

2.3. INFORMACJA Z WYKONANIA WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ

Zgodnie z zapisami art. 229 ustawy o finansach publicznych wartości przyjęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej (WPF) i budżecie są zgodne w zakresie wyniku i związanych z nim kwot przychodów i rozchodów oraz długu jednostki samorządu terytorialnego. Przyjęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Czarny Bór wartości w poszczególnych kategoriach są prognozowane w sposób racjonalny z zachowaniem zasady ostrożności. Trudność w szacowaniu wartości przyjmowanych w WPF sprawiają ciągłe zmiany przepisów prawa, niejednokrotnie znacznie wpływające na prognozowane wartości, tak po stronie dochodów, jak i wydatków budżetowych, a od 2020 roku także sytuacja związana z pandemią Covid-19, na co samorząd gminy nie ma bezpośredniego wpływu. Pomimo trudności, w okresie objętym prognozą, zachowane zostały wszelkie uregulowania wynikające z zapisów ustawy o finansach publicznych, a odpowiedni margines bezpieczeństwa w przyjętych założeniach pozwala na bezpieczne prowadzenie polityki finansowej gminy. Szczegółowe informacje nt. wykonania Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór za 2020 rok dostępne są w Sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok na <http://bip.czarny-bor.pl/dokumenty/4244>.

2.4. STAN MIENIA

Gmina Czarny Bór, wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku, dysponowała: 513,8713 ha gruntów rolnych, budowlanych, rekreacyjnych i innych, 72 budynkami, w tym 51 budynkami mieszkalnymi, 1 oczyszczalnią ścieków, 6 obiektami sportowymi i 1 halą sportową, 40,8 km dróg gminnych. W użytkowaniu wieczystym znajdowało się 65,0 ha gruntów, w tym: 0,1 ha w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych, 64,9 ha w użytkowaniu wieczystym Mineral Polska Sp. z o.o. w Czarnym Borze oraz Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji. W ciągu 2020 roku nastąpiły zmiany w stanie mienia gminnego poprzez zmniejszenie powierzchni gruntów o 0,5023 ha, w tym: 0,4515 ha grunt położony w obrębie Jaczków (sprzedaż bezprzetargowa), 0,0508 ha grunty położone w obrębie Grzędy (sprzedaż w drodze przetargu).

Tabela 12. Informacja o stanie mienia komunalnego na dzień 31.12.2020 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na :		Zwiększenia (+) Zmniejszenia (-) stanu w roku budżetowym	Sposób zagospodarowania				
		31.12.2020	31.12.2019		w bezpośrednim zarządzie gminy	w zarządzie jednostki komunalnej	dzierżawa najem leasing	wieczyste użytkowanie	inne formy
1.	Grunty ogółem (ha), w tym :	513,9	514,4	- 0,5	200,9	18,0	230,0	65,0	-
	- rolne	242,9	243,4	- 0,5	15,4	-	228,1	-	-
	- działki budowl.	37	37	-	34,4	-	1,9	0,1	-
	- tereny rekreacyj.	14,8	14,8	-	14,8	-	-	-	-
	- pozostałe	202,9	202,9	-	120	18,0	-	64,9	-
	- lasy	16,3	16,3	-	16,3	-	-	-	-
2.	Parki	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Budynki (ogółem)	71	71	-	18	13	2	-	38
	- mieszkalne	51	51	-	-	13	-	-	38
	- obiekty szkolne	4	4	-	4	-	-	-	-
	- obiekty kultural.	6	6	-	6	-	-	-	-
	- obiekty służ.zdrowia	1	1	-	1	-	-	-	-
	- pozostałe obiekty użytk.p publicznej	6	6	-	6	-	-	-	-
	- inne	3	3	-	1	-	2	-	-
4.	Budowle i urządzenia techniczne								
	- wodociągi (szt.)	0	0	-	-	0	-	-	-
	--- długość (w km)	0	0	-	-	0	-	-	-
	-oczyszczalnie ścieków (szt.)	1	1	-	-	-	-	-	-
	- wysypiska (szt.)	-	-	-	-	-	-	-	-
	- drogi gminne (ulice) dł. km	40,8	40,8	-	40,8	-	-	-	-
	- obiekty sportowe	6	6	-	6	-	-	-	-

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

3. DZIAŁANIA I INWESTYCJE 2020

GMINA CZARNY BÓR DLA ŚRODOWISKA

3.1. OCHRONA ŚRODOWISKA I GOSPODARKA KOMUNALNA

Zgodnie z przeprowadzoną *Roczną oceną jakości powietrza w województwie dolnośląskim*⁴ w 2019 roku, podobne jak w latach ubiegłych, największym problemem dla całego regionu były zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM10 oraz benzo(a)pirenem. Powyżej poziomu dopuszczalnego w strefie dolnośląskiej kształtowały się również stężenia ozonu i arsenu. Wymienione powyżej zanieczyszczenia zaliczone zostały do klasy C, dla której wymagane jest prowadzenie określonych działań, mających na celu osiągnięcie odpowiednich poziomów tych substancji w powietrzu. Stężenia pozostałych zanieczyszczeń, tj. dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO) oraz metali: ołowiu (Pb), kadmu (Cd) i niklu (Ni) nie przekraczały wartości dopuszczalnych (klasa A). W sezonie grzewczym obserwuje się jednak wzrost zanieczyszczenia powietrza (SO₂, NO₂ i pyły). Główną przyczyną występowania przekroczeń w okresie zimowym jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków oraz transportu drogowego.

Gmina Czarny Bór od kilku lat konsekwentnie realizuje działania proekologiczne zarówno ze środków z własnego budżetu oraz przy dofinansowaniu zewnętrznym. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Ośrodka Kultury w Witkowie⁵, montaż instalacji fotowoltaicznych na budynku Urzędu Gminy, świetlicy w Borównie i Jaczkowie oraz montaż ogniw fotowoltaicznych⁶ i pompy ciepła w nowej świetlicy w Grzędach⁷ przyniosły wymierne rezultaty. Wykonane inwestycje pozwoliły na wyprodukowanie energii z OZE w ilości 107 MWh oraz redukcję CO₂ o ponad 220 ton. Na 31 posesjach zlokalizowano przydomowe oczyszczalnie ścieków⁸. Warto również wspomnieć o udziale w Programie „Gmina Przyjazna Pszczołom” i lokalizacji 65 budek lęgowych dla ptaków, nietoperzy, trzmieli i pszczoły murarki, które zostały rozmieszczone w gminnych lasach i zadrzewieniach. Systematycznie trwa również usuwanie azbestu z terenu gminy. Na ten cel udało się pozyskać dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. W latach 2018-2019 udało się usunąć wyroby zawierające azbest z 28 posesji w ilości ponad 70 ton.

⁴ Roczną oceną jakości powietrza w województwie dolnośląskim za 2019 r., Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, Wrocław 2020.

⁵ Gmina uzyskała na ten cel dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 3. Gospodarka niskoemisyjna, Działanie 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym, Poddziałanie 4-3.3.4 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym – konkurs dla beneficjentów realizujących przedsięwzięcie na terenie ZIT AW. Koszt całkowity zadania wyniósł: 6.958.687,92 zł, przy dofinansowaniu w kwocie 5.105.214,75 zł.

⁶ Gmina Czarny Bór w partnerstwie z Powiatem Wałbrzyskim oraz Gminami Stare Bogaczowice i Walim realizowała projekt pod nazwą: "Wykorzystanie OZE w obiektach użyteczności publicznej należących do Powiatu Wałbrzyskiego i gmin : Czarny Bór, Walim i Stare Bogaczowice" w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zadanie pozwoliło na montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej na świetlicach wiejskich w Jaczkowie, Borównie oraz budynku Urzędu Gminy. Całkowity koszt zadania na terenie Gminy Czarny Bór wyniósł ponad 445.800,00 przy dofinansowania na kwotę 354.231,72 zł.

⁷ Gmina Czarny Bór w październiku 2019 roku zakończyła budowę świetlicy wiejskiej w Grzędach. Na inwestycji została zamontowana pompa ciepła - koszt ok. 270.000,00 zł (środki własne gminy) oraz ogniwa fotowoltaiczne, których wartość całkowita to 144.000,00 zł przy dofinansowaniu z PROW 2014-2020 na poziomie ok. 90.000,00 zł.

⁸ Gmina otrzymała na ten cel dofinansowanie w ramach PROW 2014-2020 na poziomie ponad 60%, przy całkowitej wartości zadania prawie 560.000,00 zł.

Gmina Czarny Bór posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, która składa się z niezależnych systemów wodociągowych dla wsi: Czarny Bór i Borówno, Witków i Jaczków, Grzędy i Grzędy Górne. Przez teren gminy przebiega wodociąg magistralny relacji Marciszów – Wałbrzych, zaopatrujący wsie Witków i Jaczków oraz miasto Wałbrzych. Od 2017 roku zarządcą i właścicielem sieci jest Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji w Wałbrzychu (WZW i K). Na koniec 2020 roku na terenie gminy woda dostarczana była do gospodarstw domowych przez 46,0 km wodociągowej sieci magistralnej (przesyłowej) i rozdzielczej oraz 1.280 przyłączy wodociągowych. W system kanalizacji wyposażone są wsie Czarny Bór i częściowo Borówno. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 16,2 km, w tym 0,3788 km wybudowane zostało w 2020 roku, a liczba przyłączy- 340 sztuk, z których 13 wykonano w 2020 roku. W minionym roku WZW i K prowadził budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z odtworzeniem nawierzchni asfaltowej w Borównie.

Inwestycje i działania 2020

Najważniejsze inwestycje i działania w zakresie ochrony środowiska i gospodarki komunalnej zrealizowane w 2020 roku obejmowały:

→ Gminny program wymiany pieców

„Wymiana dotychczasowych wysokoemisyjnych źródeł ciepła w domach jednorodzinnych i mieszkaniach w domach wielorodzinnych” to projekt, na który Gmina Czarny Bór wspólnie z liderem zadania – Gminą Stare Bogaczowice oraz Gminą Miejską Kamienna Góra, Gminą Kamienna Góra, Uzdrowską Gminą Miejską Szczawno-Zdrój uzyskała dofinansowania z Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej⁹. Wartość projektu wynosi 8.128.553,40 zł, przy dofinansowaniu na poziomie 5.642.072,38 zł. W 2020 roku opracowano zasady naboru wniosków i przyznawania dotacji, a wypłata środków w ramach tego zadania nastąpi w 2021 roku.

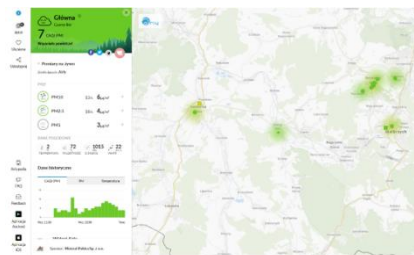
⁹ Realizacja zadania na podstawie uchwał: Uchwała Nr XXXI/158/2020 w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie do Partnerstwa powołanego do realizacji projektu pn. „Wymiana dotychczasowych wysokoemisyjnych źródeł ciepła w domach jednorodzinnych i mieszkaniach w domach wielorodzinnych, na obszarze Gminy Czarny Bór, Gminy Miejskiej Kamienna Góra, Gminy Kamienna Góra, Gminy Stare Bogaczowice oraz Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój”. Uchwała Nr XXXII/164/2020 w sprawie zasad udzielania dotacji celowych na inwestycje z zakresu ochrony środowiska.

→ **Budowa 3 instalacji gazowych w mieszkaniach komunalnych**

W 2020 roku wykonano budowę 3 instalacji gazowych w mieszkaniach komunalnych w budynku wielorodzinnym przy ul. Wesołej w Czarnym Borze. Wartość wyniosła ponad 31.200,00 zł. W mieszkaniach wykonana została instalacja gazowa, wentylacja oraz zamontowano kuchenki gazowe. To kolejne środki z budżetu gminy przekazane na gospodarkę mieszkaniową, mające na celu nie tylko polepszenie komfortu życia mieszkańców, ale także działania proekologiczne.

→ **Montaż 3 czujników jakości powietrza**

W efekcie współpracy z Mineral Polska Sp. z o.o., w 2020 roku, na terenie gminy w miejscowościach: Czarny Bór, Grzędy i Witków zamontowano 3 czujniki badające jakość powietrza. Wyniki pomiarów dostępne są na bieżąco w aplikacji Airly. Kopalnia podjęła również działania w zakresie zapobiegania wtórnemu zapyleniu poprzez zastosowanie środka zmniejszającego emisję pyłów kopalnianych do atmosfery.

→ **Ewidencja zbiorników bezodpływowych**

W związku z nałożonym obowiązkiem prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, a także mając na względzie plan rozwoju sieci kanalizacyjnej i rozwiązania problemu gospodarki ściekowej w gminie, w 2020 roku wykonano ewidencję zbiorników bezodpływowych.

→ **Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z odtworzeniem nawierzchni asfaltowej w Borównie**

Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji w Wałbrzychu w 2020 roku prowadził budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z odtworzeniem nawierzchni asfaltowej w Borównie. Wartość prac wyniosła ponad 366.000,00 zł.

→ **Gospodarka odpadami**

W 2020 roku odbiorcą odpadów komunalnych od mieszkańców Gminy Czarny Bór był Sanikom Sp. z o.o. z Lubawki. Wykonawca został wybrany na drodze przetargu nieograniczonego. W postępowaniu wzięły udział 3 podmioty. Sanikom Sp. z o.o. przedłożyła najkorzystniejszą ofertę. Umowa opiewała na kwotę blisko 590.000,00 zł. W 2020 roku Mieszkańcy mogli zgłaszać wszelkie nieprawidłowości związane z technicznym odbiorem odpadów – brakiem worków do segregacji, nie opróżnianiem kosza, pomijaniem posesji lub innymi. Na stronach internetowych gminy, w Zakładce Odpady Komunalne – Gospodarka Odpadami, udostępnione zostały zasady segregacji i harmonogramy odbioru. Szczegółowe informacje dotyczące gospodarki przedstawione zostały w Załączniku 4 do Raportu.

Tabela 13. Informacja nt. dochodów i kosztów w zakresie gospodarki odpadami w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Kwota [zł]
1.	Wartość zrealizowanych dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	993.328,20
2.	Wartość wydatków poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi	1.265.141,68
	w tym na koszty:	
a)	odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych	1.186.278,41
b)	tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	16.886,72
c)	obsługi administracyjnej systemu	60.482,10
d)	edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi	1.494,45
e)	wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym	0,00

Lp.	Nazwa	Kwota [zł]
f)	utworzenia i utrzymania punktów napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami	0,00
g)	usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach	0,00
3.	Środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym	0,00

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

→ Kontrola segregacji na terenie Gminy

Prawidłowo prowadzona selektywna zbiórka odpadów "u źródła", wpływa znacząco na zmniejszenie udziału odpadów surowcowych w głównym strumieniu odpadów komunalnych, trafiających na składowiska. Wyselekcjonowane ze strumienia odpadów komunalnych frakcje można ponownie wykorzystać lub poddać recyklingowi. W sierpniu 2020 roku pracownicy Urzędu Gminy przeprowadzili kontrolę odbioru i transportu odpadów komunalnych na terenie Gminy Czarny Bór. Weryfikacji podlegali: podmiot odbierający odpady komunalne z Gminy Czarny Bór (Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sanikom Sp. z o.o.) oraz właściciele nieruchomości, objęci systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono nieprawidłowości w segregacji odpadów. O zaistniałych uchybieniach w poszczególnych nieruchomościach, bądź wspólnotach, właściciele powiadomieni zostali listownie. Na zweryfikowanych pojemnikach, gdy segregacja odbywa się w sposób nieprawidłowy, pracownicy Urzędu Gminy zawieszali żółtą kartkę, co oznacza, że sortowanie powinno być poprawione. Kolejnym etapem, w przypadku nie podjęcia przez mieszkańców działań zmierzających do prawidłowej segregacji, na koszu pojawi się czerwona naklejka, skutkująca wszczęciem postępowania.

Pozostałe działania w zakresie ochrony środowiska i edukacji ekologicznej zrealizowane w 2020 roku:

→ Czarny Bór – Gmina przyjazna pszczołom

Sadzenie roślin miododajnych, drzew i krzewów, udział w Programie Gmina Przyjazna Pszczołom, zajęcia edukacyjne, to działania samorządu, które mają na celu stworzenie tym pożytecznym owadom optymalnych warunków do życia.

Gmina stała się także siedzibą struktur Regionalnego Związku Pszczelarzy, którego decyzją w Czarnym Borze powstało Gminne Koło Pszczelarzy. Koło, którego Prezesem jest mieszkaniec naszej gminy – Zbigniew Mokrzycki, skupia 9 pszczelarzy z Powiatu Wałbrzyskiego. Bartnicy spotykają się w czarnoborskiej Bibliotece+ Centrum Kultury.

→ Konkurs ekologiczny z okazji Światowego Dnia Ochrony Środowiska Naturalnego

5 czerwca przypada Światowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego. Ideą tego święta jest zwrócenie uwagi świata na problemy związane z zanieczyszczeniem i ochroną środowiska naturalnego, podnoszenie świadomości ekologicznej, a także pobudzenie ludzi do aktywnej działalności proekologicznej. Uczniowie Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czarnym Borze napisali prace z własnymi przemyśleniami na temat „Dbając o Ziemię dbają o siebie” i swoją przyszłość, które zostały bardzo wysoko ocenione przez grono pedagogiczne, a do laureatów trafiły nagrody rzeczowe przekazane przez Wójta Gminy.

→ Zakup 500 dzbanków filtrujących wodę dla mieszkańców gminy

W 2020 roku pogłębiano świadomość ekologiczną na terenie gminy poprzez przeprowadzenie akcji zakupu 500 dzbanków filtrujących wodę, które trafiły do mieszkańców gminy.

→ **Udział w Akcji Sprzątanie Świata**

Od 25 lat uczniowie i grono pedagogiczne Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czarnym Borze angażują się w międzynarodową akcję „Sprzątanie Świata – Polska”. Nauczyciele przez cały rok szkolny propagują wśród uczniów zasady dbania o środowisko naturalne, właściwej segregacji odpadów oraz stosowanie ekologicznych rozwiązań w codziennym życiu.

Wrzesień jest miesiącem, w którym szczególną uwagę przywiązuje się do działań na rzecz poszerzania świadomości ekologicznej. W 2020 roku uczniowie GZSz-P wzięli udział w zbiorowym sprzątaniu śmieci, zalegających poza miejscami przeznaczonymi do ich składowania, w myśl hasła „Plastik? Rezygnuję. Redukuję. Segreguję”. Mieli również do wykonania specjalne zadanie, a mianowicie w przejrzystej formie zaprezentować odpowiedzi na pytanie: „Czy mieszkańcy gminy Czarny Bór żyją w zgodzie z Naturą - czyli ekologia w Czarnym Borze”.

→ **Akcja „STOP wypalaniu traw”**

W 2020 roku, po raz kolejny, Gmina brała również udział w akcji edukacyjnej „STOP wypalaniu traw”, która ma na celu zmniejszenie liczby pożarów traw oraz podniesienie świadomości ludzi w zakresie zagrożeń związanych z podpalaniem nieużytków rolnych.

Na **ochronę środowiska i gospodarkę komunalną** wydatkowano w 2020 roku kwotę 2.003.913,92 zł. Na **gospodarowanie odpadami** przeznaczono 1.265.141,68 zł, z czego: 425.491,07 zł na odbiór i transport odpadów, 591.270,07 zł na zagospodarowanie odpadów komunalnych przez RIPOK, 16.886,72 zł na obsługę PSZOK, 1.494,45 zł na wydruk ulotek dotyczących zasad segregacji odpadów, 169.517,27 zł na zapłatę rekompensaty dla PGK Sanikom Sp. z o.o. oraz 60.482,10 zł na obsługę administracyjną niniejszego zadania. Na **utrzymanie zieleni gminnej** wydatkowano kwotę 8.903,03 zł. **Oświetlenie ulic, dróg i placów** kosztowało budżet gminy 300.169,96 zł, w tym 205.157,97 zł na zakup energii elektrycznej, 92.511,99 zł na zakup usług eksploatacyjnych oraz 2.500 zł zakup usług remontowych. W ramach pozostałej działalności wydatkowano 394.924,11 zł, w tym: 260.472,97 zł- wydatki na wynagrodzenia i pochodne pracowników fizycznych oraz pracowników zatrudnionych w ramach robót publicznych; 134.451,14 zł - pozostałe wydatki, w tym: 28.059,00 zł- wydatki związane z ochroną zwierząt oraz 1.999,31 zł - wydatki poniesione w ramach funduszu sołeckiego. Wydatki inwestycyjne na kwotę 34.775,14 zł obejmowały zakup traktora ogrodowego – fabrycznie nowej kosiarki benzynowej Kubota Z122 RKW z zestawem mulczującym (19.500,00 zł) oraz zakup nowej lampy solarno-wiatrowej w miejsce uszkodzonej (15.275,14 zł). W ramach działu obejmującego **naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody** wydatkowano 8.316,00 zł na realizację prac konserwujących i zabezpieczających na drzewie, będącym pomnikiem przyrody, które zlokalizowane jest na terenie parku w Czarnym Borze. Gmina uzyskała na realizację tego zadania dofinansowanie w formie dotacji z budżetu państwa w kwocie 6.652,80 zł. W ramach wydatków na **leśnictwo** wydatkowano 615,00 zł na montaż budek lęgowych.

OCHRONA ŚRODOWISKA I GOSPODARKA KOMUNALNA:	2.003.913,92 zł
NATURALNE OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONEJ PRZYRODY:	8.316,00 zł
LEŚNICTWO:	615,00 zł

Realizacja programów→ **Plan gospodarki niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Gminy Czarny Bór z uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej**

Cele strategiczne PGN na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 roku dla gminy Czarny Bór uwzględniają zapisy określone w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.: redukcję emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych oraz redukcję zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej, a także poprawę

jakości powietrza zgodnie z Programem ochrony powietrza dla stref województwa dolnośląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, a w szczególności dla strefy dolnośląskiej. W ramach realizacji planu w 2020 roku m.in. wykonano budowę 3 instalacji gazowych w mieszkaniach komunalnych w budynku wielorodzinnym przy ul. Wesołej w Czarnym Borze, opracowano zasady naboru wniosków i przyznawania dotacji w ramach Gminnego programu wymiany pieców oraz, w efekcie współpracy z Mineral Polska Sp. z o.o., zamontowano 3 czujniki badające jakość powietrza na terenie gminy w miejscowościach: Grzędy, Czarny Bór, Witków.

→ **Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Bór na lata 2014-2032**

Celem Programu jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy Czarny Bór. Środki finansowe w drodze Konkursu związanego z realizacją gminnych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest przydziela Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. W 2020 roku Gmina Czarny Bór znalazła się na liście samorządów, które otrzymają dofinansowanie na usuwanie wyrobów zawierających azbest z jej terenu. Nabór na usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy nie został jednak uruchomiony, ze względu na fakt, że w oferowanej przez WFOŚiGW kwocie nie zgłosiła się żadna firma usuwająca tego typu wyroby.

→ **Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku**

Cele Programu to zapobieganie bezdomności zwierząt, w szczególności psów i kotów, na terenie Gminy Czarny Bór oraz opieka nad zwierzętami bezdomnymi, ograniczanie populacji bezdomnych zwierząt poprzez sterylizację i kastrację zwierząt, sprawowanie opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie, poszukiwanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt, odławianie bezdomnych zwierząt, zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt oraz edukacja mieszkańców Gminy w zakresie opieki nad zwierzętami poprzez promowanie prawidłowych postaw i zachowań człowieka w stosunku do zwierząt. Realizatorem Programu jest Gmina Czarny Bór we współpracy ze: schroniskiem dla zwierząt i lekarzem weterynarii / zakładem leczniczym dla zwierząt, z którymi została zawarta umowa, organizacjami społecznymi, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, Rewirem Dzielnicowych Policji oraz Ochotniczymi Strażami Pożarnymi z terenu Gminy, a także Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Wałbrzychu. Środki finansowe wydatkowane zostały poprzez zlecenie usług i dostaw, zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych.

Tabela 14. Realizacja Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	2020
1.	liczba odłowionych zwierząt	10
2.	liczba zwierząt, którym zapewniono miejsce w schronisku	10
3.	liczba zwierząt wysterylizowanych/wykastrowanych w schronisku	0
4.	liczba uspionych ślepych miotów	0
5.	liczba zwierząt, którym udzielono opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych	0
6.	liczba zwierząt gospodarskich, którym zapewniono miejsce	0

Lp.	Rodzaj działania	Plan wydatków [zł]	Wykonanie wydatków [zł]
1.	odławianie, zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku, obowiązkową sterylizację lub kastrację w schronisku	31.000,00	26.568,00
2.	opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie	400,00	1.270,00
3.	uspianie ślepych miotów	500,00	0,00
4.	opieka weterynaryjna w przypadkach zdarzeń drogowych	5.100,00	0,00
5.	zapewnienie miejsc dla zwierząt gospodarskich	1.000,00	0,00
	OGÓŁEM:	40.000,00	27.838,00

GINA CZARNY BÓR DLA MIESZKAŃCÓW

3.2. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Jednostką organizacyjną prowadzącą działalność w zakresie oświaty i wychowania na terenie Gminy Czarny Bór jest Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czarnym Borze (ul. Sportowa 44), w którego skład wchodzi:

- Gminne Przedszkole Samorządowe MELAFIREK (ul. Skalników 5a),
- Szkoła Podstawowa w Czarnym Borze (ul. Główna 19),
- Szkoła Podstawowa w Czarnym Borze – Filia w Witkowie (Witków 89).

W 2020 roku do Gminnego Przedszkola Samorządowego „Melafirek” w Czarnym Borze uczęszczało 147 dzieci, a do oddziału przedszkolnego przy szkole podstawowej 18. W Szkole Podstawowej w Czarnym Borze naukę pobierało 411 dzieci, a w filii w Witkowie 13. Udział uczniów dojeżdżających do szkoły organizowanym przez gminę środkiem transportu publicznego wyniósł 52,0%. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty osiągnięte w Gminie Czarny Bór w 2020 roku prezentowały się następująco:

Tabela 15. Średnie wyniki szkół z egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku (stan na 31.07.2020).

Wyszczególnienie	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>j. angielski</i>	<i>j. niemiecki</i>	<i>j. francuski</i>	<i>j. rosyjski</i>	<i>j. hiszpański</i>	<i>j. włoski</i>
Województwo: DOLNOŚLĄSKIE								
Liczba uczniów	23116	23120	21292	2182	7	0	4	1
Średni wynik %	58,8	44,5	55,0	44,0	51,6	0,0	56,3	100,0
POWIAT WAŁBRZYSKI								
Liczba uczniów	424	424	410	14	0	0	0	0
Średni wynik %	52,8	38,4	44,7	53,5	0,0	0,0	0,0	0,0
GINA CZARNY BÓR								
Liczba uczniów	59	59	58	1	0	0	0	0
Średni wynik %	56,1	35,5	41,6	87,0	0,0	0,0	0,0	0,0
GINNY ZESPÓŁ SZKOLNO-PRZEDSZKOLNY W CZARNYM BORZE - SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JÓZEFA PAWLIKA W CZARNYM BORZE								
Liczba uczniów	59	59	58	1	0	0	0	0
Średni wynik %	56,1	35,5	41,6	87,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu.

Inwestycje i działania 2020

W 2020 roku na **oświatę i wychowanie** wydatkowano ogółem 6.702.883,53 zł. Z powyższej kwoty: 5.180.639,32 zł wydatkowano na wynagrodzenia i pochodne pracowników jednostek oświatowych, 1.113.234,56 zł na wydatki bieżące związane z prowadzoną działalnością, 244.276,62 zł na świadczenia na rzecz osób fizycznych, 163.240,99 zł na realizację projektów dofinansowanych ze środków UE i budżetu państwa oraz 1.492,04 zł – w formie dotacji dla innych jednostek samorządu terytorialnego, jako partycypację w kosztach organizacji zajęć katechezy różnych wyznań. Według poszczególnych typów szkół wydatkowano na oświatę następujące kwoty:

- szkoły podstawowe – 4.655.457,00 zł,
- oddziały przedszkolne – 264.440,63 zł,
- przedszkola – 1.177.136,83 zł,
- gimnazja – 17.615,20 zł,
- kształcenie specjalne – 9.064,31 zł,
- kształcenie specjalne – 200.470,91 zł.

Ponadto w ramach zadań oświatowych wydatkowano:

- 169.518,36 zł - na dowożenie dzieci do szkół,
- 52.663,00 zł - na fundusz socjalny emerytowanych pracowników jednostek oświatowych z terenu gminy,

OŚWIATA I WYCHOWANIE:

6.702.883,53 zł

EDUKACYJNA OPIEKA

WYCHOWAWCZA:

61.823,48 zł

- 47.380,26 zł - zakup podręczników i ćwiczeń dla uczniów,
- 105.000,00 zł - na realizację projektów pod nazwą *Zdalna Szkoła*,
- 58.240,99 zł - na realizację projektu *Szkoła Przyszłości*¹⁰,
- 2.644,99 zł - na doszkalać nauczycieli.

Subwencja planowana i przyznana na utrzymanie szkół na 2020 rok wyniosła 4.929.595,00 zł. W okresie sprawozdawczym Ministerstwo przekazało subwencję w pełnej wysokości. Z uwagi na fakt, iż, jak corocznie, kwota subwencji oświatowej była mniejsza niż konieczne do poniesienia wydatki, gmina musiała zaangażować własne środki do działalności oświatowej. Ponadto, z budżetu państwa, gmina otrzymała **dotację celową na dofinansowanie funkcjonowania przedszkoli i oddziałów przedszkolnych** w wysokości 160.673,00 zł oraz **dotację na zakup podręczników dla uczniów** w wysokości 47.380,26 zł. W 2020 roku Gmina pozyskała **dotację na zakup komputerów przenośnych, w ramach programu Zdalna Szkoła**, w łącznej wysokości 105.000 zł (w tym 95.778,00 zł – środki UE i 9.222,00 zł- środki budżetu państwa).

Ponadto Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny w ramach realizowanego **projektu Szkoła Przyszłości** uzyskał na ten cel dotację w kwocie 58.240,99 zł (w tym: 56.991,95 zł ze środków UE i 1.249,04 zł z budżetu państwa).

W ramach **edukacyjnej opieki wychowawczej**, na przyznanie pomocy finansowej dla uczniów w 2020 roku, zaplanowano kwotę 52.693,00 zł. W trakcie roku gmina otrzymała dotację na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym w wysokości 38.693,00 zł. W ramach otrzymanej dotacji i środków własnych wypłacono **stypendia socjalne dla 41 uczniów** na kwotę 49.973,48 zł. Ponadto, na łączną kwotę 11.850,00 zł, wypłacono **stypendia za wysokie wyniki w nauce oraz za osiągnięcia sportowe**, w tym za I półrocze roku szkolnego 2019/2020 - 4.350 zł, oraz 7.500,00 zł za II półrocze.

3.3. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Instytucją prowadzącą działalność w zakresie kultury na terenie gminy jest samodzielna samorządowa instytucja kultury **Biblioteka+ Centrum Kultury w Czarnym Borze** (ul. Sportowa 43). W strukturze Centrum Bibliotecznego-Kulturalnego znajdują się: Biblioteka Publiczna w Czarnym Borze oraz Centrum Kultury w Czarnym Borze¹¹, w ramach którego działają świetlice wiejskie w: Czarnym Borze, Borównie, Grzędach, Jaczkowie i Witkowie. W okresie letnim funkcjonuje „Letnia czytelnia”, wyposażona w 25 leżaków, umożliwiającą korzystanie z usług placówki na świeżym powietrzu.

¹⁰ Celem realizacji tego projektu było podniesienie kompetencji kluczowych i przełamanie indywidualnych barier wynikających ze specjalnych potrzeb edukacyjnych wśród 343 uczniów (185K i 158M) z 3 Gmin ZIT AW uczęszczających do szkół podstawowych w Szczawnie Zdroju, Starych Bogaczowicach i Czarnym Borze poprzez przeprowadzanie zajęć podnoszących kompetencje kluczowe z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych (w tym organizację wyjazdów edukacyjnych), języka angielskiego, informatyki, przeprowadzenia zajęć z zakresu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, pomoc stypendialną, podniesienie kompetencji zawodowych 63 nauczycieli (58K i 5M), doposażenie pracowni z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i sal do pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych w okresie od 01.09.2019 do 31.01.2021 roku. Łączne wydatki na to przedsięwzięcie po stronie Gminy Czarny Bór wyniosły 96.332,00 zł, z czego: środki UE: 94.266,07 zł oraz środki budżetu państwa: 2.065,93 zł. W 2020 roku w ramach realizacji projektu wydatkowano 58.240,99 zł. Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny w ramach realizowanego projektu Szkoła Przyszłości uzyskał na ten cel dotację w ww. kwocie 58.240,99 zł, w tym: 56.991,95 zł ze środków UE i 1.249,04 zł z budżetu państwa.

¹¹ Budynek Biblioteki+ Centrum Kultury w Czarnym Borze jest przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych. Placówka główna dysponuje: salą biblioteczną, pracownią komputerową, bibliotecznym kąciem malucha, salą zabaw, salą widowiskową wyposażoną w sprzęt sceniczny i multimedialny oraz 2 pracowniami warsztatowo-szkoleniowymi.

Inwestycje i działania 2020

Na zadania z zakresu **kultury** w 2020 roku wydatkowano ogółem 1.112.068,52 zł, w tym w ramach funduszu sołeckiego: 31.359,92 zł. Wydatki bieżące w kwocie 10.760,29 zł obejmowały wydatki związane z utrzymaniem obiektów kulturalnych na terenie gminy, będących w zarządzie Urzędu Gminy, w tym 6.517,00 zł w ramach funduszu sołeckiego. Kwotę 15.000,00 zł przeznaczono na dotacje dla organizacji pozarządowych prowadzących działalność w zakresie upowszechniania kultury. Na bieżącą działalność Biblioteki+ Centrum Kultury przekazano, do końca 2020 roku, 790.000,00 zł w formie dotacji podmiotowej. Z kwoty tej sfinansowano wydatki m.in. na: wynagrodzenia i pochodne oraz bieżące utrzymanie świetlic i biblioteki. Kwotę 25.000,00 zł przekazano na dofinansowanie remontu obiektów zabytkowych, w formie dotacji dla Parafii w Witkowie. Wydatki majątkowe w kwocie 271.308,23 zł obejmowały realizację 3 zadań inwestycyjnych, w tym 24.842,93 zł w ramach wydatków funduszu sołeckiego.

KULTURA I OCHRONA
DZIEDZICTWA NARODOWEGO:**1.112.068,52 zł****→ Wyposażenie świetlicy wiejskiej „Nad Grzędzkim Potokiem”****245.965,30 zł**

W 2020 roku zakupiono do świetlicy w Grzędach wyposażenie gastronomiczne, świetlicowe, komputerowe, nagłośnieniowe. Na realizację tego zadania Gmina pozyskała dofinansowanie ze środków UE w ramach PROW. Wartość dofinansowania zostanie przekazana Gminie po rozliczeniu projektu (2021 r.)

→ Kontynuacja remontu Kaplicy Św. Anny w Witkowie prace konserwatorsko-restauratorskie ołtarza**25.000,00 zł**

W ramach Gminnego Programu Ochrony Zabytków w 2020 roku przekazano kolejne środki finansowe na remonty gminnych zabytków. Przekazano dotację na dofinansowanie prac konserwatorsko-restauratorskich¹², które objęły ołtarz w Kaplicy Św. Anny w Witkowie. Wartość dofinansowania wyniosła 25.000,00 zł. To kolejna transza pomocy ze strony Gminy na prace, które prowadzone są sukcesywnie w świątyni od kilku lat.

Ponadto w 2020 roku Pałac w Czarnym Borze otrzymał dotację z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w kwocie 40.000,00 zł na remont wieży dachowej wraz z wymianą pokrycia dachu oraz kościół p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Jaczkowie otrzymał dotację z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

→ Zagospodarowanie placu przy Ośrodku Kultury (FS Witków)**24.842,93 zł**

W ramach środków Funduszu Sołeckiego sołectwa Witków zakupiono i zamontowano dodatkowe elementy zabawowe na placu zabaw w Witkowie.

→ Zabezpieczenie i udostępnienie ruin zamku w Czarnym Borze

W ramach zadania zlecono aktualizację mapy zasadniczej dla celów projektowych. Gmina poszukuje źródeł finansowania realizacji tego przedsięwzięcia, a kontynuacja działań planowana jest na kolejne lata budżetowe.

¹² Realizacja na podstawie Uchwały Nr XXIV/125/2020 w sprawie udzielenia z budżetu Gminy Czarny Bór w roku 2020 dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku ujętym w Gminnej Ewidencji Zabytków dla Gminy Czarny Bór.

→ Finalizacja projektu grantowego pt. „Czarnoborskie kapliczki i pomniki”

20.000,00 zł

W 2020 roku w Gminie trwały prace nad finalizacją projektu grantowego pt. „Czarnoborskie kapliczki i pomniki” w ramach programu „Zachowanie dziedzictwa lokalnego – miejsca odtworzenia krajobrazu kulturowego wsi”. Na realizację zadania Biblioteka+ Centrum Kultury otrzymała dofinansowanie w wysokości 20.000,00 zł. Dzięki dofinansowaniu dawny blask odzyskały: teren wokół Kapliczki Matki Boskiej Częstochowskiej (dawniej Ildefonsa) w Borównie, kapliczki Św. Anny w Witkowie, uporządkowany został Zespół Pałacowo-Ogrodowy Czettritzów, na terenie którego znajdują się pomniki nagrobne rodziny von Portatius. W wymienionych miejscach zamontowane zostały tablice turystyczne oraz ławki spełniające również funkcję stojaków na rowery. Teren został odchwaszczony i uporządkowany oraz nasadzone zostały kwiaty i krzewy.

Działalność Biblioteki+ Centrum Kultury w Czarnym Borze

W 2020 roku księgozbiór Biblioteki obejmował ponad 15,0 tysięcy woluminów, tj. o 595 więcej niż w 2019 roku. Na zakup nowych pozycji wydawniczych wydawkowano 12.486 zł oraz 514,00 zł na audiobooki. Ze względu na panującą sytuację epidemiczną, liczba czytelników, w porównaniu do roku ubiegłego, zmniejszyła się o 14,5% i wynosiła 811 osób. Liczba odwiedzin w Bibliotece wyniosła jednak ponad 13,2 tysięcy, a liczba wypożyczeń ponad 14,0 tysięcy. Najliczniejszą grupę czytelników, blisko 50% stanowią dzieci i młodzież ucząca się, pozostałą grupę dzieci przedszkolne i dorośli, zarówno emeryci jak i społeczność pracująca w różnych branżach. Wysoki wskaźnik czytelnictwa jest efektem właściwie dokonywanych zakupów nowości czytelniczych, wsłuchiwanie się w potrzeby czytelników, ich zainteresowania, a także ciekawa oferta promocji czytelnictwa i zakres świadczonych usług.

Tabela 16. Działalność Biblioteki w Czarnym Borze w 2020 roku.

Lp. KSIĘGOZBIÓR		2020	
1.	Liczba wypożyczeń	ogółem	14 065
		w tym księgozbiór	12 488
2.	Stan księgozbioru	w dniu 31.12.2019 r.	14 458
		w dniu 31.12.2020 r.	15 053
3.	Kwota wydatkowana na zakup książek	ogółem	12 486 + 514 audiobooki
Lp. CZYTELNICTWO (stan na 31.12.)		2020	
1.	Liczba czytelników		811
2.	Liczba osób korzystających z komputerów		371
3.	Liczba użytkowników		879
4.	Udostępnianie na zewnątrz		
	Liczb odwiedzin		13 273
	Liczba wypożyczeń	Książki	12 138
		Audiobooki	84
		Czasopisma nieoprawione	1 086
		Wypożyczenia ogółem	13 308
5.	Udostępnianie prezencyjne		
	Liczba odwiedzin		512
	Liczba wypożyczeń	Książki	350
		Audiobooki	0
		Czasopisma nieoprawione	407
	Wypożyczenia ogółem	757	

Źródło: Biblioteka+ Centrum Kultury w Czarnym Borze.

W 2020 roku, ze względu na sytuację pandemiczną, działalność Biblioteki prowadzona była w formie on-line. Biblioteka stosowała również stałe formy udzielania informacji rzeczowej, telefonicznej, bibliotecznej,

bibliograficznej, a także wizualnej (plakaty, informacje na stronie internetowej, portalu społecznościowym Facebook, stronie internetowej Urzędu Gminy, PiMBP „Biblioteki pod Atlantami” w Wałbrzychu, Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu oraz w prasie regionalnej i internetowych lokalnych serwisach informacyjnych). W ramach działalności on-line realizowany był m.in. autorski cykl internetowy „W pidżamie, ale z kulturą”, w ramach którego placówka prowadziła aktywną działalność kulturalną i czytelnictwem w sieci. W Bibliotece odbyła się również inauguracja projektu dofinansowanego z programu „Działaj Lokalnie” Polsko – Amerykańskiej Fundacji Wolności – Czarnoborskie TV SHOW. Rozpoczęty został również projekt „W sieci Jana Pawła II” dofinansowany przez Narodowe Centrum Kultury z programu „Kultura w Sieci”. W ramach działalności B+ CK w 2020 roku organizowała również w formie objazdowej: X Gminny Dzień Dziecka oraz Mikołaja dla dzieci z Gminy Czarny Bór. Biblioteka+ Centrum Kultury w Czarnym Borze prowadziła również zajęcia stałe takie, jak warsztaty taneczne, teatralne, naukowe, język angielski oraz była organizatorem lub współorganizatorem m.in. takich wydarzeń kulturalnych jak: Dożynki Gminne, Konkurs wieńca dożynkowego, VII Noworoczne Spotkanie z Przedsiębiorcami. Szczegółowy wykaz wydarzeń kulturalnych zawarty został w tabeli poniżej:

Tabela 17. Wykaz imprez i wydarzeń kulturalnych zrealizowanych w 2020 roku dla których Biblioteka+ Centrum Kultury w Czarnym Borze była organizatorem lub współorganizatorem.

Miesiąc	Nazwa
Styczeń	– Impreza na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, – VII Noworoczne Spotkanie z Przedsiębiorcami, – Dzień babci i dziadka w UTW.
Luty	– Ferie zimowe dla dzieci (zorganizowane również we wszystkich świetlicach wiejskich), – Warsztaty Body&Mind Academy – warsztaty szkoleniowe dla członków UTW oraz bibliotekarzy z powiatu wałbrzyskiego.
Marzec	– IX Gminny Dzień Kobiet, – Dzień Sołtysa (współpraca), Od 12 marca zamknięcie instytucji kultury i bibliotek na skutek pandemii COVID 19
Kwiecień	– działalność online - „W pidżamie, ale z kulturą” - autorski cykl internetowy, w ramach którego placówka prowadziła aktywną działalność kulturalną i czytelnictwem w sieci.
Maj	– Dzień Bibliotekarza i Pracownika Kultury, – Dzień Flagi (online).
Czerwiec	– X Gminny Objazdowy Dzień Dziecka, – Warsztaty świętojańskie, – Czarnoborskie TV SHOW – inauguracja projektu dofinansowanego z programu „Działaj Lokalnie” Polsko – Amerykańskiej Fundacji Wolności.
Lipiec	– Zajęcia wakacyjne dla dzieci (zajęcia prowadzono również we wszystkich świetlicach wiejskich), – „W sieci Jana Pawła II” rozpoczęcie projektu dofinansowanego przez Narodowe Centrum Kultury z programu „Kultura w Sieci”.
Sierpień	– Czarnoborskie TV SHOW – działania w ramach projektu dofinansowanego z programu „Działaj lokalnie” Polsko – Amerykańskiej Fundacji Wolności.
Wrzesień	– Organizacja zajęć stałych (warsztaty taneczne, teatralne, naukowe, język angielski), – Dożynki Gminne, Konkurs wieńca dożynkowego, – Narodowe Czytanie Balladyny happening czytelnictw pt. „Balladyna na szczycie”.
Październik	– Inauguracja zajęć UTW, – Konkurs plastyczny i literacki „W sieci Jana Pawła II” oraz podsumowanie projektu dofinansowanego ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Kultura w sieci, – Noc bibliotek - ogólnopolska akcja promująca czytelnictwo, – Wystawa plastyczna „Artyści dzieciom” i „Piękno Ziemi Wałbrzyskiej”.
Listopad	– Obchody 11 listopada (online), – Dzień Pluszowego Misia – konkurs online.
Grudzień	– podsumowanie projektu grantowego dotyczącego oznakowania trasy półmaratonu „Z Flagą na Trójarbie” dofinansowanego z Funduszu Toyoty, – Mikołaj dla dzieci z Gminy Czarny Bór (objazdowa akcja), – Realizacja projektu pt. „Zdrowi i bezpieczni czyli ATRAKCYJNI dla Gminy Czarny Bór” dofinansowanego ze środków budżetu Województwa Dolnośląskiego.

Źródło: Biblioteka+ Centrum Kultury w Czarnym Borze.

3.4. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

Walory turystyczne i rekreacyjne gminy Czarny Bór są uwarunkowane zasobami przyrodniczymi i krajobrazowymi, dziedzictwem kulturowym i przygranicznym położeniem. Na terenie gminy istnieją dogodne warunki do rozwoju turystyki krajoznawczej i pobytowej, w tym weekendowej. Tradycje sportowe oraz długi okres zalegania pokrywy śnieżnej predestynuje gminę do uprawiania sportów zimowych, zwłaszcza narciarstwa biegowego. Góryste obszary oraz rozwinięta sieć dróg stwarza także dobre warunki do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Jedną z największych atrakcji turystycznych w gminie, jak i najbliższej okolicy, stanowi otwarta w 2018 roku wieża widokowa na Trójgarbie- najwyższy tego typu obiekt na Pogórzu Sudeckim (wys. 27,5 m). W 2020 roku Gmina Czarny Bór została finalistą ogólnopolskiego konkursu Innowacyjny Samorząd, zorganizowanego przez Polską Agencję Prasową. Gmina znalazła się w gronie finalistów w kategorii gmin wiejskich zgłaszając projekt: Ekomuzeum wokół Trójgarbu jako modelowy przykład partnerstwa i współpracy. W rywalizacji wzięło udział 180 samorządów. Konkurs zorganizowany został pod Patronatem Honorowym Ministerstwa Rozwoju, Ministerstwa Cyfryzacji i Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Partnerem Strategicznym rywalizacji był Polski Fundusz Rozwoju i Budimex, natomiast Patronat Medialny objęli TVP Info oraz Polskie Radio. Bazę sportową i rekreacyjną gminy tworzą takie obiekty jak: pełnowymiarowa hala sportowa i stadion sportowy wraz ze strzelnicą biathlonową w Czarnym Borze, boiska wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią w Czarnym Borze oraz Witkowie i boiska sportowe z nawierzchnią naturalną wraz z zapleciami w miejscowościach: Borówno, Grzędy, Jaczków i Witków. Na uwagę zasługuje również nartorolkostrada.

Inwestycje i działania 2020

→ Gmina podejmuje **działania promujące aktywny wypoczynek i sprzyjające rozwojowi turystyki** na terenie Masywu Trójgarbu. Po otwarciu w ubiegłych latach wieży widokowej i udostępnieniu infrastruktury turystycznej, w 2020 roku w ramach projektu oznaczono trasy i szlaki. Realizacja wspólnego Projektu „Z flagą na Trójgarbie” w ramach Funduszu Toyoty „Dobre pomysły zmieniają nasz świat” polegała na wytyczeniu i oznaczeniu **ponad 80 km szlaków, 4 tras biegowych, 2 spacerowych, ponad 100 słupków z oznaczeniami i 6 tablic turystycznych** na Masywie Trójgarbu.

Przedsięwzięcie udało się zrealizować we współpracy z Gminą Stare Bogaczowice, Nadleśnictwem Wałbrzych oraz Fundacją Edukacji Europejskiej.

Na działalność z zakresu **kultury fizycznej i sportu** wydatkowano ogółem 681.351,45 zł, w tym na działalność bieżącą 212.838,70 zł i działalność inwestycyjną 468.512,75 zł. Bieżące utrzymanie obiektów sportowych obejmowało kwotę 27.013,09 zł. W formie dotacji dla stowarzyszeń prowadzących na terenie gminy działalność sportową przeznaczono 140.000,00 zł, a na stypendia sportowe dla zawodników z terenu gminy, osiągających wysokie wyniki sportowe, 29.990,00 zł. W ramach funduszu sołectkiego wydatkowano 10.237,30 zł oraz 5.598,31 zł na wydatki związane z bieżącym utrzymaniem placów zabaw, siłowni zewnętrznych i innych terenów rekreacyjnych na terenie gminy. W ramach działalności inwestycyjnej na realizację 5 zadań inwestycyjnych wydano 468.512,75 zł:

KULTURA FIZYCZNA I SPORT:

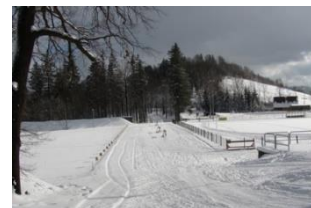
681.351,45 zł

→ Rozbudowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej w Gminie Czarny Bór – Budowa systemu sztucznego naśnieżania w Czarnym Borze

358.705,00 zł

Celem realizacji tego przedsięwzięcia jest poszerzenie oferty infrastruktury rekreacyjnej obszaru gminy Czarny Bór poprzez budowę inteligentnego systemu naśnieżania rekreacyjnych tras narciarskich. Na realizację tego zadania Gmina pozyskała dofinansowanie ze środków UE w ramach PROW – w kwocie: 201.075,00 zł, nie więcej niż 63.63% wydatków kwalifikowanych. Zadanie zostało zakończone, w trakcie procedury rozliczeniowej. Wartość dofinansowania zostanie przekazana Gminie po rozliczeniu projektu (2021 r.).

→ Zakup piłkochwyków i montaż na stadionie w Czarnym Borze (FS Czarny Bór)

45.230,00 zł

W ramach realizacji zadania zakupiono i zamontowano na stadionie sportowym w Czarnym Borze piłkochwyk o wysokości 6 m i długości 17 x 2,61 m wykonany z siatki polipropylenowej – zadanie zostało zrealizowane w ramach środków Funduszu Sołeckiego sołectwa Czarny Bór.

→ Ogrodzenie placu zabaw (FS Borówno)

29.984,00 zł

Realizacja zadania obejmowała wykonanie ogrodzenia placu zabaw zlokalizowanego na dz. nr 232/2, 233/2 – zadanie zostało zrealizowane w ramach środków Funduszu Sołeckiego sołectwa Czarny Bór.

→ Doposażenie placu zabaw (FS Grzędy)

21.076,05 zł

W ramach zadania dokonano zakupu i zamontowano dodatkowe elementy zabawowe na placu zabaw w Grzędach (dz. 256/2) – zadanie zostało zrealizowane w ramach środków Funduszu Sołeckiego sołectwa Czarny Bór

→ Zagospodarowanie terenu użyteczności publicznej – budowa siłowni zewnętrznej (FS Grzędy Górne)

13.517,70 zł

Zadanie obejmowało dostawę i montaż urządzeń siłowni zewnętrznej w Grzędach Górnych (działka nr 133) i zostało zrealizowane w ramach środków Funduszu Sołeckiego.

→ Dotacje celowe na zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu

140.000,00 zł

Tabela 18. Wykaz przekazanych dotacji dla jednostek sektora dla jednostek spoza sektora finansów w 2020 roku.

Lp.	Nazwa podmiotu dotowanego (przeznaczenie/cel)	Rodzaj dotacji	Kwota w zł
Kultura fizyczna			140.000,00
1.	UKN Melafir Czarny Bór	dotacje celowe na zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu	89.500,00
2.	SLZS SKALNIK Czarny Bór		10.000,00
3.	KS LZS ISKRA Witków		15.000,00
4.	GLKS HUSARIA Grzędy		10.000,00
5.	Stowarzyszenie KLUB SENIORÓW Witków		3.500,00
6.	LZS JOKER Jaczków		10.000,00
7.	DSSN AKTYWNI Wrocław		2.000,00

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

→ Stypendia sportowe

29.990,00 zł

W 2020 roku na stypendia sportowe dla zawodników z terenu gminy osiągających wysokie wyniki sportowe przekazano łączną kwotę 29.990,00 zł.

→ Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych

V Górski Półmaraton „Z flagą na Trójgarbie”. 5 września 2020 roku odbyła się piąta już edycja Półmaratonu Górskiego „Z flagą na Trójgarbie”¹³. Pomysłodawcami i organizatorami półmaratonu są Gmina Czarny Bór i Gmina Stare Bogaczowice. Zawodnicy mieli do pokonania dwie trasy – krótszą 11 km i dłuższą 21 km, prowadzącą wokół i przez szczyt Trójgarbu.

3.5. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

W 2020 roku przez obszar gminy prowadziło 40,8 km dróg gminnych z 2 liniami komunikacji publicznej, a mieszkańcy mogli korzystać z 18 przystanków, z których 15 było wyposażonych w wiaty.

Inwestycje i działania 2020

W 2020 roku na **transport i łączność** wydatkowano ogółem 4.194.703,88 zł.

W ramach działalności bieżącej poniesiono wydatki w kwocie 297.598,09 zł, w tym na zimowe utrzymanie dróg (148.489,65 zł), remonty i konserwacje dróg infrastruktury drogowej (86.266,50 zł), pozostałe wydatki (54.299,51 zł) oraz utrzymanie i sprzątanie wiat przystankowych (8.542,43 zł). W związku z zawartym z Powiatem Wałbrzyskim Porozumieniem na pozimowe i letnie sprzątanie dróg powiatowych na terenie Gminy Czarny Bór wydatkowano kwotę 30.000,00 zł, sfinansowaną ze środków otrzymanej dotacji. Wydatki majątkowe na kwotę 3.867.105,79 zł, w tym w ramach funduszu sołeckiego 30.769,76 zł, obejmowały realizację następujących zadań inwestycyjnych:

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ:

4.194.703,88 zł

→ Przebudowa ulic Sportowej i Skalników w Czarnym Borze

Zakres inwestycji obejmował przebudowę istniejących ulic Sportowej i Skalników, w tym przebudowę odcinków dróg klasy D o łącznej długości 940,46 m, wraz z przebudową 4 skrzyżowań, wykonaniem chodników dla pieszych o łącznej długości blisko 1 433 m o nawierzchni z kostki betonowej i 45 miejsc parkingowych, w tym 2 dla niepełnosprawnych, wykonanie szyszan spowalniających ruch i wyniesionych wysp na skrzyżowaniach oraz montaż instalacji ostrzegawczych LED¹⁴. Zadanie obejmowało również przebudowę infrastruktury kanalizacji deszczowej i oświetleniowej – 24 lampy na słupach typu LED (ul. Skalników – 6 szt., ul. Sportowa 17 szt.).

Zadanie realizowane w latach 2019-2020 na łączną kwotę 3.329.305,00 zł, a łączne nakłady inwestycyjne, obejmujące także koszty niekwalifikowalne, które w projekcie ustalono na kwotę 3.770.000 zł. Gmina Czarny Bór na realizację zadania pozyskała dofinansowanie w ramach Funduszu Dróg Samorządowych na poziomie 80% wartości inwestycji. W 2019 roku opracowano dokumentację techniczną oraz wyłoniono wykonawcę, który przystąpił do prac budowlanych. W 2020 roku wydatkowano 2.254.640,97 zł, z czego: Fundusz Dróg Samorządowych – 1.368.534,17 zł, środki własne – 452.676,80 zł, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych – 433.430,00 zł. W 2020 roku zadanie zostało zakończone. Celem realizacji inwestycji była poprawa infrastruktury drogowej i estetyki na terenie gminy oraz przede wszystkim stworzenie warunków do

2.254.640,97 zł

¹³ Realizacja zadania na podstawie: Uchwały Nr XXIII/122/2020 w sprawie wspólnej realizacji zadania i wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia na realizację zadania pn. "V GÓRSKI PÓŁMARATON Z FLAGĄ NA TRÓJGARBI" i Uchwały Nr XXV/129/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie wspólnej realizacji zadania i wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia na realizację zadania pn. "V GÓRSKI PÓŁMARATON Z FLAGĄ NA TRÓJGARBI".

¹⁴ Drogi dł. 940,46m x szer. 5m, konstrukcja stabilizacja gruntu 30cm, podbudowa z mieszanki 0/31,5 -20cm, warstwa wiążąca beton asfaltowy -7cm, warstwa ścieralna -5cm asfalt 50/70, przebudowano 4 skrzyżowania nawierzchnia kostka czerwona 8cm, chodniki dł. 1433m x szer. 2m=2866m² nawierzchnia kostka betonowa 8cm, miejsca parkingowe 45 szt. w tym 2 dla niepełnosprawnych, kanalizacja deszczowa kolektor fi 315 dł. 727m przykanaliki fi 200 dł. 156m, oświetlenia lampy na słupach typu LED ul. Skalników 6szt., ul. Sportowa 17szt. + kabel podziemny YAKY 4x35mm² długość 990m.

bezpiecznego przemieszczania się dzieci i młodzieży z największego osiedla w Czarnym Borze do przedszkola, szkoły, biblioteki i centrum kultury. Symbolicznego przecięcia wstęgi, w miejscu szczególnym, gdzie rozpoczęta zostanie budowa żłobka, na które Gmina otrzymała rządowe dofinansowanie, dokonali:

droga Czarny Bór – Borówno

- Witków:

- koszt całkowity - 988.000,00 zł
- dofinansowanie - 346.200,00 zł

droga w Witkowie:

- koszt całkowity - 443.000,00 zł
- dofinansowanie - 159.000,00 zł

droga w Jaczkowie:

- koszt całkowity - 99.000,00 zł
- dofinansowanie - 30.240,00 zł

Minister Michał Dworczyk – szef Kancelarii Prezesa rady Ministrów, Grzegorz Macko – Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego, Adam Górecki – wójt gminy oraz przedstawiciele z ramienia Wykonawcy inwestycji, projektanta i inspektora nadzoru.

→ Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Czarny Bór – Borówno – Witków

Zadanie obejmowało przebudowę dwóch łączących się dróg: nr 114781D z Czarnego Boru do Borówna, oraz nr 114780D z Borówna do Witkowa, na odcinku o łącznej

długości 2,885 km. Wartość prac na drodze relacji Czarny Bór – Borówno – Witków wyniosła 988.517,15 zł, przy dofinansowaniu na poziomie: Samorząd Województwa Dolnośląskiego - 346.200,00 zł, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych - 622.014 zł, środki własne - 30.303,15 zł. Zadanie zostało zakończone w 2020 roku, a 9 grudnia 2020 roku nastąpiło oficjalne jej otwarcie. Symbolicznego przecięcia wstęgi dokonali Grzegorz Macko – Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego, Adam Górecki – wójt gminy, Sołtysi Sołectwa Czarny Bór i Witków, a także przedstawiciele z ramienia Wykonawcy inwestycji, projektanta i inspektora nadzoru.

→ Odbudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych - dz. nr 189 w Witkowie

Zakres rzeczowy zadania obejmował odbudowę drogi na odcinku o długości 1,325 km wraz obustronnymi pobocznymi. Na realizację zadania uzyskano dofinansowanie od Samorządu Województwa Dolnośląskiego w ramach funduszu rekultywacji gruntów rolnych. W 2020 roku wydatkowano ogółem 424.604,58 zł, w tym środki własne - 265.604,58 zł oraz Samorządu Województwa Dolnośląskiego - 159.000,00 zł. Zadanie zostało zakończone w 2020 roku.

→ Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych - dz nr 476 w Jaczkowie)

Zakres robót obejmował wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego na odcinku 120 m o szerokości 3 m wraz z obustronnym wykonaniem poboczy. Gmina otrzymała dofinansowanie z dotacji na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych na poziomie 30.240,00 zł. Na realizację zadania w 2020 roku wydatkowano 93.618,62 zł, w tym środki własne - 63.378,62 zł, Samorządu Województwa Dolnośląskiego - 30.240,00 zł. Zadanie zostało zakończone w 2020 roku.

→ Budowa drogi z kostki brukowej w kierunku cmentarza (FS Jaczków)

W ramach realizacji zadania wykonano utwardzenie drogi prowadzącej do wjazdu na cmentarz (Jaczków dz. nr 295 i 297/3) z kostki betonowej na odcinku o długości 65 m. Zadanie zrealizowane w ramach środków Funduszu Sołectwiego sołectwa Jaczków. W 2020 roku na wykonanie wydatkowano ogółem 61.844,97 zł, w tym środki własne FS Jaczków - 30.769,76 i środki własne - 31.075,21 zł. Zadanie zostało zakończone w 2020 roku.

988.517,15 zł

424.604,58 zł

93.618,62 zł

61.844,97 zł

→ **Przebudowa dróg gminnych****15.001,30 zł**

W 2020 roku poniesiono nakłady na nowe zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury drogowej przed ich wyodrębnieniem w budżecie gminy. W ramach tego zadania zabezpieczono środki konieczne do zapewnienia wkładu finansowego do zadań, na które uzyskano lub planuje się uzyskać dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych. Zadanie jest w trakcie realizacji.

→ **Opracowanie dokumentacji projektowych do zadań planowanych do kontynuacji w kolejnych latach budżetowych**

A.	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych – cz. dz. nr 415/3, dz. nr 478,21 w Witkowie	Opracowano dokumentację projektową dokonano niezbędnych uzgodnień. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych.	5.845,64 zł
B.	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych – cz. dz. nr 191/3 w Jaczkowie	Opracowano dokumentację projektową dokonano niezbędnych uzgodnień. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych.	3.172,56 zł
C.	Przebudowa ul. Azaliowej w Czarnym Borze	Opracowano dokumentację projektową. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych.	2.660,00 zł
D.	Zagospodarowanie terenu po byłej drodze wojewódzkiej nr 367	Zadanie w trakcie przygotowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej i na etapie poszukiwania możliwości dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych.	1.600,00 zł
E.	Utwardzenie terenu na dz. 572/6 w Czarnym Borze	Opracowano dokumentację projektową. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych.	840,00 zł

→ **Zakup oprogramowania do ewidencji dróg, mostów i znaków****14.760,00 zł**

W 2020 roku zakupiono oprogramowanie służące do zinwentaryzowania i zarządzania infrastrukturą drogową i mostową zlokalizowaną na terenie gminy.

Remonty i konserwacje dróg infrastruktury drogowej zrealizowane ze środków bieżących obejmowały:

→ **Remont chodników przy ul. Nadrzecznej w Czarnym Borze****86.266,50 zł**

W 2020 roku kontynuowane były prace obejmujące remont chodników przy ul. Nadrzecznej w Czarnym Borze. Wartość prac wyniosła 86.266,50 zł. Inwestycja stanowi kontynuację działań, które zostały zainicjowane już w 2018 roku, kiedy wykonano remont nawierzchni chodników o pow. 370 m² wraz z wymianą krawężników na dł. 238 m. W 2020 roku zakres prac objął powierzchnię 433,50 m² wraz z wymianą krawężników na długości 289 m. W 2021 roku planowane są kolejne działania w tym obszarze.

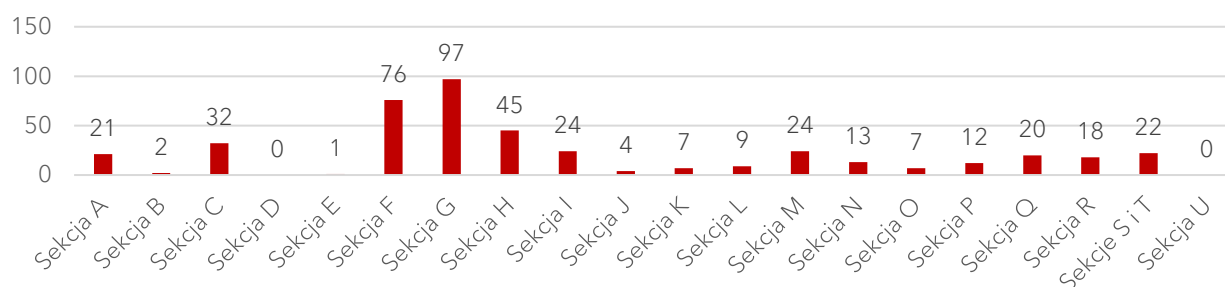
Ponadto w 2020 roku na terenie Gminy Czarny Bór dobiegły końca prace remontowe na drodze powiatowej w Witkowie. Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu zrealizowało inwestycję przy wsparciu środków z budżetu państwa w ramach Funduszu Dróg Samorządowych. Wartość prac wyniosła ponad 1,5 mln zł przy dofinansowaniu na poziomie 70%. Remont drogi, prowadzony na długości blisko 1 km, poprawi bezpieczeństwo nie tylko mieszkańców Witkowa, ale także użytkowników z całego Powiatu Wałbrzyskiego oraz turystów wędrujących na Trójkarb. Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu prowadziło również prace porządkowe przy drogach powiatowych pomiędzy Witkowem a Czarnym Borem. Działania te przyczyniły się do zwiększenia bezpieczeństwa pieszych i kierowców oraz poprawiły estetykę terenu. Wspólna z Powiatem

Wałbrzyskim realizacja zadań obejmujących budowę chodnika przy drodze powiatowej nr 3367D w Czarnym Borze¹⁵ oraz przy drodze powiatowej nr 3367D w Witkowie¹⁶ nie zostały zrealizowane w 2020 roku z uwagi na fakt, iż złożone oferty przewyższały środki przeznaczone na realizację ww. zadań. Ich realizacja została odłożona na kolejny rok budżetowy.

3.6. GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W 2020 roku na terenie Gminy Czarny Bór działalność prowadziło 437 podmiotów wpisanych do rejestru REGON, tj. o 12 przedsiębiorców więcej niż w 2019 roku. Największa liczba przedsiębiorstw działała w zakresie handlu hurtowego, detalicznego i naprawy pojazdów (sekcja G: 97 podmiotów), budownictwa (sekcja F: 76) oraz transportu i gospodarki magazynowej (sekcja H: 45).

Wykres 1. Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku.

Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie

Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe

Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Sekcja F – Budownictwo

Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa

Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Sekcja J – Informacja i komunikacja

Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

Sekcja P – Edukacja

Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Sekcja S – Pozostała działalność usługowa

Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące

wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Inwestycje i działania 2020

Najważniejsze działania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki zrealizowane w 2020 roku:

→ Przystąpienie Gminy Czarny Bór do Polskiej Strefy Inwestycji

W 2020 roku podjęto działania zmierzające do promocji i pozyskania inwestorów gospodarczych poprzez udział Gminy Czarny Bór w Polskiej Strefie Inwestycji. W tym celu zawarto porozumienie między Gminą a Wałbrzyską Specjalną Strefą Ekonomiczną „Invest-Park”. Zakłada ono promocję terenów inwestycyjnych leżących w gminie oraz wspólne działania w celu pozyskania nowych inwestorów i rozwoju obecnych przedsiębiorstw z wykorzystaniem ulg podatkowych.

¹⁵ Uchwała Nr XXI/106/2020 Rady Gminy Czarny Bór.

¹⁶ Uchwała Nr XXVI/135/2020 Rady Gminy Czarny Bór.

→ Budowa strefy aktywności gospodarczej w Czarnym Borze

127.724,25 zł

W 2020 roku opracowano dokumentację projektową do zadania „Budowa strefy aktywności gospodarczej w Czarnym Borze”. Ponadto uzyskano dofinansowanie w wysokości 2.500.000,00 zł na realizację tego zadania w kolejnych latach budżetowych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Kontynuacja realizacji tego zadania planowana jest na kolejne lata.

→ Udział w projekcie ABC obsługi inwestora realizowanego przez Dolnośląską Agencję Współpracy Gospodarczej

Gmina w 2020 roku kontynuowała udział w projekcie ABC obsługi inwestora realizowanego przez Dolnośląską Agencję Współpracy Gospodarczej na lata 2019-2021. Celem projektu jest opracowanie i wdrożenie procedur współpracy z inwestorem, rozwiązań podnoszących atrakcyjność inwestycyjną w JST, w tym przygotowanie, upowszechnienie, aktualizację informacji o ofercie inwestycyjnej JST. Projekt jest współfinansowany przez UE ze środków EFS w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020. W projekcie udział biorą przedstawiciele Urzędu Gminy – reprezentant kadry kierowniczej – Adam Górecki, pracownik merytoryczny – Tomasz Gromala (sekretarz).

→ Publikacja informacji na stronach internetowych gminy nt. szkoleń, konferencji i możliwości pozyskania dofinansowania przez przedsiębiorców z terenu gminy

3.7. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Kierunki rozwoju przestrzennego Gminy Czarny Bór określa dokument **zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarny Bór** przyjęty w dniu 27 sierpnia 2019 roku Uchwałą Nr XIII/69/2019 oraz XIII/68/2019 Rady Gminy Czarny Bór. W 2019 roku na terenie gminy obowiązywało 6 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp).

Tabela 19. Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w 2019 roku.

Lp.	Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:	Powierzchnia [km ²]
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wsi Czarny Bór i Borówno	24,8961
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Witków o Jaczków	23.013,3990
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Czarny Bór i Borówno - obszar „A”	14.203,3584
4.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wsi Witków	672,5986
5.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Jaczków	1.268,7027
6.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Witków i Jaczków	410,1246

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Czarny Bór.

W dniu 29 października 2019 roku Rada Gminy Czarny Bór podjęła Uchwałę Nr XVI/80/2019 w sprawie przystąpienia do sporządzenia **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie wsi Czarny Bór, gmina Czarny Bór**. Obszar objęty opracowaniem mpzp położony jest w rejonie drogi wojewódzkiej 367 oraz planowanej obwodnicy wsi Czarny Bór. Do planu przystąpiono ze względu na potrzebę zmian rolniczej przestrzeni produkcyjnej i terenów obsługi komunikacyjnej na tereny produkcji i usług. Projektowane zmiany są zgodne z ustaleniami studium i stanowią kolejną lokalizację terenów produkcyjnych w obszarze wsi Czarny Bór. Wyniki analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego oraz zgodność przewidywanych rozwiązań projektowych z ustaleniami studium wskazały na celowość opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W 2020 roku miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie wsi Czarny Bór, gm. Czarny Bór – część 1 przyjęty został Uchwałą Nr XXXI/160/2020 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 26 listopada 2020 r.

W 2020 roku wydano 6 decyzji o warunkach zabudowy ogółem, w tym 4 dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i 2 innej zabudowy. Wydano również 23 opinie na temat wstępnych projektów podziału nieruchomości.

3.8. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Mieszkaniowy zasób komunalny Gminy Czarny Bór w 2020 roku obejmował 125 mieszkań o powierzchni 5 448,16 m². W 100% zarządzie Gminy Czarny Bór znajdowało się 6 budynków komunalnych o powierzchni 1 309,99 m², z których 4 były w stanie średnim, a 2 w dobrym. Względem 2019 roku, mieszkaniowe zasoby komunalne Gminy, zwiększone zostały o 1 budynek komunalny, obejmujący 2 mieszkania o powierzchni 85,99 m². Gmina dysponowała także 10 lokalami socjalnymi o powierzchni 395 m². Pustostany obejmowały 2 lokale o powierzchni 85,58 m². W 2020 roku średnia stawka czynszu komunalnego wynosiła 3,64 zł/m²/miesiąc, minimalna 2,60 zł/m²/miesiąc, a maksymalna 4,68 zł/m²/miesiąc, natomiast czynszu socjalnego 1,30 zł/m²/miesiąc.

Inwestycje i działania 2020

W 2020 roku na gospodarkę mieszkaniową wydatkowano ogółem 2.502.596,60 zł. W ramach wydatków bieżących sfinansowano bieżące utrzymanie substancji mieszkaniowej, będącej w zarządzie Urzędu Gminy w kwocie 301.295,56 zł, w tym m.in.: 196.971,13 zł na zakup usług oraz 84.242,00 zł na opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ponadto poniesiono wydatki na działalność związaną z gospodarowaniem gruntami i nieruchomościami, które wyniosły 16.958,08 zł, w tym m.in. usługi geodezyjne i sporządzanie operatów szacunkowych oraz wycinkę i wykonanie cięć pielęgnacyjnych drzew rosnących na terenie nieruchomości gminnych. W ramach działalności inwestycyjnej, do końca 2020 roku, wydatkowano 2.181.804,96 zł:

GOSPODARKA MIESZKANIOWA:

2.502.596,60 zł

→ Zakończenie budowy budynku komunalnego przy ul. Wesołej w Czarnym Borze

1.582.895,42 zł

W 2020 roku zakończono budowę budynku komunalnego przy ulicy Wesołej w Czarnym Borze z 12 mieszkaniami jedno i dwupokojowymi, która rozpoczęta została w 2019 roku. Realizacja zadania ma na celu zapewnienie właściwej polityki mieszkaniowej poprzez powiększenie gminnego zasobu lokalowego i poprawę sytuacji mieszkaniowej na terenie gminy. Wartość zadania ogółem wyniosła ok. 2,9 mln zł. W związku z realizacją przedsięwzięcia Gmina wystąpiła do Banku Gospodarstwa Krajowego z wnioskiem o dofinansowanie w ramach rządowego programu

finansowego wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego i otrzymała dofinansowanie wysokości ok. 40% kosztów kwalifikowanych (zgodnie z założeniami programu) w kwocie 922.000,000 zł. W związku z realizacją przedsięwzięcia w 2020 roku wydatkowano 1.582.895,42 zł, w tym 660.895,42 zł ze środków własnych. Roboty budowlane zostały zgłoszone do odbioru, złożono również dokumenty w celu uzyskania pozwolenia na użytkowanie. Zadanie zostało zakończone.

→ **Adaptacja budynku Jaczków 22 na cele mieszkaniowe****439.961,26 zł**

W 2020 roku Gmina rozpoczęła i zakończyła remont w budynku po byłej świetlicy wiejskiej i dawnej szkole podstawowej w miejscowości Jaczków 22, który przeznaczono na stworzenie komunalnych lokali mieszkalnych. W 2019 roku opracowano dokumentację kosztorysowo-budowlaną oraz uzyskano pozwolenie na budowę, a w lipcu 2020 roku Wójt Gminy podpisał umowę na wykonanie prac adaptacyjnych. Na parterze powstały 2 mieszkania o powierzchni ponad 40 m². Źródłem ciepła w pomieszczeniach są piece kominkowe z płaszczem wodnym. Mieszkania zostały wyposażone w kuchenki elektryczne, a w łazienkach znajduje się kabina prysznicowa, umywalka i pralka. Budynek zyskał również nowe pokrycie dachowe oraz nową elewację. Zadanie obejmowało także budowę dwóch komórek gospodarczych oraz wykonanie utwardzenia terenu. Wszystkie media zostały wyprowadzone na drugą kondygnację budynku, a w 2021 roku planowane są kolejne prace remontowe związane z zagospodarowaniem poddasza na kolejne lokalne mieszkalne. Na realizację zadania w 2020 roku wydatkowano ze środków własnych 439.961,26 zł.

→ **Wykonanie instalacji gazowej w komunalnych lokalach mieszkalnych****31.224,03 zł**

W 3 gminnych lokalach komunalnych w budynku przy ul. Wesolej 26 (lok. 2,3,4) wykonano instalację gazową. Zadanie to planuje się kontynuować w kolejnych latach budżetowych.

3.9. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWOPOŻAROWA

Za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Czarny Bór odpowiada Komisariat Policji w Boguszowie Gorcach. Ochotnicza Straż Pożarna (OSP) z jednostkami w: Czarnym Borze, Borównie, Grzędach, Jaczkowie i Witkowie zajmuje się prewencją i walką z pożarami oraz pozostałymi zagrożeniami dla zdrowia i życia ludzkiego, dobytku oraz środowiska naturalnego oraz odpowiada za usuwanie skutków klęsk żywiołowych i katastrof. W 5 jednostkach OSP na terenie gminy zrzeszonych jest ponad 100 strażaków.

Tabela 20. Aktywność wyjazdowa Ochotniczych Straży Pożarnych w 2020 roku.

Lp.	Jednostka OSP	Ogółem	Požary	Zagrożenie miejscowe
1.	OSP Czarny Bór	63	28	35
2.	OSP Grzędy	18	9	9
3.	OSP Jaczków	35	18	17
4.	OSP Witków	21	10	11

Źródło: Urząd Gminy w Czarnym Borze.

Inwestycje i działania 2020

Na **bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową** w 2020 roku wydatkowano ogółem 478.686,14 zł. W ramach działalności inwestycyjnej zaplanowano nakłady w łącznej wysokości 255.000 zł, w tym 230.000 zł na dofinansowanie zakupu pojazdu bojowego dla OSP w Grzędach oraz 25.000 zł jako wkład własny do projektu dofinansowanego z Funduszu Sprawiedliwości na zakup aparatu prądotwórczego oraz namiotu ratowniczego z wyposażeniem dla OSP w Jaczkowie. Wydatki majątkowe obejmowały również dofinansowanie zakupu pojazdu służbowego (samochód nieoznakowany typu C) dla Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu na kwotę 15.830,00 zł.

BEZPIECZEŃSTWO
PUBLICZNE I OCHRONA
PRZECIWOPOŻAROWA**478.686,14 zł**

→ Dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Grzędach

230.000,00 zł

W ramach realizacji zadania udzielono Ochotniczej Straży Pożarnej w Grzędach dotacji na dofinansowanie zakupu wozu bojowego. OSP w Grzędach pozyskała również dofinansowanie z innych źródeł, dzięki czemu udało się zakupić wóz bojowy o wartości 830.000,00 zł ze środków:

- Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – 270.000,00 zł,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu – 240.000,00 zł,
- Gminy Czarny Bór – 230.000,00 zł,
- Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu – 40.000,00 zł,
- zakładów ubezpieczeń – 50.000,00 zł.

→ Zakup aparatu prądotwórczego oraz namiotu ratowniczego z wyposażeniem

25.000,00 zł

Gmina uzyskała dotację z Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Ministerstwo Sprawiedliwości, na zakup sprzętu ratowniczego, w tym m.in. namiotu ratowniczego pneumatycznego, nagrzewnic olejowych z oprzyrządowaniem, agregatu prądotwórczego o mocy 80 kW. Sprzęt został użyczony dla jednostki OSP Jaczków,

a całkowita wartość zadania wyniosła 125.000,00 zł, przy dofinansowaniu na poziomie 100.000,00 zł.

→ Dofinansowanie zakupu radiowozu policyjnego

15.830,00 zł

W porozumienia z Komendą Wojewódzką Policji zakupiono nowy nieoznakowany radiowóz policyjny, który będzie wykorzystywany także na terenie Gminy Czarny Bór. Na mocy porozumienia w 2020 roku Gmina przekazała dotację celową wysokości 15.830,00 zł.

W ramach wydatków bieżących poniesiono kwotę 207.856,14 zł. Na bieżące utrzymanie ochotniczych straży pożarnych wydano 127.794,99 zł, z tego m.in.: dotacje dla jednostek OSP z terenu gminy na ochronę przeciwpożarową i utrzymanie gotowości bojowej 101.646,35 zł, 2.909,00 zł na ubezpieczenia od NNW członków OSP biorących udział w akcjach ratowniczych, 861,00 zł na przeglądy techniczne obiektów budowlanych (remiz strażackich) oraz 22.378,64 zł na doposażenie i remonty remiz strażackich, w tym wydatki poniesione w ramach funduszu sołeckiego – 16.514,39 zł. Na dofinansowanie zakupu środków rzeczowych dla jednostki Policji wydano 2.189,40 zł. Zabezpieczono środki i dokonano wydatków w związku z wystąpieniem zagrożenia powodziowego na terenie gminy w miesiącu październiku 2020 roku w kwocie 2.477,61 zł.

Tabela 21. Wykaz dotacji celowych przekazanych dla OSP na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku.

Lp.	Nazwa podmiotu dotowanego (przeznaczenie/cel)	Plan na 2020 r.	Wykonanie za 2020 r.	%
Ochrona przeciwpożarowa i bezpieczeństwo publiczne		331.646,35	331.646,35	100,00
1.	Ochotnicza Straż Pożarna w Borównie -zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	15.000,00	15.000,00	100,0
2.	Ochotnicza Straż Pożarna w Czarnym Borze -zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	21.000,00	21.000,00	100,0

Lp.	Nazwa podmiotu dotowanego (przeznaczenie/cel)	Plan na 2020 r.	Wykonanie za 2020 r.	%
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Grzędach -zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	25.000,00	25.000,00	100,0
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Jaczkowie -zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	22.000,00	22.000,00	100,0
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Witkowie -zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	18.646,35	18.646,35	100,0
6.	Ochotnicza Straż Pożarna w Grzędach -dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego	230.000,00	230.000,00	100,0

Istotne działania w zakresie przeciwdziałania Covid-19 w 2020 roku:

W skutek konieczności podjęcia odpowiednich działań zabezpieczających w związku z pandemią Covid-19, z rezerwy celowej zadysponowano w 2020 roku środki na ten cel w wysokości 78.000,00 zł. Z powyższej kwoty wydano 75.394,14 zł z przeznaczeniem na zakup maseczek i środków dezynfekujących. Ponadto w ramach przeciwdziałania Covid-19:

- Gmina przekazała wsparcie finansowe na zakup środków ochronnych do pobliskich szpitali w Kamiennej Górze i Wałbrzychu, do których najczęściej trafiają mieszkańcy gminy, w łącznej kwocie 25.000,00 zł.
- Radnym gminy oraz sołtysom zostały przekazane maseczki ochronne, po które mogli się zgłaszać mieszkańcy gminy. Gmina zakupiła i przekazała również środki ochrony osobistej (maseczki, rękawiczki, płyny do dezynfekcji) pracownikom Urzędu Gminy, podległych instytucji, w tym szkole i Ośrodkowi Pomocy Społecznej. Środki ochronne przekazane zostały również na rzecz Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu i Komisariatu w Boguszowie – Gorcach (działania tych służb swoim zasięgiem obejmują teren gminy) oraz dla pracowników i pacjentów Zakładu Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze.
- Na nośnikach internetowych, prowadzonych przez Urząd Gminy, czyli na stronie www oraz na fanpage-u Gminy na fb na bieżąco są zamieszczane wytyczne Ministerstwa Zdrowia, GIS oraz innych instytucji.
- Wykonywano ozonowanie pomieszczeń Urzędu Gminy oraz jednostek podległych, w tym Biblioteki+ Centrum Kultury, świetlic wiejskich, szkoły, przedszkola oraz placów zabaw i siłowni zewnętrznych. Dezynfekcja odbywała się na podstawie umowy partnerskiej zawartej pomiędzy samorządem a firmą, która uzyskała na ten cel dofinansowanie w ramach walki z Covid-19 (gmina nie ponosi kosztów dezynfekcji).
- Wśród pracowników Urzędu Gminy oraz jednostek podległych, w tym Biblioteki+ Centrum Kultury, szkoły, Ośrodka Pomocy Społecznej przeprowadzono testy otrzymane ze Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu.
- Gmina uzyskała dofinansowanie na zakup komputerów do nauki zdalnej dla uczniów w ramach Programów „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+” w ilości w sumie 42 laptopów (środki zewnętrzne).
- Organizacja imprez odbywała się w ograniczonym zakresie (Dożynki, Wyścig Kolarski o Puchar Wójta Gminy w Jaczkowie, współorganizacja Półmaratonu „Z flaga na Trójgarbie” we współpracy z Gminą Stare Bogaczowice (przesunięcie terminu z maja na wrzesień), odwołanie Dolnośląskiego Święta Pieroga, Gminnego Dnia Seniora, Jubileuszy Par Małżeńskich, Wigilii dla osób potrzebujących).
- Zaangażowano pracowników Biblioteki+ Centrum Kultury w dostarczenie upominków dla dzieci z okazji Dnia Dziecka oraz Mikołajek (objazd gminy z zachowaniem zasad sanitarnych).

3.10. OCHRONA ZDROWIA

Na obszarze gminy świadczenia zdrowotne świadczą 3 placówki ochrony zdrowia: NZOZ „Czarny Bór”, Praktyka Lekarza Rodzinnego oraz Gabinet stomatologiczny. Ponadto w gminie prowadzi działalność Zakład Lecznictwa Odwykowego dla osób uzależnionych od alkoholu w Czarnym Borze. W gminie sprzedaż prowadzi 1 apteka ogólnodostępna.

Inwestycje i działania 2020

Wydatki na ochronę zdrowia w 2020 roku obejmowały ogółem kwotę 37.396,63 zł. Na działalność w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wydatkowano 35.596,31 zł, w tym: 19.086,87 zł na wynagrodzenia wraz ze składkami członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii. Pozostałą część wydatków przeznaczono na realizację szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych, działalność świetlic środowiskowych i opiekuńczo-wychowawczych oraz wydatki związane z przeciwdziałaniem Covid-19. Ponadto w ramach przeciwdziałania narkomanii sfinansowano wydatki na kwotę 1.800,32 zł.

OCHRONA ZDROWIA:

37.396,63 zł

Realizacja programów

→ Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii na terenie Gminy Czarny Bór na 2020 rok

Podstawowym celem Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych. Zadania programu obejmują: zwiększenie dostępności pomocy prawnej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem; prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej dla mieszkańców gmin oraz przestrzeganie zasad obrotu napojami alkoholowymi i ustawy o narkomanii. Na terenie Gminy Czarny Bór, za zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii zawarte w Programie, odpowiada Wójt Gminy Czarny Bór, a realizuje je: Urząd Gminy Czarny Bór, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Biblioteczno-Kulturalne oraz Placówki Oświatowe.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, realizując zadania określone w Programie, regulowała sprzedaż alkoholu na terenie gminy. W 2020 roku na terenie gminy zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych posiadały 32 podmioty, w tym 26 podmiotów w obrocie handlowym. Środki uzyskane z tytułu udzielonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu wyniosły 63 916,67 zł. Do Komisji wpłynęło 7 zgłoszeń przypadków nadużywania alkoholu.

Tabela 22. Realizacja Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii w 2020 roku.

Lp.	Zadanie programu	Realizacja 2020
I.	ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY PRAWNEJ, TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM	
1.	Wspieranie idei reintegracji zawodowej i społecznej osób dotkniętych problemem uzależnień.	Gminna Komisja rozwiązywania Problemów Alkoholowych, poprzez współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej (OPS), wymianę informacji, wspiera idee reintegracji zawodowej i społecznej. W trakcie rozmów z osobami uzależnionymi i ich rodzinami członkowie komisji przekazują informacje o możliwości zmiany swojej sytuacji zawodowej.
2.	Podjęcie starań o wznowienie działalności punktu konsultacyjnego oraz kontynuacja funkcjonowania telefonu zaufania m.in dla osób z rodzin zagrożonych problemami alkoholowymi oraz eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi.	W 2020 roku nie działał punkt konsultacyjny. Jednak osoby zainteresowane uzyskaniem specjalistycznego prawnego wsparcia odbywały indywidualne rozmowy z Koordynatorem Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomani, który posiada wykształcenie prawnicze i wieloletnie doświadczenie w zakresie poradnictwa prawnego.

3.	Prowadzenie indywidualnych rozmów profilaktycznych, motywujących z osobami zgłoszonymi przez policję, Ośrodek Pomocy Społecznej, członków rodzin, kuratorów sądowych, pedagogów szkolnych i inne osoby - rozmowy prowadzone, w trakcie posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii zwołuje swoje posiedzenie co najmniej raz w miesiącu. W trakcie posiedzeń prowadzone są rozmowy z wezwanymi osobami. Rozmowy mają na celu diagnozę aktualnego stanu związanego z nadużywaniem alkoholu, motywację do zmiany i określenie planu dalszego postępowania.
4.	Podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.	Przy braku współpracy z osobą wezwaną, jej oporem co do podjęcia leczenia, Gminna Komisja podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia przez sąd obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec takiej osoby.
5.	Kierowanie uzależnionych do placówek odwykowych, pomoc rodzinom osób podejmujących leczenie.	Gminna Komisja w trakcie swoich posiedzeń i spotkań z osobami z problemem uzależnienia informuje o możliwości uzyskania wsparcia terapeutycznego w placówkach znajdujących się zarówno na terenie gminy, jak i w gminach ościennych.
6.	Utrzymanie współpracy z Zakładem Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze, policją, kuratorami sądowymi, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, pedagogami szkolnymi, dyrektorami szkół, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu monitorowania zjawiska alkoholizmu i narkomanii na terenie gminy i podejmowanie stosownych działań w sytuacjach tego wymagających.	Gminna Komisja utrzymuje współpracę zarówno z Zakładem Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze, policją, kuratorami sądowymi, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, pedagogami szkolnymi, dyrektorami szkół, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Współpraca odbywa się na zasadzie przepływu informacji, rozmów bezpośrednich. Ponadto członek komisji jest równocześnie członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego, co pozwala na szybką i efektywną wymianę informacji i podejmowanie skoordynowanych działań.
7.	Utrzymanie kontaktu z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu i innymi komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powiatu wałbrzyskiego w celu wymiany doświadczeń oraz integracji działań profilaktycznych.	W roku 2020, z uwagi na ogólną sytuację związaną z epidemią Covid-19, kontakt z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) odbywał się jedynie drogą telefoniczną w nielicznych sprawach.
8.	Organizowanie pomocy psychologicznej z udziałem pedagogów, psychologa, pracowników socjalnych OPS, wychowawców świetlic środowiskowych.	Ze środków Gminnej Komisji finansowane były, jak co roku, zajęcia profilaktyczne w świetlicach środowiskowych. Rodziny dotknięte problemem uzależnienia miały także możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej.
9.	Systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z uzależnionymi i ich rodzinami. Szkolenie członków komisji oraz przedstawicieli grup zawodowych stykających się w środowisku pracy z problemem uzależnień.	W 2020 roku szkolenia nie były organizowane.
10.	Upowszechnianie stosowania procedury „Niebieskiej Karty” oraz koordynacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym i narkomanii.	W celu upowszechnienia stosowania procedury „Niebieskiej Karty”, we współpracy z OPS w Czarnym Borze przeprowadzono kampanię informacyjną poprzez rozpowszechnienie ulotek tematycznych.
11.	Oddziaływania edukacyjno-korekcyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	Członkowie komisji informowali o możliwości podjęcia terapii w formie oddziaływań edukacyjno-korekcyjnych, prowadzonych na terenie powiatu wałbrzyskiego.
II. PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ I INFORMACYJNEJ DLA MIESZKAŃCÓW GMINY		
A. Działalność edukacyjna dla dzieci, młodzieży i dorosłych		
1.	Przygotowanie i realizacja programów przeciwdziałania młodzieżowej patologii społecznej zgodnie z zapotrzebowaniem danego środowiska na treść i formę zajęć -współpraca z prowadzącymi	W 2020 roku tego typu programy nie były realizowane.

	świetlice profilaktyczne, szkołami, OPS, przedszkolem, centrum kultury i innymi instytucjami.	
2.	Kontynuowanie tematyki profilaktyki uzależnień w świetlicach profilaktycznych, wyposażanie w sprzęt niezbędny do tego celu.	Świetlice kontynuowały swoje działania profilaktyczne. W razie zapotrzebowania na sprzęt lub pomoce zwracały się z prośbą o ich sfinansowanie.
3.	Organizowanie i finansowanie programów profilaktycznych w szkołach: przeprowadzanie spektakli o tematyce związanej ze zwalczaniem środków uzależniających na terenie szkół, jak również uwzględnianie w programach nauczania wiedzy o szkodliwości spożywania alkoholu i zażywania środków narkotycznych – prowadzenie kampanii informacyjnych i zajęć profilaktycznych.	Zespół Szkolno-Przedszkolny realizował programy edukacyjne rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), np. „Przyjaciele Zippiego”.
4.	Wspomaganie alternatywnych form spędzania wolnego czasu: a) zajęcia sportowo-rekreacyjne, b) zajęcia plastyczne, teatralne i muzyczne ukazujące zalety funkcjonowania bez uzależnień, c) współfinansowanie programów profilaktycznych na koloniach i obozach.	Komisja aktywnie wspiera alternatywne formy spędzania wolnego czasu poprzez finansowanie konkursów, zajęć sportowych, wyjazdów kolonijnych z elementami profilaktyki. Jednak z uwagi na sytuację epidemiczną w roku 2020 działania te były mocno ograniczone.
5.	Promowanie tworzenia grup edukacyjnych dla rodziców w celu uświadomienia zagrożeń związanych z uzależnieniami, nauka umiejętności społecznych.	W 2020 roku nie podejmowano działań w zakresie promowania tworzenia grup edukacyjnych dla rodziców.
6.	Promowanie wprowadzania problematyki zapobiegania uzależnieniom do programów wychowawczych jednostek organizacyjnych działających w systemie oświaty.	-
7.	Podejmowanie działań zmierzających do zdobycia przez osoby pracujące z młodzieżą umiejętności wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na prawdopodobieństwo zażywania narkotyków lub spożywania alkoholu.	W 2020 roku nie prowadzono tego typu wsparcia.
B. Działalność informacyjna		
1.	Edukacja i informacja publiczna wśród mieszkańców gminy z wykorzystaniem imprez rekreacyjno-edukacyjnych i sportowych.	W związku z epidemią Covid-19 większość zaplanowanych imprez nie odbyła się.
2.	Przeprowadzanie kampanii antyuzależnieniowych na terenie gminy, szczególnie przy okazji masowych imprez.	W związku z epidemią Covid-19 większość zaplanowanych imprez nie odbyła się.
3.	Organizowanie konkursów o tematyce uzależnień oraz promowanie zdrowego stylu życia.	W 2020 roku komisja nie organizowała konkursów.
4.	Zakup książek i broszur o tematyce uzależnień.	Zakup broszur dot. Procedury Niebieskiej Karty.
5.	Udział w ogólnopolskich akcjach.	Nie prowadzono działań.
6.	Organizacja badań i sondaży opinii, lokalnych diagnoz i ekspertyz w zakresie uzależnień.	Nie organizowano.

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Tabela 23. Zakres przedmiotowy wydatków gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na 2020 rok

Lp.	Przedmiot wydatków	Kwota [zł]
1.	Działalność edukacyjna dla dzieci, młodzieży i dorosłych:	
	– programy profilaktyczne w środowisku	5.443,23
	– programy profilaktyczne w szkołach, świetlice środowiskowe	1.014,69
	– zajęcia sportowe	800,32
	– programy profilaktyczne w trakcie wypoczynku letniego	10.011,52
2.	Pomoce dydaktyczne do świetlic.	

Lp.	Przedmiot wydatków	Kwota [zł]
3.	Zwiększenie dostępności pomocy prawnej, terapeutycznej rehabilitacyjnej i informacyjnej dla osób uzależnionych:	
	– opinie biegłych, opłaty sądowe	40,00
	– poradnictwo psychologiczne i prawne	6.000,00
	– działalność punktu konsultacyjnego	
	– zakup książek, broszur itp.	1.000,00
	– oddziaływania edukacyjno-korekcyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie	
4.	Wynagrodzenie członków GKRPAiN	13.086,87

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

3.11. POMOC SPOŁECZNA I RODZINA

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Czarny Bór realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze. Jego działalność obejmuje m.in. wykonywanie zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z funduszy pomocy społecznej na terenie gminy w 2020 roku korzystało 165 gospodarstw domowych (263 osoby), które pobrały świadczenia na łączną kwotę 438.372 zł. Najczęstszą przyczyną pobierania świadczeń było bezrobocie (49 gospodarstw), długotrwała lub ciężka choroba (39 gospodarstw) oraz niepełnosprawność (35 gospodarstw). Szczegółowe informacje dotyczące wydatków z funduszy pomocy społecznej w 2020 roku przedstawione zostały w tabelach poniżej:

Tabela 24. Wydatki z funduszy pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej w 2020 roku.

Nazwa	Liczba gospodarstw	Liczba osób	Kwota [zł]
Ogółem	165	263	438.372
Bezdomność	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	19	16.982
Bezrobocie	49	81	146.943
Niepełnosprawność	35	37	167.850
Długotrwała lub ciężka choroba	39	47	28.804
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - rodzina wielodzietna	6	28	10.560
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - rodzina niepełna	5	22	14.667
Alkoholizm	5	5	11.459
Narkomania	1	1	
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	
Przemoc w rodzinie			
Sytuacja kryzysowa			
Trudności w integracji osób, które otrzymały w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą			
Ubóstwo	11	11	31.107
Zdarzenie losowe	5	10	10.000

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Tabela 25. Wydatki z funduszy pomocy społecznej w 2020 roku.

Nazwa	Kwota [zł]
Zadania własne OPS	1.128.476,35
Zasiłki zostały wypłacone w następujących formach:	
– dożywianie 58 osób w tym: 54 dzieci, 4 dorosłe,	116.980,90
– usługi opiekuńcze dla 2 osób	16.708,69
– zasiłki celowe dla 47 rodzin	46.442,54
– zasiłki okresowe dla 54 rodzin	58.500,00

Nazwa	Kwota [zł]
– składki zdrowotne opłacane za 24 podopiecznych	14.050,57
– opłata za pobyt dzieci w domu dziecka lub innej placówce (4 dzieci)	73.772,16
– zasiłki stałe dla 24 osób	151.604,01
– opłata za pobyt w DPS (2 osoby)	59.972,33
– wynagrodzenia, ZUS, FP, odpis na ZFŚS	493.931,25
– zakup materiałów, energii, usług zdrowotnych i pozostałych	80.863,45
– wynagrodzenie za sprawowanie opieki	-
Darowizny (organizacja wigilii)	2.745,45
Program „Wspieraj Seniora”	12.905,00
Dodatki mieszkaniowe dla 32 rodzin	52.566,23
Dodatki energetyczne dla 29 rodzin	3.335,21
Zadania zlecone OPS	6.909.998,04
Zasiłki wypłacone w następującej formie:	
– składki zdrowotne opłacane za 13 podopiecznych (świadczenia pielęgnacyjne)	17.238,84
– świadczenia rodzinne wraz z dodatkami w ilości dla 362 rodzin	1.422.571,17
– fundusz alimentacyjny dla 21 osób	120.997,18
– wynagrodzenia, ZUS, FP, odpis na ZFŚS, materiały, usługi	41.937,65
– świadczenia wychowawcze dla 524 rodzin	5.084.334,63
– wynagrodzenia, ZUS, FP, materiały, usługi	42.958,57
– program dobry start dla 581 uczniów wraz z kosztami	179.960,00
Pomoc materialna dla 41 uczniów	49.973,48
Karta dużej rodziny	174,83
Asystent rodziny dla - rodzin	
Kłeska żywiłowa	10.000,00
Projekt EFS Aktywny Czarny Bór	135.066,91
Ogółem wydatki w okresie 01-12/2020	8.289.591,05

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Tabela 26. Wydatki na świadczenia rodzinne i opiekuńcze w 2020 roku.

Nazwa	Kwota [zł]
Zasiłki rodzinne	281.290,00
Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:	155.845,00
- urodzenia dziecka	6.000,00
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	21.200,00
- samotnego wychowywania dziecka	27.213,00
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	7.420,00
- rozpoczęcia roku szkolnego	12.700,00
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	26.022,00
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	55.290,00
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami ogółem	437.135,00
Zasiłki pielęgnacyjne	287.651,00
Świadczenie pielęgnacyjne	417.798,00
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	22.000,00
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	4.000,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	29.226,00
Świadczenie rodzicielskie	86.668,00
Razem	1.284.478,00
Zasiłki dla opiekunów	48.560,00

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Tabela 27. Bezdomność w 2020 roku.

Nazwa	2020
Liczba osób bezdomnych	0

Tabela 28. Bezrobocie na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku.

Nazwa	31.12. 2020
Bezrobotni ogółem [os.], w tym:	81
kobiety	11
do 25 roku życia	3
długotrwale bezrobotni	30

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Inwestycje i działania 2020

POMOC SPOŁECZNA:

1.268.387,04 zł

Na zadania z zakresu **pomocy społecznej** w 2020 roku wydatkowano 1.268.387,04 zł, w tym w ramach zadań zleconych: 21.835,21 zł. Pozostałą kwotę 1.246.551,83 zł wydatków sfinansowano z następujących środków:

- dotacja celowa z budżetu państwa na dofinansowanie realizacji zadań własnych gminy 401.282,58 zł
- środki UE w ramach realizacji projektu Aktywny Czarny Bór przekazane gminie w 2019 r. 135.066,91 zł
- dotacja z Powiatu Wałbrzyskiego na dofinansowanie organizacji prac społecznie użytecznych 7.628,70 zł
- środki własne gminy 702.573,64 zł

Na ogólną kwotę wydatków w ramach pomocy społecznej składają się m.in. następujące pozycje: 500.490,30 zł - wynagrodzenia i pochodne, 206.297,19 zł - wydatki bieżące związane z działalnością Ośrodka Pomocy Społecznej, 426.532,64 zł - świadczenia na rzecz osób fizycznych oraz 135.066,91 zł - wydatki na realizację projektu Aktywny Czarny Bór dofinansowanego ze środków UE:

→ Realizacja projektu Aktywny Czarny Bór

Projekt realizowany był w latach 2019-2020 i miał na celu przywrócenie uczestnikom (10 os.) korzystającym ze świadczeń OPS w Czarnym Borze, zagrożonych wykluczeniem społecznym, zdolności do prawidłowego funkcjonowania w rodzinie, w społeczności oraz poprawę i wzmocnienie ich zdolności do poszukiwania i podjęcia pracy.

Ponadto w ramach powyższych kwot dokonano wydatków z następującym przeznaczeniem:

- 52.566,23 zł - na dodatki mieszkaniowe dla 32 rodzin;
- 21.835,21 zł - na realizację zadań zleconych w ramach, których sfinansowano m.in.:
 - ✓ dodatki energetyczne dla 29 rodzin (wraz z kosztami obsługi - 65,39 zł) 3.335,21 zł
 - ✓ specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 1 osoby 8.500,00 zł
 - ✓ zapomogi losowe dla osób poszkodowanych w wyniku klęsk żywiołowych 10.000,00 zł
- 1.046.204,19 zł - na realizację zadań własnych z zakresu pomocy społecznej, z czego:
 - ✓ dożywianie 54 dzieci oraz 4 osób dorosłych 116.980,90 zł
 - ✓ usługi opiekuńcze dla 1 osoby 8.208,69 zł
 - ✓ zasiłki celowe dla 47 rodzin 46.442,54 zł
 - ✓ zasiłki okresowe dla 54 rodzin 58.500,00 zł
 - ✓ składki zdrowotne opłacane za 24 podopiecznych 14.050,57 zł
 - ✓ zasiłki stałe na 24 osób 151.604,01 zł
 - ✓ opłata za pobyt w dps (2 osoby) 59.972,33 zł
 - ✓ wynagrodzenia i pochodne pracowników OPS 479.376,61 zł
 - ✓ koszty bieżącego funkcjonowania OPS (materiały, energia, usługi i itp.) 95.418,09 zł

✓ organizacja Wigilii – wydatki sfinansowane z uzyskanych darowizn	2.745,45 zł
✓ realizacja programu <i>Wspieraj Seniora</i>	12.905,00 zł

Ponadto w 2020 roku wydatkowano kwotę 12.714,50 zł z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń osobom wykonującym prace społecznie użyteczne. Dofinansowanie przekazane na ten cel przez Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu wyniosło: 7.628,70 zł. Najemcy lokali komunalnych korzystali z dopłat do czynszu i mediów w postaci dodatków mieszkaniowych i energetycznych finansowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Z dodatków mieszkaniowych korzystało średnio 15 osób miesięcznie, natomiast z dodatków energetycznych średnio 13 osób miesięcznie.

W 2020 roku wsparto również działania seniorów poprzez współpracę klubów seniora z gminnymi instytucjami przy pozyskiwaniu środków na realizację projektów oraz działalność Uniwersytetu III Wieku. „Zdrowi i bezpieczni, czyli Atrakcyjni dla Gminy Czarny Bór” to wspólny projekt Stowarzyszenia Atrakcyjni oraz Biblioteki+ Centrum Kultury w Czarnym Borze, który otrzymał dofinansowanie ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. W ramach zadania zakupiono m.in. sprzęt służący do dezynfekcji pomieszczeń.

W dziale **rodzina**, łącznie do końca 2020 roku, wydatkowano: 7.005.397,45 zł. Na zadania z zakresu pomocy rodzinie wydano 6.983.945,06 zł, w tym

RODZINA:

7.005.397,45 zł

w ramach zadań zleconych kwotę: 6.910.172,87 zł i w ramach środków własnych 73.772,19 zł. Na ogólną kwotę wydatków w tym dziale składają się m.in. następujące pozycje: wynagrodzenia i pochodne (65.151,45 zł), wydatki bieżące związane z działalnością statutową Ośrodka Pomocy Społecznej (116.740,63 zł) oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych (6.802.052,98 zł). W ramach kwoty 6.910.172,87 zł wydatków na realizację zadań zleconych, sfinansowano:

✓ świadczenia rodzinne wraz z dodatkami dla 362 rodzin	1.422.571,17
✓ fundusz alimentacyjny dla 21 osób	120.997,18
✓ wynagrodzenia wraz z pochodnymi pracowników (+materiały i usługi do obsługi świadczeń)	41.937,65
✓ świadczenia wychowawcze dla 524 rodzin („500+)	5.084.334,63
✓ wynagrodzenia wraz z pochodnymi pracowników („500+“)(+materiały i usługi do obsługi świadczeń)	42.958,57
✓ składki zdrowotne opłacane za 13 podopiecznych (św. pielęgnacyjne)	17.238,84
✓ koszty realizacji programu Karta Dużej Rodziny	174,83
✓ świadczenia w ramach programu Dobry Start	179.960,00

Ponadto wydatkowano ze środków własnych 73.772,16 zł, na zakupy usług związanych z pobytem dzieci z terenu gminy w ośrodkach pełniących funkcję rodzin zastępczych. Wydatki majątkowe w tym dziale związane były z budową żłobka i obejmowały kwotę 21.452,39 zł:

→ Budowa żłobka w Czarnym Borze

21.452,39 zł

Budowa żłobka ma na celu utworzenie miejsc opieki dla dzieci do lat 3. W 2020 roku opracowano koncepcję architektoniczną, zawarto umowy na wykonanie przyłączy do instalacji gazowej i elektrycznej jak również dokonano niezbędnych wpisów ewidencyjnych. Ponadto uzyskano dofinansowanie w wysokości 2.500.000 zł na realizację tego zadania w kolejnych latach budżetowych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Kontynuacja realizacji tego zadania planowana jest na kolejne lata. Złożono także wniosek o dofinansowanie tego zadania z Rządowego Programu Maluch+ i uzyskano zapewnienie takiego dofinansowania w kwocie 1.815.000 zł.

Realizacja programów

→ Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Czarny Bór na lata 2019-2029

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U 2018 r. poz. 1508 ze zm.) do zadań obowiązkowych gminy należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów

społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których nadrzędnym celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia jest także istotną potrzebą i wymogiem nowej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Czarny Bór związanej z nowymi możliwościami pozyskiwania funduszy strukturalnych na rozwój lokalny, w tym na politykę społeczną. Dokument jest również wyrazem dążenia władz do zapewnienia mieszkańcom jak najlepszych warunków życia na jej terenie. Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze. Realizacja działań wynikających ze Strategii odbywa się zgodnie z harmonogramem ujętym w opracowywanych corocznie planach.

Tabela 29. Realizacja Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Czarny Bór na lata 2019-2029 w 2020 roku.

Lp.	Cel strategiczny	Mienniki oceny	2020
1.	CEL STRATEGICZNY 1. WZMACNIANIE PRAWIDŁOWEJ ROLI RODZINY	Liczba rodzin objętych pracą socjalną;	113
		Liczba asystentów rodziny;	1
		Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym;	158
		Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej;	1
		Liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;	13
		Liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia;	2
		Liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym;	0
		Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji i profilaktyki zdrowotnej.	0
2.	CEL STRATEGICZNY 2. AKTYWIZACJA ŚRODOWISKA NA RZECZ OGRANICZANIA WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO	Liczba osób z niepełnosprawnością w bazie OPS;	123
		Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną;	22
		Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej;	22
		Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi;	2
		Liczba miejsc pobytu w ośrodkach wsparcia.	0
3.	CEL STRATEGICZNY 3. PREWENCJA DOTYCZĄCA OGRANICZENIU NEGATYWNYCH SKUTKÓW UZALEŻNIEŃ	Liczba akcji profilaktycznych;	1
		Ilość zorganizowanych warsztatów na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie;	0
		Ilość organizacji, które dostały wsparcie na działania mające na celu zmianę obyczajów;	0
		Ilość szkół, które uzyskały wsparcie na działania związane z zapobieganiem używania środków psychoaktywnych;	1
		Liczba osób biorących udział w specjalistycznych szkoleniach i warsztatach;	0
		Liczba osób, wobec których GKPiRPA prowadzi postępowanie dotyczące podjęcia leczenia odwykowego w specjalistycznych placówkach;	23 aktywnych kart konsultacji
		Liczba punktów konsultacyjnych prowadzonych na terenie Gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy;	0
		Liczba osób korzystających z punktów konsultacyjnych.	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

→ Program wspierania rodziny w Gminie Czarny Bór na lata 2019-2021

Celem Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, a związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak i również profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny. Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko

pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie. Adresatami programu są rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Czary Bór, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W budowę lokalnego systemu opieki nad dziećmi i rodzinami wymagającymi wielokierunkowej pomocy do jej realizacji, a terenie gminy, zaangażowane są: placówki oświatowe i kulturalne, Komisariat Policji w Boguszowie-Gorcach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnym Borze, Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe oraz parafie. Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu oraz inicjowanie nowych rozwiązań należy do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnym Borze. Program jest finansowany ze środków budżetu Gminy Czarny Bór oraz budżetu państwa (programy rządowe).

Tabela 30. Wspieranie rodziny w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	2020
1.	Liczba zatrudnionych asystentów	1
2.	Liczba rodzin objętych opieką asystenta	6
3.	Istniejące rodziny zastępcze	2
4.	Utworzone rodziny zastępcze	0
5.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach spokrewnionych	4
6.	Liczba dzieci, które wróciły do rodzin naturalnych	0
7.	Liczba dzieci umieszczonych w innej rodzinie zastępczej	0
8.	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych	2

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Tabela 31. Realizacja Programu wspierania rodziny w Gminie Czarny Bór na lata 2019-2021 w 2020 roku.

Lp.	Cele szczegółowe	Realizacja 2020
1.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.	
a)	objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w formie ciepłego posiłku, na terenie placówek oświatowych, oraz w punktach żywieniowych.	Na terenie Gminy zapewniony jest dostęp do ciepłego posiłku w placówkach oświatowych (szkoła, przedszkole). W razie konieczności udzielane są także świadczenia pieniężne na żywność.
b)	dofinansowanie wydatków, związanych z dożywianiem dzieci i młodzieży, podopiecznych placówek wsparcia dziennego,	Nie występuje.
c)	monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin poprzez kontakt i współpracę z podmiotami świadczącymi usługi medyczne na terenie Gminy Czarny Bór,	Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) jest w stałym kontakcie z placówkami lekarskimi.
d)	zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej	Przyznawane są zasiłki stałe, okresowe i celowe oraz inne świadczenia wymienione w ustawie o pomocy społecznej w miarę zgłaszanych potrzeb.
2.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	
a)	Podjęcie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie, poprzez: – zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie; – poszerzenie wiedzy na temat skutków przemocy w rodzinie; – zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych	W ramach posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego na bieżąco przekazywane są informacje na powyższe tematy.
b)	Podjęcie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez: – rozwój działalności zespołu interdyscyplinarnego; – rozwój poradnictwa specjalistycznego dla różnych kategorii ofiar;	Zarówno członkowie zespołu interdyscyplinarnego jak i pracownicy socjalni przekazują informacje o możliwości uzyskania wsparcia specjalistycznego na terenie powiatu, np. w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia w Wałbrzychu.
c)	Dostosowanie istniejącej infrastruktury instytucjonalnej do potrzeb osób dotkniętych przemocą w rodzinie, poprzez:	Zespół interdyscyplinarny i Ośrodek Pomocy Społecznej jest w stałym kontakcie z instytucjami świadczącymi specjalistyczną

	– dostępność do usług świadczonych przez placówki pomocowe osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	pomoc ofiarom przemocy. W razie potrzeby istnieje możliwość skierowania tam osób potrzebujących.
d)	Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie, poprzez: – rozwój nowych metod wsparcia środowiskowego dla dzieci i młodzieży zagrożonej lub dotkniętej przemocą w rodzinie – oferty środowiskowych form działania związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym	Nie prowadzono wsparcia.
3. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez:		
a)	systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom.	Rodziny ze wskazanej kategorii podlegają stałemu monitorowaniu. Służby takie jak pracownicy socjalni, policja, pedagodzy, w ramach zespołu interdyscyplinarnego wymieniają się na bieżąco informacjami na temat zagrożonych osób i rodzin, tworzone są plany pomocy.
b)	podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców, poprzez organizowanie i finansowanie ze środków gminy spotkań z fachowcami i terapeutami różnych specjalności	Z uwagi na obostrzenia związane z Covid-19, spotkania grupowe nie były organizowane.
c)	organizowanie porad, szkoleń, konferencji i spotkań informacyjnych służących doskonaleniu systemu współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej i instytucjami oraz organizacjami zajmującymi się organizowaniem pomocy rodzinom,	Z uwagi na obostrzenia związane z Covid-19, spotkania grupowe nie były organizowane.
d)	umożliwienie i wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów poprzez udział w warsztatach i innych formach edukacyjnych,	W 2020 roku nie organizowano szkoleń.
e)	pomoc osobom i rodzinom będącym w kryzysie.	Rodzinom znajdującym się w kryzysie proponowano zarówno wsparcie finansowe w ramach ustawy o pomocy społecznej, jak i wsparcie specjalistyczne poprzez wskazanie odpowiedniej placówki. W zakresie wsparcia specjalistycznego prawnego osoby takie mogły skorzystać ze wsparcia Koordynatora Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, który posiada wykształcenie prawnicze i wieloletnie doświadczenie w udzielaniu tego typu wsparcia.
4. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez		
a)	monitorowanie rodzin zagrożonych wykluceniem społecznym przez pracowników socjalnych	Pracownicy socjalni mają stały kontakt z takimi rodzinami, prowadząc pracę socjalną z rodzinami.
b)	zachęcanie dzieci z rodzin wieloproblemowych do uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego.	Nie dotyczy.
c)	wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dzieci	Nie realizowano.
5. Zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, w szczególności poprzez:		
a)	profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami.	Pracownicy socjalni, w ramach prowadzonej pracy socjalnej w rodzinach zagrożonych, prowadzili działania w zakresie wczesnej interwencji oraz edukacji.
b)	Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych, w szczególności:	

c)	koordynacja działań przez Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i młodzieży,	Ośrodek Pomocy Społecznej jest w stałym kontakcie z organizacjami i instytucjami prowadzącymi wsparcie dla dzieci i młodzieży zarówno na terenie gminy jak i powiatu.
d)	wspieranie i finansowanie edukacji służb społecznych w zakresie wykorzystania metody pracy interdyscyplinarnej w rozwiązywaniu problemów dziecka i rodziny,	Nie realizowano.
e)	dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne.	Pracownicy socjalni, po rozpoznaniu problemów i koordynacji, dostosowywali zakres działań naprawczych do indywidualnych sytuacji.

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

→ Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Czarny Bór na lata 2019-2022

Program zakłada działania profilaktyczne, ochronne i doskonalące dotychczasowe działania jednostek i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Nadrzędnym celem programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny, w szczególności ochrona osób doznających przemocy, w tym dzieci. Cel ten można osiągnąć jedynie przez interdyscyplinarne działania służb i podmiotów realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy i ochroną ofiar przemocy w rodzinie. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki własne gminy oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł jak również środki Gminnej Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy przez wzrost świadomości społecznej. Na terenie Gminy Czarny Bór pomocą w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej zajmuje się: Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji w Boguszowie-Gorcach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czarnym Borze oraz Zespół Interdyscyplinarny. Za realizację Programu odpowiada Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy udziale Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnym Borze. W 2020 roku procedurą Niebieskiej Karty objętych zostało 12 rodzin i w przypadku 12 procedura została zakończona.

Tabela 32. Niebieskie karty w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	2020
1.	Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty	12
2.	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	12
3.	Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty	12

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Tabela 33. Realizacja Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Czarny Bór na lata 2019-2022 w 2020 roku.

Lp.	Nazwa działania	Realizacja 2020
1.	Przeprowadzanie dodatkowych specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, funkcjonariuszy Policji w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej.	Szkolenie w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej.
2.	Systematyczna edukacja społeczności Gminy Czarny Bór poprzez lokalne środki przekazu, mająca na celu zwalczanie stereotypów utrudniających pomaganie, a także uwrażliwienie na sytuację ofiar przemocy /ulotki, broszury, plakaty, zamieszczanie w lokalnej prasie i gablotach stałych informacji, kampanie informacyjne i edukacyjne, itp./.	Kampania ulotkowa w zakresie promocji procedury Niebieskiej Karty.
3.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z następującym zakresem działań:	
	a) przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy	Przyjmowanie wniosków w ramach bieżącego funkcjonowania.

	b) występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną	Brak.
	c) występowanie do odpowiednich jednostek organizacyjnych i służb z wnioskami o podjęcie działań interwencyjnych lub prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie	W 2020 roku nie wystąpiła taka sytuacja.
	d) motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej	Przekazywano informacje gdzie na terenie powiatu odbywają się zajęcia korekcyjno-edukacyjne.
	e) inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc	W sytuacja tego wymagających podejmowane są natychmiastowe działania.
	f) monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Monitoring prowadzony na bieżąco.
	g) prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej	Dokumentacja jest prowadzona na bieżąco.
	h) powoływanie i rozwiązywanie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, w składzie ustalonym w zależności od potrzeb	Grupy robocze powoływane były w sprawach tego wymagających.
	i) kontynuowanie istnienia alarmowego telefonu zaufania w Ośrodku Pomocy Społecznej	Telefon alarmowy niezmiennie funkcjonuje od lat i jest wykorzystywany.
4.	Stosowanie procedury „Niebieska Karta”.	Prowadzone było postępowanie w zakresie 12 Kart
5.	Udzielanie bezpłatnych porad prawnych ofiarom przemocy domowej.	Nie udzielano.
6.	Współpraca z instytucjami prowadzącymi ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	Współpracowano na bieżąco ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia w Wałbrzychu.
7.	Prowadzenie poradnictwa i interwencji /działania opiekuńcze i terapeutyczne skierowane do ofiar przemocy, pouczające i izolujące oraz korekcyjno- edukacyjne kierowane do sprawców przemocy/.	Nie prowadzono.
8.	Pomoc psychologiczna dla dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie.	Nie prowadzono.
9.	Ochrona osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych przed przemocą domową i zapewnienie im pomocy psychologicznej.	Nie prowadzono.
10.	Realizowanie programów i przedsięwzięć profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania agresji w szkołach podstawowych i gimnazjum oraz świetlicach środowiskowych.	Zespół interdyscyplinarny nie prowadził tego typu wsparcia.
11.	Wszelkie inne poczynania mogące przyczynić się do powstrzymywania przemocy w rodzinie, a nieujęte w niniejszym programie.	Nie dotyczy.
	a) Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.	-
	b) Monitorowanie sytuacji w rodzinach dotkniętych przemocą, uruchamianie współpracy,	-
	c) Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu.	Prowadzono współpracę poprzez wymianę doświadczeń oraz zgłaszanie ewentualnych potrzeb w zakresie interwencji.
	d) Kontynuacja współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji- ułatwi to przepływ informacji, co pomoże w określeniu potrzeb rodziny i umożliwi opracowanie spójnego planu pomocy.	Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco współpracuje zarówno ze służbami (policja, służba zdrowia) jak i jednostkami edukacyjnymi, zespołami powołanymi w gminie (Komisja Alkoholowa, zespół interdyscyplinarny). Uzyskane informacje wykorzystywane są do organizacji odpowiedniej, dla danego środowiska, pomocy.

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

→ **Wieloletni program osłonowy Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2019-2023**

Wieloletni Program Osłonowy Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2019-2023 jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej, dotyczącym realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie pomocy społecznej, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ww. ustawy. Celem programu osłonowego jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Na terenie Gminy Czarny Bór zamieszkują rodziny, które nie spełniają kryteriów ustawowych do udzielenia świadczeń z pomocy społecznej, a które z uwagi na trudną sytuację życiową w jakiej się znajdują, wymagają wsparcia. Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 umożliwi udzielenie pomocy w formie posiłków dla dzieci i uczniów bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego i wydawania decyzji administracyjnej. Program osłonowy realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze jako samorządowa jednostka pomocy społecznej we współpracy z innymi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi Gminy Czarny Bór (szkołami i przedszkolami) oraz szkołami i przedszkolami prowadzonymi przez inne jednostki samorządu terytorialnego albo podmiotami prowadzącymi szkoły lub przedszkola niepubliczne do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Gminy Czarny Bór. Koordynatorem programu osłonowego jest Wójt Gminy Czarny Bór. Program osłonowy jest finansowany ze środków własnych Gminy Czarny Bór oraz dotacji z budżetu państwa otrzymanej w ramach dofinansowania wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”. W 2020 roku pomocą, w ramach wieloletniego programu osłonowego Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2019-2023, objętych zostało 54 dzieci.

Tabela 34. Realizacja wieloletniego programu osłonowego Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2019-2023 w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	2020
1.	liczba dzieci objętych pomocą w ramach wieloletniego programu osłonowego Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2019-2023	54

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

3.12. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA

Współpraca wewnętrzna

Organizacje pozarządowe działają na rzecz wybranego interesu nie kierując się osiągnięciem zysku i stanowią znaczny potencjał społeczny. Tworzone są przez ludzi autentycznie zaangażowanych w problemy społeczne i zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców gminy Czarny Bór. Priorytetem gminy jest jak najlepsze zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzą jej mieszkańcy, a aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi i liderami środowisk lokalnych, jest jednym z elementów efektywnego kierowania jej rozwojem. Na terenie gminy działa 9 klubów sportowych, stowarzyszenia seniora oraz Uniwersytet III Wieku. W 5 jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych zrzeszonych jest ponad 100 strażaków, a Mieszkańcy gminy wykazują się aktywnością na wielu polach, angażując się w lokalne przedsięwzięcia.

Realizacja programów

→ **Program współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok**

Program współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok stanowi dokument określający w perspektywie rocznej cele, zasady, przedmiot i formy współpracy, a także priorytetowe zadania publiczne, realizowane w ramach współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rzecz jego mieszkańców. Program jest istotnym elementem lokalnej polityki społecznej

i finansowej Gminy oraz wyrazem zaangażowania samorządu i organizacji pozarządowych w tworzenie planu współdziałania na zasadach uczciwej konkurencji i jawności. Jest on również dokumentem określającym ramy wzajemnej współpracy dla dobra i rozwoju lokalnej społeczności. Głównym celem Programu jest lepsze zaspokajanie potrzeb społecznych oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców gminy. W 2020 roku współpraca z podmiotami dotyczyła realizacji zadań z zakresu:

- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- wypoczynku dzieci i młodzieży.

W 2020 roku gmina zlecała realizację zadań na podstawie ustawy, z zastosowaniem:

- trybu konkursowego,
- trybu pozakonkursowego (tzw. „mały grant”).

Środki planowane na realizację Programu w 2020 roku ustalone zostały w wysokości nie mniejszej niż 50.000 zł. Ostateczna wysokość środków na realizację Programu współpracy określona została w uchwale budżetowej na 2020 rok. W ramach 5 otwartych konkursów ofert złożonych zostało 10 ofert realizacji zadania publicznego, z czego do realizacji przyjętych zostało 10 z nich. W ramach trybu pozakonkursowego złożone zostały 2 oferty i obie zostały przyjęte do realizacji. Łącznie zawartych zostało 12 umów na realizację na zadań publicznych. Rezultaty realizacji zadań publicznych obejmują m.in.:

- podniesienie poziomu wyszkolenia sportowego dzieci i młodzieży,
- upowszechnianie sportu wśród lokalnej społeczności,
- promowanie aktywności sportowej osób niepełnosprawnych,
- pielęgnowanie polskości, tradycji i ludowego dziedzictwa kulturowego,
- zwiększanie dostępu społeczeństwa do dóbr kultury,
- rozwój różnych form aktywności osób starszych przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej,
- poprawa jakości poziomu życia osób starszych,
- zachęcanie młodych ludzi do aktywnego spędzenia wolnego czasu,
- zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym wynikającym z braku zorganizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Niefinansowe formy współpracy z organizacjami pozarządowymi obejmowały udostępnianie sal, wsparcie merytoryczne oraz informowanie o innych źródłach finansowania.

Tabela 35. Wykaz przekazanych dotacji dla jednostek sektora dla jednostek spoza sektora finansów w 2020 roku.

Lp.	Nazwa podmiotu dotowanego (przeznaczenie/cel)	Rodzaj dotacji	Plan na 2020 r.	Wykonanie za 2020 r.	%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego			15.000,00	15.000,00	100,0
1.	Stowarzyszenie Górali Czarnoborskich	celowa	15.000,00	15.000,00	100,0
Kultura fizyczna			160.000,00	140.000,00	87,5
1.	UKN Melafir Czarny Bór	dotacje celowe na zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu	89.500,00	89.500,00	100,0
2.	SLZS SKALNIK Czarny Bór		10.000,00	10.000,00	100,0
3.	KS LZS ISKRA Witków		15.000,00	15.000,00	100,00
4.	Stowarzyszenie ATRAKCYJNI Czarny Bór *dotacja niewykorzystana i zwrócona		3.500,00	0,00*	0,00
5.	GLKS HUSARIA Grzędy		10.000,00	10.000,00	100,0
6.	Stowarzyszenie KLUB SENIORÓW Witków		3.500,00	3.500,00	100,0
7.	LZS JOKER Jaczków		10.000,00	10.000,00	100,0
8.	DSSN AKTYWNI Wrocław		2.000,00	2.000,00	100,0
OGÓŁEM:			175.000,00	155.000,00	

Źródło Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 42/2021 Wójta Gminy Czarny Bór z dnia 31.03.2021 r.

Tabela 36. Mierniki efektywności ujęte w § 10 Programu Współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020 dotyczącym sposobu oceny jego realizacji.

Lp.	Nazwa miernika efektywności	2020
1.	liczba zadań publicznych, które otrzymały dofinansowanie w ramach Programu	12
2.	liczba organizacji pozarządowych biorących udział w realizacji Programu	9
3.	liczba ofert złożonych przez organizacje pozarządowe na ogłoszone konkursy ofert	12
4.	liczba ofert złożonych przez organizacje pozarządowe z własnej inicjatywy w tym liczba ofert złożonych z wnioskiem pominięcia konkursu ofert (art. 19a ustawy)	2
5.	liczba podpisanych umów na powierzenie i na wsparcie realizacji zadań publicznych	12
6.	beneficjenci zrealizowanych działań publicznych ujętych w Programie	zawodnicy klubów sportowych, dzieci i młodzież szkolna, członkowie stowarzyszeń i zespołów ludowych, seniorzy, cała społeczność gminna
7.	wysokość środków finansowych z budżetu Gminy przeznaczonych na realizację Programu	155.000,00
8.	liczba skonsultowanych projektów aktów prawa miejscowego i liczba organizacji pozarządowych biorących udział w konsultacjach zgodnie z uchwałą, o której mowa w Rozdziale XI ust 2 Programu	1

Tabela 37. Otwarty konkurs ofert na realizację w 2020 roku zadań publicznych.

Obszar: „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej” Nazwa zadania w ogłoszeniu konkursowym: „Wspieranie i wiekowych, w sportowym w i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży w różnych kategoriach oparciu o gminną bazę sportową, poprzez szkolenie oraz uczestnictwo we współzawodnictwie zakresie sportów zimowych”			
Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania zgodnie z ofertą	Kwota przyznanej dotacji w zł
1.	Uczeniowski Klub Narciarski "Melafir"	Organizacja szkolenia sportowego i upowszechnianie współzawodnictwa sportowego w zakresie narciarstwa biegowego i biathlonu na terenie Gminy Czarny Bór	75.000

Obszar: „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej”

Nazwa zadania w ogłoszeniu konkursowym: Wspieranie sportu oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w tym zakresie poprzez wsparcie realizacji programów szkolenia sportowego w zakresie gier zespołowych oraz uczestniczenia w zorganizowanej rywalizacji sportowej, prowadzonej przez właściwe związki sportowe.

Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania zgodnie z ofertą	Kwota przyznanej dotacji w zł
1.	Klub Sportowy Ludowe Zespoły Sportowe Iskra Witków	Organizacja przygotowań i uczestnictwo zorganizowanych grup dzieci i młodzieży w regionalnych i ponadregionalnych imprezach sportowych w piłce nożnej wraz z bieżącym utrzymaniem bazy sportowej na terenie miejscowości Witków	15.000
2.	Gminny Ludowy Klub Sportowy „Husaria” Grzędy	anizacja zajęć piłki nożnej wraz z utrzymaniem bazy sportowej na terenie miejscowości Grzędy	10.000
3.	Stowarzyszenie Ludowy Zespół Sportowy „Skalnik” Czarny Bór	Organizacja zajęć w zakresie piłki nożnej oraz udział w rozgrywkach ligowych	10. 000

Obszar: „Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym”

Nazwa zadania w ogłoszeniu konkursowym: Wspieranie wszechstronnych działań na rzecz aktywizacji i integracji osób w wieku emerytalnym oraz wykorzystania potencjału tych osób w środowisku lokalnym.

Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania zgodnie z ofertą	Kwota przyznanej dotacji w zł
1.	Stowarzyszenie „Atrakcyjni”	Turystyka krajoznawcza czarnoborskich seniorów w 2020r.	3.500
2.	Stowarzyszenie „Klub Seniorów”	Aktywność fizyczna i społeczna to priorytet dla Witkowskich seniorów!	3.500

Nazwa zadania w ogłoszeniu konkursowym: Propagowanie kultury fizycznej, zdrowego trybu życia, upowszechniania sportu wśród mieszkańców Gminy poprzez organizację imprez sportowych o charakterze regionalnym, ponadregionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym			
Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania zgodnie z ofertą	Kwota przyznanej dotacji w zł
1.	Ludowy Zespół Sportowy „Joker” Jaczków	Wyścig kolarski o puchar Wójta Gminy Czarny Bór	5.000,-
2.	Uczniowski Klub Narciarski „Melafir” Czarny Bór	Organizacja XXII Pucharu Melafiru w biathlonie letnim	4.500,-
Nazwa zadania w ogłoszeniu konkursowym: Upowszechnianie sportu wśród osób niepełnosprawnych poprzez prowadzenie zajęć treningowych, udział w rozgrywkach i turniejach sportowych			
1.	Dolnośląskie Stowarzyszenie Sportowców Niepełnosprawnych „Aktywni” Wrocław	Upowszechnianie sportu wśród osób niepełnosprawnych poprzez prowadzenie zajęć treningowych, udział w rozgrywkach i turniejach sportowych	2.000,-

Obszar: „Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego”

Nazwa zadania w ogłoszeniu konkursowym: Realizacja przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturalnej, wychowania przez sztukę oraz upowszechniania wiedzy o kulturze wśród mieszkańców gminy poprzez organizację festiwali, przeglądów, konkursów, koncertów, festynów i innych inicjatyw kulturalnych.

Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania zgodnie z ofertą	Kwota przyznanej dotacji w zł
1.	Stowarzyszenie Górali Czarnoborskich	Góralskie Ognisko Muzyczne	15.000,-

Tabela 38. Pozostałe formy współpracy samorządu gminnego z organizacjami pożytku publicznego w 2020 roku – tryb 19a.

1.	Rodzaj zadania publicznego	Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży	
	Tytuł zadania publicznego	Sportowe Wakacje	
2.	Nazwa organizacji	Klub UKN Melafir	
	Rodzaj zadania publicznego	Wspieranie sportu oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w tym zakresie poprzez wsparcie realizacji programów szkolenia sportowego w zakresie gier zespołowych oraz uczestniczenia w zorganizowanej rywalizacji sportowej, prowadzonej przez właściwe związki sportowe.	
	Tytuł zadania publicznego	Upowszechnianie kolarstwa szosowego i górskiego wśród dzieci i młodzieży z powiatu wałbrzyskiego	
	Nazwa organizacji	Ludowy Zespół Sportowy „Joker” Jaczków	

Realizacja Programu Współpracy Gminy Czarny Bór z Organizacjami Pożytku Publicznego na 2020 rok daje podstawę do wniosku, iż przyczynia się on do większej aktywności społecznej organizacji pozarządowych oraz bardziej racjonalnego i gospodarnego wykorzystania środków publicznych. Wspierając zadania publiczne Gmina może w pełni wykorzystać potencjał Organizacji aby efektywnie wpływać na zapotrzebowanie lokalnych społeczności. Dzięki kontynuowanej współpracy z organizacjami i dofinansowywaniu przez Gminę realizowanych przez organizacje zadań publicznych, budowane jest na wysokim poziomie aktywne partnerstwo pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pożytku publicznego.

Współpraca samorządów

Gmina Czarny Bór jest członkiem **Aglomeracji Wałbrzyskiej** obejmującej ośrodek ponadregionalny Wałbrzych oraz okoliczne zurbanizowane gminy. Zgodnie z Uchwałą Nr V/29/2019 Rady Gminy w Czarnym Borze, Gmina przystąpiła do przygotowania i realizacji partnerskiego projektu grantowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. Działanie 3.3. efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym Poddziałanie 3.3.4 typ 3.3e Modernizacja systemów grzewczych i odnawialne źródła energii-projekty dotyczące

zwalczanie emisji kominowej ZIT AW RPO 2014-2020. W 2020 roku Instytucja Pośrednicząca Aglomeracji Wałbrzyskiej prowadziła nabór wstępnych propozycji projektów służących do przygotowaniu dokumentu strategicznego tzw. Planu działań ZIT AW na lata 2021-2027. Na podstawie Porozumienia Międzygminnego z dnia 24.02.2015 r. Gminy tworzące Aglomerację Wałbrzyską postanowiły o utworzeniu jednostki obsługującej pod nazwą: „Instytucja Pośrednicząca Aglomeracji Wałbrzyskiej”, której zadaniem jest obsługa Związku ZIT Aglomeracji Wałbrzyskiej. Koszty funkcjonowania IPAW pokrywane są w 85% ze środków zewnętrznych, natomiast pozostałe 15% stanowiące wkład własny Stron Porozumienia z budżetów gminy tworzących Aglomerację Wałbrzyską, w odpowiedniej proporcji. Kwota przekazanej dotacji dla Miasta Wałbrzycha w 2020 roku na ten cel wyniosła 8.839,75 zł.

Z uwagi na nową perspektywę finansową Unii Europejskiej 2021-2027 oraz szanse jakie ona ze sobą niesie, w ramach możliwości pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności, Gmina Czarny Bór oraz 106 innych jednostek samorządu terytorialnego, w oparciu o opracowaną Strategię rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwaną **"Strategią Rozwoju Sudety 2030"**, przystąpiły do prac nad Programem Wykonawczym Inicjatywy Sudety 2030. W ramach Raportu zostanie opracowana lista projektów, które oddawać będą realne potrzeby subregionu Sudety 2030. Podmioty zainteresowane zgłaszaniem swojego pomysłu do powyższego dokumentu mogły składać wnioski do 10 lutego 2020 roku. Zgłaszane projekty, realizowane w ramach instrumentów terytorialnych, powinny mieć znaczenie ponadlokalne lub co najmniej istotne dla terenu całego miasta. Gmina Czarny Bór współpracuje również w ramach **Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Kwiat Lnu**, które realizując program LEADER pragnie podnieść jakość życia mieszkańców wsi. Gmina należy również do **Związku Gmin Wiejskich**, którego misją jest służba na rzecz społeczności gmin wiejskich, a szczególnie pomoc w wysiłkach skierowanych na: rozwój demokracji lokalnej, tworzenie warunków lokalnego rozwoju gospodarczego oraz integrację gmin i rozwój samorządności lokalnej.

Współpraca międzynarodowa

Gmina Czarny Bór rozwija partnerstwo międzynarodowe z 3 miastami partnerskimi:

- Miasto Nechanice miasto w Czechach, w kraju kralovohradeckim,
- Gmina Juodšilių gmina Czarny Bór w rejonie wileńskim okręgu wileńskiego na Litwie,
- Gmina Grand Champ gmina we Francji, w regionie Bretania, w departamencie Morbihan.

15 września 2020 roku Wójt Gminy gościł w siedzibie Biblioteki+ Centrum Kultury w Czarnym Borze przedstawiciele Gminy Steimbke (gmina zbiorowa położona w niemieckim kraju związkowym Dolna Saksonia, w Nienburg) pod przewodnictwem Hansa Jürgen-Schöna. Było to kolejne spotkanie dotyczące przyszłej współpracy pomiędzy samorządami. W spotkaniu uczestniczyły również dyrektor Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego oraz dyrektor B+ CK. Wizyta z siedziby Centrum przeniosła się w plener, gdzie Goście mieli okazję zwiedzić obiekty sakralne Witkowa tj. zabytkowy kościół i kapliczkę Św. Anny oraz zdobyć szczyt Trójarbu.

3.13. ADMINISTRACJA PUBLICZNA I PROMOCJA

Inwestycje i działania 2020

W 2020 roku w ramach wydatków bieżących na utrzymanie **administracji publicznej** wydatkowano 2.561.107,28 zł, w tym w ramach realizacji zadań zleconych 34.179,31 zł. Kwota wydatków całkowitych obejmuje wydatki związane z funkcjonowaniem Urzędu Gminy i ustalonej obsady kadrowej (2.227.685,56 zł), koszty funkcjonowania Rady Gminy (154.892,20 zł, w tym diety radnych oraz diety sołtysów za udział w sesjach: 134.500,00 zł oraz utrzymanie Biura Rady i organizację sesji i komisji wraz z zakupem usług związanych z transmisją obrad 20.392,20 zł), promocję gminy (100.519,77 zł),

ADMINISTRACJA PUBLICZNA:

2.561.107,28 zł

organizację i przeprowadzenie Powszechnego Spisu Rolnego (17.326,00 zł), partycypację w kosztach utrzymania Instytucji Pośredniczącej Aglomeracji Wałbrzyskiej (8.839,75 zł) oraz zapłatę należnego podatku VAT (51.844,00 zł).

Działania promocyjne podjęte w 2020 roku:

Na działania promocyjne wydatkowano w 2020 roku ww. kwotę 100.519,77 zł, w tym na organizację imprez gminnych, dofinansowanie imprez organizowanych na terenie gminy oraz na pozostałe wydatki związane z promocją gminy (materiały, publikacje, usługi). Ze względu na pandemię Covid-19, w 2020 roku działania Gminy Czarny Bór w zakresie promocji miały bardzo ograniczony i odmienny charakter niż w latach poprzednich:

- Organizacja imprez została ograniczona do kilku wydarzeń, które udało się przeprowadzić z zachowaniem reżimu sanitarnego. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy został przeprowadzony na hali Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego. Zgromadził kilkaset osób, które za pośrednictwem licytacji, zakupów i charytatywnych akcji wsparły WOŚP rekordową kwotą ponad 40.000,00 zł. Gminny Dzień Kobiet zorganizowany został z udziałem Kabaretu Chyba. Kolejne imprezy, od marca 2020 roku odbyły się w ograniczonym zakresie lub zostały odwołane.
- W 2020 roku Gmina Czarny Bór zdobyła następujące wyróżnienia:
 - 36. miejsce w Polsce i 3. Na Dolnym Śląsku na 1 548 gmin wiejskich w XVI edycji ogólnopolskiego „Rankingu Samorządów” Rzeczpospolitej,
 - finalista konkursu „Innowacyjny Samorząd” przeprowadzonego przez Polską Agencję Prasową, pod Patronatem Ministerstwa Rozwoju, Ministerstwa Cyfryzacji i Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej,
 - 97. miejsce w Polsce i 4. na Dolnym Śląsku w zestawieniu pisma Wspólnota na Samorządowych liderów pozyskania środków unijnych w latach 2014-2019 w kategorii gmin wiejskich, na 1 538 samorządów wiejskich, które wzięły udział w rankingu.
- Wsparcie działań seniorów poprzez współpracę klubów seniora z gminnymi instytucjami przy pozyskiwaniu środków na realizację projektów oraz działalność Uniwersytetu III Wieku. „Zdrowi i bezpieczni, czyli Atrakcyjni dla Gminy Czarny Bór” to wspólny projekt Stowarzyszenia Atrakcyjni oraz Biblioteki+ Centrum Kultury w Czarnym Borze, który otrzymał dofinansowanie ze środków Województwa Dolnośląskiego. W ramach zadania zakupiono m.in. sprzęt służący do dezynfekcji pomieszczeń.
- Ufundowanie nagród w konkursie plastycznym dla uczniów szkół podstawowych powiatu wałbrzyskiego zorganizowanego przez Komendę Miejską Policji w Wałbrzychu pt/nt. Bądź Widoczny – Bądź Bezpieczny.
- Publikacja informacji o działalności Urzędu Gminy na prowadzonej stronie www.czarny-bor.pl oraz na Facebooku – funpage: Gmina Czarny Bór.
- Gmina przynależy do: Aglomeracji Wałbrzyskiej, Lokalnej Grupy Działania Kwiat Lnu, Związku Gmin Wiejskich.

Działalność administracyjna Urzędu Gminy w 2020 roku:

Tabela 39. Działalność administracyjna Urzędu Gminy w 2020 roku.

Rodzaj działalności	2020 [szt.]
GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI	
sprzedaż	
działki budowlane	4
działki na poprawę zagospodarowania	0
lokale mieszkalne	0
działki rolne	1
łącznie sprzedaż gruntów	5

Rodzaj działalności	2020 [szt.]
nabycie gruntów na cele publiczne	0
nabycie nieruchomości przez Gminę	0
ilość gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	0
decyzje podziałowe	25
aktualizacja bazy użytkowników wieczystych	0
zaświadczenia o nadaniu numeru budynku	19
postępowania przetargowe i rokowania	2
zezwoleń na czasowe zajęcie terenu	0
zezwoleń na umieszczenie urządzeń infrastruktury	2
zarządzenia o rezygnacji z prawa pierwokupu	1
zlecone wyceny	11
ustalenie służebności przejazdu i przechodu	0
zlecone czynności geodezyjne – podziały, okazania granic	9
zlecone wypisy i wyrisy	9
ogłoszenia do prasy	24
regulacja stanu prawnego w księgach wieczystych	1
ROLNICTWO I OCHRONA ŚRODOWISKA	
umowy na dzierżawę gruntów rolnych i innych	136
postępowania ws. decyzji zezwoleń na działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych	1
aktualizacja bazy azbestowej	1
sprawozdania - ochrona przyrody, ochrona środowiska, odpady	2
oświadczenia dla rolników o posiadanych użytkach rolnych	Na bieżąco
zatwierdzenia projektów prac hydrologicznych, geologicznych	Na bieżąco
aktualizacja, kontrola i wpisy do rejestru przydomowych oczyszczalni ścieków	Na bieżąco
postępowania wodno-prawne (współpraca z Wodami Polskimi)	Na bieżąco
EWIDENCJA LUDNOŚCI	
Zameldowania, wymeldowania, zgłoszenia wyjazdu na pobyt (czasowy, stały, zgłoszenia powrotu z pobytu czasowego)	165
Usuwanie niezgodności	307
Decyzje w sprawach meldunkowych	2
Nadanie numeru PESEL i zmiana numeru PESEL	13
Udostępnianie danych (EWIDENCJA LUDNOŚCI, DOWODY OSOBISTE)	
Udostępnianie danych z rejestru mieszkańców (RM) oraz rejestru zamieszkania cudzoziemców (RZC) oraz Udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi	117
Wydawanie zaświadczeń zawierających pełny wykaz danych osoby, której wniosek dotyczy, z rejestru mieszkańców (RM) oraz rejestru zamieszkania cudzoziemców (RZC) oraz wydawanie zaświadczeń z RDO zawierających pełny wykaz danych osoby, której wniosek dotyczy	109
Wydawanie decyzji o odmowie udostępnienia danych osobowych oraz wydawanie decyzji o odmowie udostępnienia danych osobowych z RDO	0
DOWODY OSOBISTE	
Wydawanie dowodów osobistych (propozycja zmiany nazwy)	261
Przyjmowanie zgłoszeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego	32
Wydawanie decyzji w sprawach dowodów osobistych	0
Unieważnianie dowodu osobistego w Rejestrze Dowodów Osobistych (RDO) w tym (zmiana danych, reklamacja, przekazany przez osobę trzecią)	20

Źródło: Urząd Gminy w Czarnym Borze.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1. Realizacja Uchwał Rady Gminy Czarny Bór

Tabela 40. Wykaz uchwał Rady Gminy Czarny Bór z 2020 roku.

Lp.	Nazwa i numer uchwały	Stan realizacji 2020
1.	Uchwała Nr XXI/103/2020 w sprawie zatwierdzenia planu pracy Rady Gminy i Komisji Stałych Rady Gminy na 2020 r.	Wykonana
2.	Uchwała Nr XXI/104/2020 w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Czarny Bór na 2020 r.	Wykonana
3.	Uchwała Nr XXI/105/2020 w sprawie planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Gminę Czarny Bór w roku 2020	Wykonana
4.	Uchwała Nr XXI/106/2020 w sprawie wspólnej realizacji z Powiatem Wałbrzyskim budowy chodnika przy drodze powiatowej nr 3367D w Czarnym Borze	Realizacja w toku
5.	Uchwała Nr XXI/107/2020 w sprawie zmiany uchwały Nr XXVI/145/2016 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie poboru podatków i opłat w drodze inkasa	Wykonana
6.	Uchwała Nr XXI/108/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
7.	Uchwała Nr XXI/109/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
8.	Uchwała Nr XXI/110/2020 w sprawie niedochodzenia należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawnych przypadających Gminie Czarny Bór oraz jej jednostkom organizacyjnym	Realizacja w toku
9.	Uchwała Nr XXI/111/2020 w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności przez osoby bezdomne za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych	Wykonana
10.	Uchwała Nr XXII/112/2020 w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2021-2027	Wykonana
11.	Uchwała Nr XXIII/113/2020 w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Czarny Bór	Realizacja w toku
12.	Uchwała Nr XXIII/114/2020 w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów	Realizacja w toku
13.	Uchwała Nr XXIII/115/2020 w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, określenia stawki opłaty podwyższonej oraz zwolnienia z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Realizacja w toku
14.	Uchwała Nr XXIII/116/2020 w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości	Wykonana
15.	Uchwała nr XXIII/117/2020 w sprawie przyjęcia zadania publicznego z zakresu pozimowego sprzątnięcia dróg z materiałów uszorstniających, oczyszczania rowów przydrożnych i koszenia poboczy dróg powiatowych w granicach administracyjnych Gminy Czarny Bór	Wykonana
16.	Uchwała Nr XXIII/118/2020 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Wójta Gminy Czarny Bór	Wykonana
17.	Uchwała Nr XXIII/119/2020 w sprawie rozpatrzenia skargi na nienależyte wykonywanie obowiązków i naruszenie interesów skarżącego przez Wójta Gminy Czarny Bór	Wykonana
18.	Uchwała Nr XXIII/120/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
19.	Uchwała Nr XXIII/121/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
20.	Uchwała Nr XXIII/122/2020 w sprawie wspólnej realizacji zadania i wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia na realizację zadania pn. "V GÓRSKI PÓŁMARATON Z FLAGĄ NA TRÓJGARBIE"	Wykonana
21.	Uchwała Nr XXIV/123/2020 w sprawie programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku	Wykonana
22.	Uchwała Nr XXIV/124/2020 zmieniająca uchwałę Nr XXIII/116/2020 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 25 lutego 2020 roku w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości	Realizacja w toku

Lp.	Nazwa i numer uchwały	Stan realizacji 2020
23.	Uchwała Nr XXIV/125/2020 w sprawie udzielenia z budżetu Gminy Czarny Bór w roku 2020 dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku ujętym w Gminnej Ewidencji Zabytków dla Gminy Czarny Bór	Wykonana
24.	Uchwała Nr XXIV/126/2020 w sprawie uzgodnienia zakresu prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody dotyczących pomnika przyrody na terenie Gminy Czarny Bór	Wykonana
25.	Uchwała Nr XXIV/127/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
26.	Uchwała Nr XXIV/128/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
27.	Uchwała Nr XXV/129/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie wspólnej realizacji zadania i wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia na realizację zadania pn. "V GÓRSKI PÓŁMARATON Z FLAGĄ NA TRÓJGARBIĘ"	Wykonana
28.	Uchwała Nr XXV/130/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
29.	Uchwała Nr XXV/131/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
30.	Uchwała Nr XXVI/132/2020 w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Czarny Bór wotum zaufania	Wykonana
31.	Uchwała Nr XXVI/133/2020 w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2019 rok	Wykonana
32.	Uchwała Nr XXVI/134/2020 w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Czarny Bór absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2019 rok	Wykonana
33.	Uchwała Nr XXVI/135/2020 w sprawie wspólnej realizacji z Powiatem Wałbrzyskim budowy chodnika przy drodze powiatowej nr 3367D w Witkowie	Realizacja w toku
34.	Uchwała Nr XXVI/136/2020 w sprawie regulaminów określających zasady i tryb korzystania z gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej	Wykonana
35.	Uchwała Nr XXVI/137/2020 w sprawie zmian w budżecie Gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
36.	Uchwała Nr XXVI/138/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
37.	Uchwała Nr XXVI/139/2020 w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne	Realizacja w toku
38.	Uchwała Nr XXVI/140/2020 zmieniająca uchwałę Nr XXIII/113/2020 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 25 lutego 2020 roku w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Czarny Bór	Realizacja w toku
39.	Uchwała Nr XXVI/141/2020 zmieniająca uchwałę Nr XXIII/114/2020 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 25 lutego 2020 roku w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów	Realizacja w toku
40.	Uchwała Nr XXVI/142/2020 w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty i ustalenia stawki opłaty za pojemnik	Realizacja w toku
41.	Uchwała Nr XXVI/143/2020 w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości, na której nie zamieszkują mieszkańcy, a na terenie której powstają odpady komunalne	Realizacja w toku
42.	Uchwała Nr XXVII/144/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
43.	Uchwała Nr XXVII/145/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
44.	Uchwała Nr XXVIII/146/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
45.	Uchwała Nr XXIX/147/2020 w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2020-2027"	Realizacja w toku
46.	Uchwała Nr XXIX/148/2020 w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu gminy Czarny Bór na zadania służące ograniczeniu niskiej emisji w ramach programu priorytetowego pn.: "Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego"	Unieważniona
47.	Uchwała Nr XXIX/149/2020 w sprawie rozpatrzenia skargi na nienależyte wykonywanie swoich zadań przez Dyrektora Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czarnym Borze	Wykonana
48.	Uchwała Nr XXIX/150/2020 w sprawie zarządzenie wyborów przedterminowych sołtysa oraz rady sołeckiej sołectwa Witków	Wykonana
49.	Uchwała Nr XXIX/151/2020 zmieniająca uchwałę Nr XXIII/115/2020 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 25 lutego 2020 roku w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, określenia stawki opłaty podwyższonej oraz zwolnienia z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Realizacja w toku

Lp.	Nazwa i numer uchwały	Stan realizacji 2020
50.	Uchwała Nr XXIX/152/2020 zmieniająca uchwałę Nr XXVI/142/2020 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 9 lipca 2020 roku w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty i ustalenia stawki opłaty za pojemnik	Realizacja w toku
51.	Uchwała Nr XXIX/153/2020 w sprawie zmian w budżecie Gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
52.	Uchwała Nr XXIX/154/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
53.	Uchwała Nr XXX/155/2020 w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego dotyczącego współdziałania Gminy Boguszków - Gorce i Gminy Czarny Bór przy realizacji zadania polegającego na wyznaczeniu obszaru i granic aglomeracji Boguszków - Gorce	Wykonana
54.	Uchwała Nr XXX/156/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
55.	Uchwała Nr XXX/157/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
56.	Uchwała Nr XXXI/158/2020 w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie do Partnerstwa powołanego do realizacji projektu pn. "Wymiana dotychczasowych wysokoemisyjnych źródeł ciepła w domach jednorodzinnych i mieszkaniach w domach wielorodzinnych, na obszarze Gminy Czarny Bór, Gminy Miejskiej Kamienna Góra, Gminy Kamienna Góra, Gminy Stare Bogaczowice oraz Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój"	Wykonana
57.	Uchwała Nr XXXI/159/2020 w sprawie przyjęcia Programu Współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021	Realizacja w toku
58.	Uchwała Nr XXXI/160/2020 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie wsi Czarny Bór, gm. Czarny Bór- część 1	Wykonana
59.	Uchwała Nr XXXI/161/2020 w sprawie ustalenia stawek podatków i opłat lokalnych na 2021 rok	Realizacja w toku
60.	Uchwała Nr XXXI/162/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
61.	Uchwała Nr XXXI/163/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
62.	Uchwała Nr XXXII/164/2020 w sprawie zasad udzielania dotacji celowych na inwestycje z zakresu ochrony środowiska	Realizacja w toku
63.	Uchwała Nr XXXII/165/2020 w sprawie zmian w budżecie Gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
64.	Uchwała Nr XXXII/166/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
65.	Uchwała Nr XXXIII/167/2020 w sprawie zmian w budżecie Gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
66.	Uchwała Nr XXXIII/168/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
67.	Uchwała Nr XXXIV/169/2020 w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności przez osoby bezdomne za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych	Wykonana
68.	Uchwała Nr XXXIV/170/2020 w sprawie uchwalenia "Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii na terenie Gminy Czarny Bór na 2021 rok "	Realizacja w toku
69.	Uchwała Nr XXXIV/171/2020 w sprawie średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Czarny Bór w roku szkolnym 2020/2021	Realizacja w toku
70.	Uchwała Nr XXXIV/172/2020 w sprawie zmian w budżecie Gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
71.	Uchwała Nr XXXIV/173/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana
72.	Uchwała Nr XXXIV/174/2020 - UCHWAŁA BUDŻETOWA NA 2021 ROK	Realizacja w toku
73.	Uchwała Nr XXXIV/175/2020 w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Realizacja w toku
74.	Uchwała Nr XXXV/176/2020 w sprawie wyrażenia zgody na wynajem lokalu, z nieruchomości stanowiącej własność gminy Czarny Bór, na okres dłuższy niż 3 lata i odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu na czas dłuższy niż 3 lata dla tego lokalu	Realizacja w toku
75.	Uchwała Nr XXXV/177/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2020 rok	Wykonana
76.	Uchwała Nr XXXV/178/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór	Wykonana

Załącznik 2. Realizacja Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej

Perspektywa do 2030

CEL STRATEGICZNY 1 Trwały i odpowiedzialny rozwój gospodarczy.	2020	CEL STRATEGICZNY 2 Rewitalizacja	2020	CEL STRATEGICZNY 3 Współpraca i integracja	2020
PRIORYTET 1.1. Dynamiczna gospodarka i innowacyjna przedsiębiorczość	✓	PRIORYTET 2.1. Atrakcyjne i bezpieczne środowisko zamieszkania	✓	PRIORYTET 3.1. Promowanie i wzmocnienie pozytywnego wizerunku miejsca	✓
Działanie 1.1.1. Współpraca sektora biznesu z sektorem nauki Działanie 1.1.2. Inkubacja firm, w szczególności innowacyjnych Działanie 1.1.3. Dążenie do zakorzeniania działalności firm zewnętrznych Działanie 1.1.4. Tworzenie atrakcyjnych warunków inwestowania		Działanie 2.1.1. Rozwój budownictwa mieszkaniowego i poprawa stanu technicznego zasobów mieszkaniowych Działanie 2.1.2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej i prywatnej Działanie 2.1.3. Poprawa dostępności i stanu technicznego urządzeń infrastruktury wodnokanalizacyjnej Działanie 2.1.4. Wsparcie dla rozwoju niskoemisyjnych i odnawialnych źródeł energii Działanie 2.1.5. Poprawa bezpieczeństwa środowiska zamieszkania		Działanie 3.1.1. Promowanie pozytywnych skojarzeń Działanie 3.1.2. Zintegrowanie form prezentacji informacji	
PRIORYTET 2. Atrakcyjna i konkurencyjna oferta turystyczna	✓	PRIORYTET 2. Sprawna i efektywna infrastruktura	✓	PRIORYTET 2. Trwałe partnerstwo	✓
Działanie 1.2.1. Poprawa atrakcyjności i stanu technicznego zabytków Działanie 1.2.2. Rozwój obiektów i urządzeń infrastruktury turystycznej Działanie 1.2.3. Poprawa atrakcyjności wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych Działanie 1.2.4. Tworzenie kompleksowych produktów turystycznych		Działanie 2.2.1. Budowa dróg i poprawa ich parametrów technicznych Działanie 2.2.2. Zapewnienie szybkiego bezpośredniego połączenia Aglomeracji Wałbrzyskiej z jej otoczeniem Działanie 2.2.3. Uzyskanie spójności terytorialnej w zakresie komunikacji publicznej Działanie 2.2.4. Zwiększenie dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych		Działanie 3.2.1 Wzmocnienie instytucjonalne Aglomeracji Wałbrzyskiej Działanie 3.2.2. Tworzenie platform współpracy wielopodmiotowej Działanie 3.2.3. Wzmocnienie partycypacji społecznej w zarządzaniu Aglomeracją Wałbrzyską	
		PRIORYTET 3. Aktywna zdrowa społeczność	✓		
		Działanie 2.3.1. Pobudzenie aktywności lokalnych Działanie 2.3.2. Wzmocnienie organizacji pozarządowych działających na terenie Aglomeracji Wałbrzyskiej Działanie 2.3.3. Promowanie włączenia społecznego i przeciwdziałanie przejawom ubóstwa Działanie 2.3.4. Wsparcie na rzecz rozwoju Podmiotów Ekonomii Społecznej Działanie 2.3.5. Poprawa poziomu edukacji i promowanie uczenia się przez całe życie Działanie 2.3.6. Rozwój profilaktyki zdrowotnej i promowanie zdrowego trybu życia Działanie 2.3.7. Wzmocnienie polityki senioralnej Działanie 2.3.8. Przeciwdziałanie depopulacji			

Załącznik 3. Realizacja Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska

Cele strategiczne	Cele operacyjne	2020
1. Bardziej inteligentne terytorium	1.1 Wspieranie form integracji regionu 1.2 Tworzenie warunków do inkubacji i zakorzenienia się nowych MŚP 1.3 Wspieranie innowacji w przedsiębiorstwach 1.4 Wspieranie inicjatyw klastrowych i kooperacji biznes-nauka 1.5 Tworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestycji	✓
2. Terytorium bliżej obywateli	2.1 Podnoszenie jakości infrastruktury społecznej i mieszkaniowej 2.2 Podwyższenie poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz dostosowanie do potrzeb rynku 2.3 Rozwój infrastruktury i usług „srebrnego sektora” (dla osób starszych) 2.4 Aktywizacja społeczna osób starszych 2.5 Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	✓
3. Lepiej skomunikowane terytorium	3.1 Dobra komunikacja regionu z zewnętrznymi biegunami wzrostu gospodarczego (Wrocław, Warszawa, Aglomeracja Śląska, Praga, Brno, Drezno, Berlin) 3.2 Nowa jakość powiązań wewnętrznych między głównymi miastami i ośrodkami turystyczno-uzdrowiskowymi 3.3 Upowszechnienie dostępu do internetu wysokich prędkości 3.4 Rozwój transportu publicznego (aglomeracyjnego, integrującego region)	✓
4. Terytorium przyjazne dla środowiska, wykorzystujące swój potencjał	4.1. Ochrona i rewitalizacja walorów przyrodniczych 4.2. Ochrona, rewitalizacja i udostępnianie walorów kulturowych 4.3 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych i produkcji energii ze źródeł odnawialnych 4.4 Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej 4.5 Zintegrowany marketing terytorialny	✓

Załącznik 4. Informacje dotyczące systemu gospodarowania odpadami komunalnymi

DOCHODY Z OPŁAT ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI

1. Należności do zapłaty na początek roku	-	109.572,55 zł
-w tym: należności wymagalne (zaległości)	-	98.694,31 zł
2. Przypis netto z tytułu opłat za gosp. odp. kom.	-	985.362,04 zł
3. Otrzymane wpłaty od mieszkańców (dochody wykonane)	-	993.328,20 zł
4. Należności do zapłaty na koniec roku	-	103.460,74 zł
-w tym: należności wymagalne (zaległości)	-	88.378,13 zł

WYDATKI NA SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

- I. **Wydatki na odbiór, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych**
 1. Odbiorem i transportem odpadów komunalnych z terenu Gminy Czarny Bór zajmuje się Wykonawca wybrany z wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W 2020 roku Wykonawcą powyższych usług było Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej SANIKOM Sp. z o.o. z siedzibą w Lubawce. Wydatki związane z odbiorem i transportem odpadów z terenu Gminy wyniosły w 2020 roku – 425.491,07 zł (§ 4300).
 2. Zagospodarowaniem odpadów (w tym odzyskiem i unieszkodliwianiem) na podstawie zawartej w 2013 roku zajmuje się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej SANIKOM Sp. z o.o. z siedzibą w Lubawce, które prowadzi Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych. Wydatki za korzystanie z usług RIPOK wyniosły w 2020 roku – 591.270,07 zł (§ 4300).
 3. Gmina Czarny Bór jest udziałowcem Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej SANIKOM Sp. z o.o. z siedzibą w Lubawce. W związku z prowadzoną działalnością spółki wystąpiła konieczność wypłaty rekompensaty dla ww. spółki z tytułu prowadzenia działalności w ogólnym interesie gospodarczym w wysokości 169.517,27 zł (§ 4300).
- II. **Wydatki na tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych**

Na podstawie zawartej Umowy z Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej SANIKOM Sp. z o.o. z siedzibą w Lubawce, tj. podmiotem prowadzącym Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, mieszkańcy Gminy Czarny Bór mają prawo korzystać z usług takich punktów w dwóch lokalizacjach: Boguszów-Gorce, ul. Brzozowa 1 i Kamienna Góra, ul. Towarowa 49. Wydatki za korzystanie z usług PSZOK wyniosły w 2020 roku – 16.886,72 zł (§ 4300)

III. Wydatki na obsługę administracyjną systemu

Obsługą administracyjną systemu zagospodarowania zajmują się 3 pracowników Urzędu, w ramach częściowego zaangażowania czasu pracy. Obsługą merytoryczną (koordynacja systemu, współpraca z Wykonawcami oraz merytoryczna weryfikacja składanych deklaracji) zajmują się 1 osoba w wymiarze czasu pracy odpowiadającemu 0,25 etatu. Prowadzeniem ewidencji wymiarowej opłaty oraz egzekucją administracyjną zaległości zajmuje się 1 osoba w wymiarze czasu pracy odpowiadającemu 0,5 etatu. Księgowaniem i rozliczaniem wpłat zajmuje się 1 osoba w wymiarze czasu pracy odpowiadającemu 0,25 etatu.

Wydatki na obsługę administracyjną systemu wyniosły 60.482,10 zł, z czego:

- 44.985,05 zł - (§ 4010 – wynagrodzenia osobowe)
- 2.958,83 zł - (§ 4040 – dodatkowe wynagrodzenie roczne)
- 8.491,30 zł - (§ 4110 – składki na ubezpieczenia społeczne)
- 997,16 zł - (§ 4120 – składki na FP i FS)
- 1.250,00 zł - (§ 4210 – zakup drukarki)
- 1.550,26 zł - (§ 4440 – odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych)
- 249,50 zł - (§ 4700 – szkolenia pracowników)

IV. Wydatki na edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi

W ramach edukacji ekologicznej w 2020 r. wydano kwotę 1.494,45 zł, z przeznaczeniem na wydruk ulotek, związanych z zasadami (instrukcją) segregacji odpadów komunalnych.

V. Wydatki na wyposażenie nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym

Gmina wyposaża mieszkańców w worki i pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych – koszt ten nie został wydzielony, ponieważ został ujęty w ogólnej umowie zawartej z wykonawcą usługi odbioru i transportu odpadów komunalnych.

VI. Wydatki na utworzenie i utrzymanie punktów napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami

W 2020 roku nie poniesiono wydatków na ten cel.

VII. Wydatki na usunięcie odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach

W 2020 roku nie poniesiono wydatków na ten cel.

Dochody ogółem	993.328,20 zł
Wydatki ogółem	1.265.141,68 zł
Wynik finansowy systemu gospodarowania odpadami	- 271.813,48 zł
Gminy Czarny Bór za 2020 rok	(deficyt)

Źródło: Informacja uzupełniająca do sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2020 rok.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności wg stanu na 31.12.2020.	6
Tabela 2. Realizacja Strategii rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2012-2020 w 2020 roku.	13
Tabela 3. Dochody Gminy Czarny Bór w 2020 roku.	18
Tabela 4. Dochody własne Gminy Czarny Bór w 2020 roku.	19
Tabela 5. Należności wymagalne Gminy Czarny Bór w 2020 roku (stan na 31.12.2020).	20
Tabela 6. Rozchody z budżetu Gminy Czarny Bór w 2020 roku (stan na 31.12.2020).	21
Tabela 7. Wydatki bieżące Gminy Czarny Bór w 2020 roku (stan na 31.12.2020).	21
Tabela 8. Wydatki z budżetu Gminy Czarny Bór wg działów klasyfikacji budżetowej w 2020 roku (stan na 31.12.2020).	22
Tabela 9. Wykaz zadań inwestycyjnych zrealizowanych w 2020 roku (stan na 31.12.2020).	22
Tabela 10. Zobowiązania długoterminowe Gminy Czarny Bór w 2020 roku (stan na 31.12.2020).	25
Tabela 11. Wykonanie funduszu sołeckiego wg sołectw w 2020 roku.	27
Tabela 12. Informacja o stanie mienia komunalnego na dzień 31.12.2020 r.	28
Tabela 13. Informacja nt. dochodów i kosztów w zakresie gospodarki odpadami w 2020 roku.	31
Tabela 14. Realizacja Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku.	34
Tabela 15. Średnie wyniki szkół z egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku (stan na 31.07.2020).	35
Tabela 16. Działalność Biblioteki w Czarnym Borze w 2020 roku.	38
Tabela 17. Wykaz imprez i wydarzeń kulturalnych zrealizowanych w 2020 roku dla których Biblioteka+ Centrum Kultury w Czarnym Borze była organizatorem lub współorganizatorem.	39
Tabela 18. Wykaz przekazanych dotacji dla jednostek sektora dla jednostek spoza sektora finansów w 2020 roku.	41
Tabela 19. Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w 2019 roku.	46
Tabela 20. Aktywność wyjazdowa Ochotniczych Straży Pożarnych w 2020 roku.	48
Tabela 21. Wykaz dotacji celowych przekazanych dla OSP na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku.	49
Tabela 22. Realizacja Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii w 2020 roku.	51
Tabela 23. Zakres przedmiotowy wydatków gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na 2020 rok.	53
Tabela 24. Wydatki z funduszy pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej w 2020 roku.	54
Tabela 25. Wydatki z funduszy pomocy społecznej w 2020 roku.	54
Tabela 26. Wydatki na świadczenia rodzinne i opiekuńcze w 2020 roku.	55
Tabela 27. Bezdomność w 2020 roku.	56
Tabela 28. Bezrobocie na terenie Gminy Czarny Bór w 2020 roku.	56
Tabela 29. Realizacja Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Czarny Bór na lata 2019-2029 w 2020 roku.	58
Tabela 30. Wspieranie rodziny w 2020 roku.	59
Tabela 31. Realizacja Programu wspierania rodziny w Gminie Czarny Bór na lata 2019-2021 w 2020 roku.	59
Tabela 32. Niebieskie karty w 2020 roku.	61
Tabela 33. Realizacja Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Czarny Bór na lata 2019-2022 w 2020 roku.	61
Tabela 34. Realizacja wieloletniego programu osłonowego Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2019-2023 w 2020 roku.	63
Tabela 35. Wykaz przekazanych dotacji dla jednostek sektora dla jednostek spoza sektora finansów w 2020 roku.	64
Tabela 36. Mierniki efektywności ujęte w § 10 Programu Współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020 dotyczącym sposobu oceny jego realizacji.	65
Tabela 37. Otwarte konkursy ofert na realizację w 2020 roku zadań publicznych.	65
Tabela 38. Pozostałe formy współpracy samorządu gminnego z organizacjami pożytku publicznego w 2020 roku.	66
Tabela 39. Działalność administracyjna Urzędu Gminy w 2020 roku.	68
Tabela 40. Wykaz uchwał Rady Gminy Czarny Bór z 2020 roku.	70